rilor «de fumat opium» zăream siluetele palide, descarnate ale mizerabililor fumătorĭ. Era un spectacol care-țĭ strângea inima de durere.

Prăvălia unuĭ negustor de idolĭ mi-a atras atenția; eraŭ unele statuete ale luĭ Budha, făurite cu destul bun simț.

Un miros respingător ajungea până la mine; mi se părea că dacă aş fi stat mult acolo, m'aş fi înăbuşit.

— E mirosul crematoriilor! îmĭ explică prietenul meŭ.

In adevĕr, se ştie că în Siam cadavrele sunt arse. Aşa cere legea luĭ Budha.

Se spune că în pagoda necropolă Yat-Saket se petrec nişte scene oribile. Inainte de a fi arse, cadavrele sunt tăiate în bucățĭ şi parte din ele aruncate pradă vulturilor.

Siamejiĭ cred că fac o operă plăcută zeităților, hrănind păsările de pradă că cărnurile lor.

Cu mâna, amicul meŭ 'mĭ arată turnurile necropoleĭ; dar n'am voit să mă duc acolo.

Agitația, care domnea în cartierul indigenilor, deveni în curând foarte obositoare pentru noĭ; ne-am urcat din noŭ în barcă, şi ne-am îndreptat spre liniştitele cartiere de pe țărmul stâng al Menamuluĭ.

Numaĭ colțul acesta liniştit, tăiat în toate direcțiile de canalurĭ, face ca Bangkok-ul să merite porecla ce i s'a dat de Veneție asiatică.

Aicĭ este partea aristocratică a capitaleĭ. Parcurile sunt foarte numeroase, şi o tăcere impunătoare domneşte în tot timpul zileĭ.

Trecând pe lângă unul din aceste parcurĭ am auzit nişte hohote de rîs argintiĭ. Era un harem. Stăpâne şi servitoare se jucaŭ împreună, într'o mare grădină, închisă privirilor, din toate părțile.

Departe, tot pe țărmul stâng, se zăreşte bătrâna biserică «Santa Cruz», împrejurul căreia se adună şi astă-zĭ descendențiĭ portughezilor, carĭ aŭ venit să se lupte în Siam, în timpul secoluluĭ al XVI-lea.

Fără nicĭ o îndoială, sângele «conchistadorilor de altă dată s'a amestecat cu sângele indigen, dar tradițiile din bătrânĭ se păstrează cu sfințenie.

... Am plecat din Bangkok şi n'am maĭ fost pe acolo. E mult de atuncĭ, şi totuşĭ... De multe orĭ, ca într'un vis, îmĭ apare dinaintea ochilor imaginea bizară a frumosuluĭ oraş asiatic, care, după câte se spune, e destinat să joace un rol frumos în istoria viitoruluĭ.

Didi.

DIVERSE

Comoara luĭ Krueger.—Am maĭ vorbit şi altă dată despre misterioasa chestiune a comoareĭ Boerilor. Ne amintim că în timpul războiuluĭ din Transvaal, şi maĭ înainte de a porni spre Europa, bătrânul preşedinte a îmbarcat pe vasul Dorothea o sumă de cincĭ-spre-zece milioane. Vasul a naufragiat în Oceanul Indian.

Asta este tot ce se ştie despre faimoasa comoară. In timpul din urmă s'aŭ făcut numeroase încercăcĭ pentru regăsirea vasuluĭ scufundat. Dar toate aceste încercărĭ aŭ fost zadarnice.

Iată că acum intră în scenă şi o mare companie engleză «South African Salvage Asociation», care după cum o arată şi numele, se ocupă cu salvarea vaselor scufundate.

Iachtul Alfred-Nobel a fost însărcinat să parcurgă coastele Nataluluĭ; e sigur că prin părțile acelea lucrul nu va lipsi.

Pe aicĭ s'a scufundat acum câțĭ-va anĭ şi vasul militar Mareston, care avea pe bordul săŭ treĭ milioane în aur.

Thermopyles, un mare vapor de comerț, s'a scufundat în 1898, aproape de farul Green-Point. Vasul acesta transporta mineraĭ de argint în valoare de câte-va milioane.

Dacă «Alfred Nobel» va aduce măcar a zecea parte din bogățiile pe carĭ le caută. Armatoriĭ săĭ, vor putea cu drept cuvânt să se creadă fericițĭ...

Muşchĭ şi lichene.—Grădina botanică din New-York, a căpătat o colecție, probabil unică în lume: o colecție de muşchiŭ, conținând vre-o cincĭ-zecĭ de specimene diferite.

Printre profanĭ (dintre carĭ facem şi noĭ parte!), cine ar fi crezut vre-o dată că acest embrion de plantă, ar putea prezinta vre-o dată atât de multe speciĭ?

E şi maĭ curios modul în care a fost adunată această colecție curioasă.

Ea este datorită modestuluĭ farmacist englez, Williams Mitten, stabilit în oräşelul Sussea, care şi-a cheltuit jumătate din viață şi toate economiile sale, pentru a o aduna. Sunt speciĭ din lumea întreagă care nu puteaŭ fi strânse de cât cu multă greutate.

Murind, bravul farmacist, a lăsat prin testament, faimoasa sa colecție muzeuluĭ din New-York, care s'a grăbit s'o primească, oferind un premiŭ de 10 000 de leĭ moştenitorilor.

Lupta cu epuriĭ.—Ne aducem aminte că epurile devenise un adevărat flagel pentru agricultoriĭ din Australia; autoritățile organizaseră diferite concursurĭ, pentru distrugerea în masă a acestor rozătoare.

Iată că acum se anunță că epurile australian a devenit destul de agil pentru ca să poată sări pe de-asupra gardurilor de sârmă, apărătoare a câmpiilor.

Nişte fermierĭ din districtul Albury aŭ vĕzut cu propriĭ lor ochĭ cum o bandă de epurĭ sărea peste un gard înalt de un metru şi jumătate, cu cea maĭ mare uşurință.

Ştirea nu prezintă nicĭ-o importanță pentru noĭ; dar pentru cultivatoriĭ australienĭ, carĭ aŭ cheltuit zecĭ de milioane cu ridicarea gardurilor de sârmă, lucrurile se schimbă.

Dacă toțĭ epuriĭ din Australia vor învăța să sară pe de-asupra gardurilor cheltuiala a fost zadarnică.

Un record curios. — O anecdotă extraordinară a apărut de curând în presa mexicană. Credem că cititoriĭ şi maĭ ales cititoarele noastre vor ceti-o cu interes. Lucrurile se petrec în statul Chihuahua. Expresul se oprise în gara unuĭ oräşel. Era acolo şi o doică, cu tânărul eĭ stăpân, un copilaş de vre o treĭ anĭ. Se preumblaŭ amânduoĭ pe cheĭ, aşteptând sosirea unuĭ alt tren.

Doica stătu de vorbă cu vre-un funcționar... saŭ cine ştie!... Faptul este că, de o dată, a observat lipsa copiluluĭ.

Expresul plecase şi şuerăturile maşineĭ acoperiră strigătele doiceĭ.

Tot personalul gäreĭ alergă; căutară în toate părțile, dar fu în zadar: copilul nu era nicăerĭ.

Peste o jumătate de oră sosi o telegramă senzațională: copilul fusese regăsit la o distanță de două-zecĭ de kilometri.

Iată ce se întâmplase: In timpul cât doica stătuse de vorbă, copilul se urcase pe curățitoarea de pietre din fața locomobileĭ. Şi expresul plecase din gară cu viteza sa normală de opt-zecĭ de kilometri pe oră!...

Mecanicul nu observase prezența copiluluĭ de cât după ce străbătuse o distanță de cincĭ leghe.

Oprise îndată maşina, şi cu bucurie putu să constate că micul călător era foarte bine, şi... voia să 'şĭ continue călătoria.

Isprava miculuĭ mexican este în adevăr remarcabilă. Aşteptăm să ajungă la vârsta când va putea ceti, pentru ca «Ziarul Călătoriilor» să'ĭ acorde un abonament de onoare!

Elixirul viețiĭ.—Voițĭ să trăițĭ treĭ sute de anĭ? Oare cine n'ar răspunde afirmativ la această întrebare?

Treĭ sute de anĭ, sănătos, şi cu oarecare cupoane de rentă... Ce ideal!..

Un ideal care este la îndămâna orĭ-cuĭ ar voi să urmeze staturile d-luĭ Boume, farmacist stabilit la Claremont, mic oräşel din statul Texas.

Regimul pe care ni-l impune domnul acesta, nu este de loc complicat, costă foarte puținĭ banĭ, dar în schimb cere foarte multă perzistență.

D. Boume a observat că apele minerale cele maĭ glodoase, se purificaŭ, trecând printr'un anumit pământ. El a tras concluzia că dacă cine-va ar bea numaĭ apă care ar conținea în disoluție oarecare cantitate din pământul acesta — foarte răspândit în Texas — 'şĭ-ar putea purifica sângele şi 'şĭ-ar asigura per-

fecta funcţionare a tuturor organelor.

Farmacistul din Claremont nu este dintre apostoliĭ aceia carĭ aŭ obiceiul să spue mulţimeĭ credincioase :

«Voĭ, să faceţĭ ce vă spun, nu ce mă vedeţĭ făcând pe mine!»

El însuşĭ dă exemplul; sunt mulţĭ anĭ de când nu maĭ bea de cât apă a mestecată cu pământul renăscător.

Astă-zĭ, farmacistul este în vârstă de nouă-zecĭ şi douĭ de anĭ, şi nu pare să aibă maĭ mult de cât cincĭ-zecĭ. 'Şĭ-a păstrat mereŭ forţa şi agilitatea tinereţiĭ.

Este destul să spunem că d. Bourne deţine şi astăzĭ încă, titlul de campionul îmblînzitorilor de caĭ.

Farmacistul este încredinţat, că fără vre-un accident, saŭ o moarte violentă, va trăi treĭ sute de anĭ. Şi dacă este să judecăm după antecedente, putem să-l credem pe cuvînt!..

Aicĭ ar fi de făcut o singură obiecţiune : obiecţiunea necrezătoruluĭ Eremia.

Şi în secolul trecut aŭ fost mulţĭ care se lăudaŭ că descoperiseră elixirul vieţiĭ; cu toate acestea, nicĭ unul dintre eĭ, n'a ajuns să trăiască măcar un secol. Intîmplarea care dovedeşte, că savantele lor procedee, nu eraŭ de cât nişte pure şi simple înşelătoriĭ.

Dar, cine ştie?

Titlurile unuĭ rege. — Maiestatea sa siameză Culalongkorn, se p ate lăuda cu drept, că deţine recordul, ca chestiune de titlurĭ.

Maiestatea sa Frantz Iosef, împărat al Austrieĭ, rege apostolic al tuturor ungurilor, şef venerat al caseĭ de Habsburg, etc., este lăsat cu mult în umbră.

Iată titlurile acestuĭ rege :

Monarchul ilustru, invincibil, atot puternic, prea înalt şi încoronat cu o sută şi una coronĭ de aur, toate ornate cu câte nouă felurĭ de pietre preţioase, cel maĭ mare, cel maĭ curat, cel maĭ divin stăpân al sufletelor nemuritoare; sfântul care vede totul, suveranul stăpânitor care ţine sub umbra aripelor sale bogatul şi mândrul regat al Siamuluĭ, regele căruia îĭ sunt supuse ţările cele maĭ fertile pe care le luminează soarele, stăpânul tuturor, care locueşte într'un palat lucrat numaĭ din aur şi din pietre preţioase stăpân divin al tronurilor de aur, al elefantuluĭ alb şi roşiu, suveran al multor zeĭ, rege a căruia privire este maĭ strălucitoare de cât soarele dimineţeĭ, etc.

Am maĭ continua dar ne este teamă că abuzăm de bunătatea cititorilor noştri.

Trebue să adăugăm însă că toate aceste titlurĭ sunt oficiale, şi obligatoriĭ în toate actele de ordine publică!

Noroc că în Siam nu se prea fac multe acte.

Sapiens

INGROPATA DE VIE

— Urmare —

Cu toate acestea, pentru că voia să tragă vre un folos cât de mic din osteneala pe care şi-o dăduse, Carjaval începu să cerceteze bagajele americanuluĭ.

Dar nu descoperi nimic interesant, de cât doar câte-va scrisorĭ care veneaŭ din America şi pe care le ceti saŭ maĭ bine zis, voi să le citiască. Scrisorile acestea nu puteaŭ fi descifrate; cel puţin aşa se părea la prima vedere. Era o înşirare de litere, lipsită de orĭ-ce înţeles; aşa bună oară :

Salcariles duableren. Liniile se continuaŭ în acelaş mod pe toate feţile.

Carjaval îşĭ încordă spiritul, dar văzu îndată că maĭ curînd ar fi înebunit, de cât să ajungă la vre un rezultat La întâmplare luă una dintre scrisorĭ şi o puse în buzunar.

Poate că avea să-ĭ servească la ceva în viitor; Morales era aşa de inteligent!

Acum Carjaval nu maĭ avea ce face în cabină; prin urmare se urcă din noŭ pe punte.

Cu o privire îmbrăţişă oraşul care se întindea în faţa luĭ; un sgomot ceva asemănător cu o ceartă ajungea pînă la vas.

— Oare ce făcea Morales? Ce făcea dânsul?

Cargaval îşĭ spuse că răŭ făcuse lăsându-l să plece singur. Il ştia îndrăzneţ până la temeritate. Comoara de patru milioane pe care o urmăreaŭ, constituia o tentativă destul de puternică pentru a'l pune în măsură de a făptui cele maĭ marĭ nebuniĭ.

Carjaval era neliniştit; avea presimţirea uneĭ primejdiĭ.

Cu toate că înoptase de-a binelea, luna arunca o lumină aşa de vie pe fondul albastru al ceruluĭ, în cât pe ţărmul măriĭ obiectele eraŭ tot aşa de distincte ca şi ziua.

Ce se făcuse oare americanul? In care casă intrase?

Pe cheĭ, se îngrămădea o mulţime tumultoasă; eraŭ acolo toţĭ negustoriĭ, toţĭ oameniĭ de afacerĭ, toţĭ samsariĭ, carĭ nu urmăreaŭ alt scop de cât acela de a se îmbogăţi cât de repede şi prin orĭ-ce mijloc.

Sirena aruncă în spaţiŭ prima sa chemare; Carjaval tresări. Ştia că strigătul acesta avea să se maĭ repete de două orĭ la câte cincĭ minute interval; apoĭ aveaŭ să plece brusc, fără nicĭ un moment de întârziere.

Işĭ fixă lorneta în spre locuinţele plantatorilor; oameniĭ treceaŭ. Eraŭ grupe de negri carĭ se întorceaŭ de la lucru şi proprietarĭ carĭ eşiseră să aspire aerul parfumat al seriĭ.

A doua chemare a sireneĭ vibră prelung. Morales nu apărea. Carjaval căuta din ochĭ silueta bine cunoscută a prietenuluĭ săŭ; dar n'o zări de cât pe aceea a americanuluĭ, ce venea în fugă spre vas.

Când Simpson puse piciorul pe punte, Carjaval crezu că deosebeşte un uşor oftat de satisfacţie.

Puţin lipsi ca Carjaval să nu se repeadă la dânsul pentru a'l întreba ce se făcuse Morales; ca şi cum călăul ar fi fost dat pe seama aceluia care trebuia să fie victima.

Sirena şueră a treia oară.

In momentul acela, Carjaval, care îşĭ ţinea lorneta mereŭ îndreptată spre uscat, deosebi o învălmăşeală. Nişte strigăte stridente ajunseră până la dânsul.

Braţe se ridicaŭ, agitându-se în aer; cu toate că lumina luneĭ era destul de clară, Cargaval nu văzu nimic lămurit la început.

Dar peste puţin, din mijlocul aceleĭ mulţimĭ se deslipi o umbră; era un om care alerga singur înainte.

Mulţimea agitată alerga după dînsul. In cele din urmă fu ajuns, lovit, trântit la pământ...

De o dată o şuerătură ascuţită despică aerul.

Cargaval recunoscu strigătul acesta. Era chemarea luĭ Morales, strigătul convenit între dînşiĭ în cazurĭ de nenorocire.

Morales era înconjurat de toate părţile, lovit.

Cargaval făcu o săritură înainte.

Căpitanul dăduse ordin de plecare; vasul se deslipea de ţărm.

Cargaval îşĭ făcu vânt şi sări pe uscat; cu umeriĭ, cu braţele, cu capul, cu picioarele, îşĭ făcu loc prin mulţimea curioşilor şi alergă înainte.

Morales, obosit, cu faţa însângerată, încerca în zadar să se maĭ împotrivească loviturilor.

Mulţimea urla înfuriată şi zecĭ de mâinĭ se întindeaŭ spre'l sfâşia.

De două orĭ căzuse şi de două orĭ se ridicase; o nouă cădere ar fi însemnat moartea imediată, moartea momentană şi teribilă.

Cargaval văzu toate acestea, înţelese şi se hotărî repede.

Işĭ scoase pumnalul şi merse drept înainte spre grupa sălbatică din jurul luĭ Morales. Gigantul lovea la întâmplare, zdrobind pe toţĭ aceia carĭ încercaŭ să-ĭ se împotrivească; în sfârşit ajunse lângă prietenul, lângă fratele săŭ de crimă.

Cu o mişcare repede îl apucă şi 'l aruncă pe umărul săŭ.

— La moarte! La moarte!.. urla mulţimea.

Cargaval învârti pumnalul; câţĭ-va oamenĭ căzură.

Mulţimea făcu gol în jurul celor douĭ amicĭ.

Cargaval se folosi de acest moment de nehotărîre şi porni înainte într'o fugă nebună, fără să fie câtuşi de puţin stingherit de povara pe care o purta pe umerĭ.

Natura, care nu se amestecă nicĭ odată în certele noastre, drepte saŭ nedrepte, îĭ veni în ajutor. Un nour trecu prin dreptul luneĭ, întunecând-o.

Urmăritoriĭ luĭ Morales se opriseră, căutând a pătrunde întunericul, silindu-se să deosibească punctul în care aveaŭ să reapară ceĭ doĭ fugarĭ.

Dar nimic nu se arătă.

Cargaval şi Morales dispăruseră.

Eraŭ morţĭ saŭ poate...

Nevinovată şi lovită

Să ne întoarcem acum în momentul în care Lever şi amicul săŭ auziseră prima chemare a sireneĭ.

Abia plecaseră dînşiĭ şi o umbră apăru în dreptul ferestreĭ.

Era Morales.

William nu se înşelase când cu câte-va minute maĭ înainte crezuse că zăreşte o umbră lipită de fereastră.

După ce plecase de pe vapor, banditul se luase pe urma americanuluĭ, căutând pe cât putea să rĕmâe tot maĭ mult în umbră.

Cu toate acestea, se apropiase de dânsul destul de mult, spre a putea deosebi sacul pe care-l purta pe umerĭ.

Acuma banditul nu se maĭ îndoui nicĭ un singur moment; era sigur că William luase cu dânsul preţioasa casetă.

Poate că s'ar fi aruncat îndată asupra luĭ spre a-l lovi şi a-ĭ smulge comoara, dacă tocmaĭ atuncĭ nu s'ar fi apropiat o grupă de negri.

Maĭ mulţĭ dintre eĭ se deslipiră din grămadă, şi-l conduseră pe William până la intrarea uneĭ grădinĭ.

O portiţă se închise în urma lor.

Morales avu o mişcare furioasă. Oare nu cum-va comoara avea să-ĭ scape?

Fără a se descuraja, porni pe lângă zidul clădireĭ, pe care reuşi să-l escaladeze fără multă greutate.

De la distanţă putu vedea cum Lever îşĭ îmbrăţişa prietenul şi-l conducea în interiorul caseĭ.

Banditul rĕmase cu atenţia încordată şi putu observa că ferestrele se luminaŭ una câte una.

Grădina era tăcută; Morales înaintă cu băgare de seamă, apropiindu-se de clădire.

In partea stângă proprietatea era mărginită de un mic braţ al râuluĭ Roselan, care puţin câte puţin se apropia de zidurile clădireĭ.

Morales ajunse ast-fel până la ultimul pavilion şi înţelese îndată că acolo aveaŭ să stea de vorbă ceĭ doĭ prietenĭ.

Mic, dar agil ca un clovn, Morales reuşi să ajungă până la balconul din faţa ferestreĭ pavilionuluĭ.

La început rămase nemişcat, temându-se ca nu cum-va să atragă atenţia cui-va.

Dar trebuia cu orĭ-ce preţ să ştie ce se petrecea înăuntru. Făcu un pas înainte, pe balcon, şi privi înăuntru, prin geamul închis.

Văzu gestul luĭ William, care arăta luĭ Lever diamantele preţioase. In momentul acela îl zărise şi americanul.

Morales văzu îndată că fusese descoperit; cu o mişcare repede, folosindu-se de toată agilitatea muschilor sĕĭ, dânsul se atârnă de barele de fer ale balconuluĭ şi se lipi de părete.

Acolo rămase nemişcat, una cu zidul.

Auzi cum se deschise fereastra, deosebi vocile celor doĭ bărbaţĭ, şi făcând o sforţare furioasă reuşi să rĕmâe maĭ multă vreme nemişcat, în poziţia obositoare în care se găsea.

In modul acesta nu fu descoperit.

De astă-dată fu maĭ prudent; nu se maĭ apropie aşa mult de fereastră, şi se sili pe cât putu să nu maĭ fie în bătaia razelor luneĭ.

Văzu cum Lever îşĭ deschisese casa de fier şi pusese acolo mica casetă a prietenuluĭ sĕŭ.

Cu atenţia încordată banditul urmări toate mişcările celor doĭ prietenĭ.

Nu putea să audă cuvintele pronunţate, darˇ nicĭ un gest nu-ĭ scăpă.

Ast-fel putu căpăta siguranţa că Lever nu-şĭ maĭ luase înapoĭ caseta. Prin urmare era sigur, caseta preţioasă n'avea să se maĭ reîntoarcă pe puntea vasuluĭ «The Stars». Pentru ce? Nu ştia; dar acesta era faptul.

Chemarea sireneĭ răsună; Morales nu pierdu nicĭ una din mişcările celor doĭ oamenĭ.

Ştim că William era nerăbdător să plece maĭ repede pentru ca nu cum-va să piardă vaporul.

In graba lor, eşiră fără ca Lever să maĭ aibă grije să întoarcă butonul soneriеĭ electrice.

Morales tresări de bucurie; el se apropie de fereastră, care nu maĭ fusese închisă şi păşi în odae.

Casa de fier era ţinta. A o deschide fu pentru el o jucărie. Cu toate acestea mâna îĭ tremura; visul, scumpul vis al întregeĭ sale vieţĭ, era aproape de realizare.

Văzuse cu propriiĭ săĭ ochĭ cum caseta americanuluĭ fusese pusă acolo; prin urmare n'avea de cât să întindă mâna a o apuca, spre a se vedea posesorul a patru milioane!..

Morales văzu în faţa luĭ hârtiĭ, dosare. Le dădu la o parte, le răsturnă, le pipăi... Dar caseta nu era acolo.

— Blestem! mugi dînsul. Oare nu cum-va am înebunit?

A doua chemare a sireneĭ umplu văzduhul.

Morales cercetă acum încă odată hârtiile, tremurând de nerăbdare.

Caseta nu era!

— Cine eştĭ d-ta şi ce facĭ aicĭ? se auzi o voce la spatele luĭ.

Cu o mişcare repede se întoarse. Două femeĭ eraŭ în faţa luĭ: una cu părul cărunt, foarte palidă... cea-l'altă blondă, tînără, în floarea vieţeĭ.

Eraŭ Henrieta şi mama sa. Copila se plantase în faţa banditulŭ şi cu mândrie îl întrebă a doua oară:

— Cine eştĭ d-ta şi ce facĭ aicĭ?

Morales înţelese îndată că era pierdut. Să scape o partidă aşa de frumoasă!

Fără să răspundă vre-un cuvânt, se repezi înainte cu pumniĭ strânşĭ.

Henrieta îĭ a ţinut calea, plină de curaj. Dar banditul o apucă de gât, o răsturnă cu brutalitate pe covor şi fugi înainte.

D-na Lever alergă după dînsul, strigând cât o lua gura.

Banditul străbătu coridorul, răsturnând mobilele pe carĭ le întâlnea în cale şi ajunse pe peron.

Berta fugi după dânsul în grădină, strigând mereŭ.

Negriĭ carĭ se întorceaŭ de la lucru auziră strigătele stăpâneĭ lor, vĕzură un om fugind şi într'un singur moment urmărirea fu organizată.

Morales era iute de picior, şi maĭ era hotărât să-şĭ apere libertatea, să-şĭ vândă scump viaţa.

Inconjurat din toate părţile, el scoase revolverul cu o mână, în cea-l'altă mână apucă pumnalul, şi reuşi să-şĭ facă o trecere... Apoĭ fu din noŭ înconjurat, lovit, rănit.

Şi descărcă arma, lovi cu pumnalul la întâmplare; apoĭ, când se se vĕzu în primejdie de moarte, ca o ultimă speranţă, aruncă în spaţiŭ chemarea de suferinţĭ, strigătul de ajutorare convenit cu Cargaval.

Ne aducem aminte ce s'a întâmplat în urmă.

In acelaşĭ timp, Lever, care auzise strigătele şi pornise în fugă spre casă, ghicind că se întâmplase vre-o nenorocire, ajungea la poarta grădineĭ.

Soţia sa, care tremura încă de spaimă, îĭ povesti pe scurt cele întâmplate.

— Dar fiica ta unde este? esclamă Sever.

— Trebue să fie în cabinetul tăŭ!

— Să alergăm acolo! şi se repeziră amândoĭ spre pavilionul din fund.

— Hanrieto! Hanrieto! strigă Lever, apucându-şĭ în braţe copila, care zăcea întinsă pe covor, neînsufleţită.

Un moment crezu că fiica sa era moartă; în adevăr, faţa eĭ avea o paliditate de moarte şi ochiĭ îĭ eraŭ sticloşĭ.

La strigătele BerteĭI toată casa se alarmase; femeile de serviciŭ alergară. Eŭ, împreună cu ele, era şi negresa Truda, bătrâna care servea familia de două-zecĭ de anĭ.

— Repede! strigă Sever, cu vocea întreruptă de suspine. S'o ducem în camera sa... şi să alerge cine-va după doctorul Gerard! Să vie fără întârziere! Oh! numaĭ de n'ar fi prea târziŭ!

D-na Lever nu maĭ ştia ce să facă, îşĭ imputa acuma că plecase după bandit, lăsându-şĭ copila singură.

Dar banditul ce se făcuse?

Servitoriĭ alergaŭ, scuzându-se, explicând cum le scăpase criminalul... Un fel de demon năvălise în mijlocul lor şi-l răpise.

Dar ce făcuse omul acela? Ce furase?

— Ce-mĭ pasă! strigă Lever; aş fi voit maĭ bine ca omul acela să-mĭ răpească toată averea, de cât să-mĭ atingă copila!

Cu toate acestea se opri de-o dată; un gând îĭ iluminase creerul. De averea sa puţin îĭ păsa; dar îşĭ amintise acum de comoara pe care 'ĭ-o încredinţase William.

Alergă repede spre pavilion, deschise casa de fier şi când vĕzu că butonul secret nu fusese atins, un suspin de uşurare îĭ înălţă pieptul.

— Cel puţin din partea aceasta sunt liniştit, murmură dânsul; de alt-fel era cu neputinţă să-mĭ ghicească cine-va secretul.

Apoĭ întorcându-se spre Berta, care alergase după dânsul:

— Fiica ta?

— Am culcat-o în pat şi doctorul a sosit.

— Şi ce spune?

— Că e la mijloc o comoţie teribilă, şi că nu se poate pronunţa încă cu siguranţă.

— Să alergăm lângă dânsa.

Sărmana Henrieta stătea întinsă în pat, palidă ca o moartă.

Cu toate acestea, când Lever intră, doctorul Gerard, un bătrân care era în acelaşĭ timp şi medicul şi amicul caseĭ, îĭ făcu un semn spre a-l înştiinţa că bolnava, cu toată starea în care se află, auzea ce se vorbeşte în jurul eĭ.

— O indispoziţie trecătoare, zise doctorul cu voce tare; după ce criza va trece, va fi maĭ bine şi maĭ vioae de cât orĭ-când.

Dar în acelaşĭ timp privirea doctoruluĭ înştiinţa pe Lever că diagnosticul acesta era cât se poate de fals. Gerard se aplecă acum d'asupra bolnaveĭ şi 'ĭ ascultă cu atenţie bătăile inimeĭ.

— Voiŭ prescrie o ordonanţă şi vă rog s'o urmaţĭ cu cea maĭ mare atenţie. Mă voiŭ întoarce mâine dimineaţă spre a vedea efectul.

Henrieta făcu o mişcare.

— Voeştĭ să rămân lângă d-ta, copila mea? întrebă doctorul.

Dar nu primi nicĭ un răspuns.

— In orĭ-ce caz, adăogă dânsul, silindu-se să fie vesel, nu voiŭ pleca îndată... Mă duc să fumez o ţigară pe terasă, împreună cu tatăl d-tale. Te las cu mama.

Ceĭ doĭ bărbaţĭ eşiră.

— Eĭ bine, doctore? întrebă Lever cu viouiciune. Ce crezĭ? Te conjur să 'mĭ spuĭ tot adevărul.

— Sărmanul meŭ amic, răspunse medicul cu voce înceată, adevărul este trist, şi te rog să-ţĭ adunĭ tot curajul. Fiica d-tale este în prada uneia din acele crize nervoase carĭ pot avea un sfârşit fatal; vom întrebuinţa fără îndoială mijloacele cele maĭ violente pe carĭ le posedă ştiinţa... Dar natura posedă unele secrete pe carĭ nicĭ o dată nu le putem pătrunde. Mă tem ca nu cum-va inima să fie atinsă şi la copilă, ca şi la mama sa. Ţi-am maĭ vorbit şi altă-dată despre lucrul acesta.

— Şi eŭ nu ţi-am uitat nicĭ odată sfaturile şi pe cât am putut, m'am silit s'o păzesc de orĭ-ce emoţie.

— Dar, în cazul de faţă sunt atinse şi centrele nervoase. Ce s'a petrecut? N'am înţeles bine ce mi s'a povestit.

— Nicĭ eŭ nu ştiŭ încă bine ce s'a petrecut. Un mizerabil, un bandit, s'a introdus în casa mea ca să fure. Tocmaĭ în momentul când deschisese caseta, intrară în odae soţia şi fiica mea. Banditul s'a aruncat asupra Henrieteĭ, a azvârlit-o la pământ, pe când soţia mea începuse să strige ajutor.

— Şi cine este omul acela? Il cunoştĭ?

— Eŭ nicĭ nu l'am zărit. Sărmanele femeĭ, împietrite de groază, aŭ avut oare timpul să-l privească maĭ cu atenţie?

— După câte am auzit banditul acela a reuşit să fugă.

— Unul dintre tovarăşiĭ săĭ, complicele săŭ fără îndoială, l'a smuls din mâinile negrilor meĭ care voiaŭ să'l ucidă.. S'aŭ aruncat amândoĭ în mare... Eŭ cred că s'aŭ înecat.

— Aşa dar, n'aĭ nicĭ un indiciŭ.

— Ba am unul. Amicul meŭ William Simpson, despre care ţi-am vorbit adese orĭ, a venit acum câteva ore să-mĭ încredinţeze un depozit preţios. Dînsul mi-a vorbit de douĭ oamenĭ care-l urmăriŭ.

Bănuesc că unul dintre aceştĭ doĭ a venit aci, pentru a încerca să fure baniĭ prietenuluĭ meŭ... Ah!.. maĭ bine i-ar fi luat, de cât să'mĭ ucidă copila!..

— La urma urmeĭ, poate că amicul d-tale va putea să-ţĭ dea maĭ multe amănunte în privinţa celor doĭ mizerabilĭ.. Când te veĭ maĭ întâlni cu dînsul?

— Peste un an.

Dar îĭ voĭ scrie... Iĭ voĭ scrie cât de curând posibil... Trebue să-ĭ scriŭ... Şi apoĭ, chiar dacă bandiţiĭ aceia n'aŭ fost înghiţiţĭ de valurile măreĭ, chiar dacă aŭ scăpat cu viaţă, la ce folos să-ĭ maĭ urmăresc, şi să maĭ încerc a-ĭ pedepsi?.. Oare pedeapsa lor, orĭ cât de severă ar fi ea, ar putea să-mĭ redea copila, ar putea s'o vindece?

— Hm!.. Cu toate acestea e oare-care plăcere să se răzbune cine-va de răul pe care l'a suferit.

Lever înălţă din umerĭ cu indiferenţă, apoĭ plinĭ de tristeţă, întrebă:

— Aşa dar, conştiincios vorbind, îţĭ este cu neputinţă să-mĭ spuĭ o singură vorbă de speranţă?

(Va urma)

CURIOSITĂŢI VEGETALE

Decanii Californieĭ

Palmieriĭ de gemenĭ pe care 'ĭ reprezintă clişeul nostru, constitue o curiositate naturală foarte remarcabilă.

Palmieriĭ nu prezintă de cât foarte arare orĭ această anomalie, aşa de răspândită la alte esenţe vegetale.

Dar arboriĭ aceştia maĭ prezintă şi o altă curiozitate: eĭ sunt decaniĭ lumeĭ vegetale din California.

Cel puţin aşa glăsuesc legendele locale.

Când spanioliĭ aŭ colonizat regiunea în care înfloreşte astă-zĭ Los-Angeles şi alte oraşe frumoase, arboriĭ aceştia avea aceiaşĭ înălţime.

De cine aŭ fost plantaţĭ arboriĭ aceştia? In care epocă? Mister.

Palmierĭ californianĭ

Multă vreme s'a crezut că sunt opera părinţilor jesuiţĭ care aŭ fondat misiunile din California în secolul al XVI-lea.

Dar teoria aceasta a fost combătută de naturaliştiĭ din San-Francisco.

Arboriĭ aceştia trebue să aibă o vîrstă de cel puţin şease secole. In epoca în care primiĭ misionarĭ apăruseră pe acolo, eĭ eraŭ în maturitatea creştereĭ.

Maĭ rămâne ipoteza că seminţele acestea aŭ fost aduse pe aicĭ de nişte naufragiaţĭ, care n'aŭ maĭ lăsat alte urme despre trecerea lor.

Orĭ cum ar însă e sigur că ceĭ doĭ palmierĭ gemenĭ, sunt decaniĭ tuturor arborilor din California.

Veget.

Către cititori

Anunțăm pe cititoriĭ noștri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călĕtoriĭ saŭ vinătorĭ, în țară saŭ streinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacțiuneĭ «Ziaruluĭ Călĕtoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureștĭ.

Reclama este sufletul comerciuluĭ

Anul IX. — No. 539. 10 Bani în toată țara Miercuri 5 Septembrie 1907

ZIARUL CĂLĂTORILOR

ȘI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5. — pe an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacția și Administrația:
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORILOR
apare o dată pe săptĕmână
— MARȚEA —

Cel mai mic circ din lume. — (Vezi pag. 2120).

Cel maĭ mic circ din lume

Cel maĭ mic circ din lume se află acum la Viena. El a sosit de curând acolo. Proprietarul circuluĭ se numeşte Gustav Munstedt şi va da cu trupa sa liliputiană o serie de representaţiĭ carĭ vor atrage, de sigur, o mulţime de curioşĭ.

Intr'o stradă din Prater s'a aranjat în acest scop un frumos circ în miniatură.

Trupa se compune din nouă persoane, 6 bărbaţĭ şi 3 femeĭ. Dintre femeĭ, domnişoara Isabella, înaltă de 117 centimetri, este cea maĭ mare. Ea e cântăreaţă şi dansatoare.

Apoĭ vine d-şoara Dora, de 85 c. m. Călăreaţa-maestră, Antoaneta, este o frumoasă blondă, foarte elegantă.

In ilustraţia noastră, jos la dreapta, în colţ, vedem această d-şoară călare pe calul eĭ favorit, «Bobby». Calul măsoară exact 70 c. m.

Mister Henry este de sigur cel maĭ mic dresor ce a existat vre-odată. De şi a crescut abia până la 1 m. 5 c.m. el a dresat deja şi maĭ mulţĭ elefanţĭ. Posedă un cal, un pony, care se îmbracă bărbăteşte, se desbracă singur, şi se culcă în pat, după ce a avut grije să stingă lumînarea. Şi această producţie originală este reprodusă în ilustraţia noastră.

Cele-l'alte persoane: Charles, mister Fredd şi Nicolaus sunt tot atât de interesante ca şi cele dintâĭ. Aceştĭ din urmă sunt maĭ ales clownĭ de frunte.

Arg.

CĂLĔTORII DE ACTUALITATE

Pe la 1825 era la modă să fiĭ filoelen; în zilele noastre este la modă să fiĭ filo-turc.

In Grecia nimic nu merge bine, pe când totul merge de minune în fericita Turcie.

Toată lumea doreşte ca Atena să devie o miniatură a Parisuluĭ, dar în vederea tuturora Constantinopolul trebue să rămâe aşa cum este.

Becurĭ de gaz la Stambul! Dar aceasta ar fi o adevărată crimă! In schimb însă Atena este datoare să aibă lumină electrică.

Pentru Turcia, dezordinea este frumuseţă, murdăria este poreclită cu dulcele epitet de coloare locală, lenea este demnitate, nepăsarea este supranumită fatalism şi tiranieĭ i se spune autoritate.

Dacă două-zecĭ de martorĭ creştinĭ neagă un fapt oare-care în faţa unuĭ tribunal turcesc, şi un singur martor musulman îl afirmă, judecătoriĭ consideră faptul ca adevĕrat. Cam aşa se petrec lucrurile şi în faţa tribunaluluĭ opinieĭ publice din occident. Lungile circulare ale sublimeĭ Porţĭ sunt în totdeauna crezute, pe când plângerile creştinilor abia dacă sunt luate în seamă.

Ne-am deprins să jurăm aşa de adesea-orĭ pe Evanghelie, în cât nu maĭ credem acuma de cât jurămintele făcute pe Koran.

Dar buna părere pe care o are occidentul despre Turcia n'o împiedecă de a fi foarte aproape de punctul prezis de lordul Palmeston: «Două lucrurĭ mi se par mie—spunea lordul— oare-cum maĭ vădit destinate spre a fi mâncate: portocalele proaspete şi bătrâna Turcie».

Un popor condamnat

Ameninţată din afară de ambiţiile pretenţioase ale Rusieĭ şi de dreptele revendicărĭ ale Grecieĭ; ameninţată înăuntru de aspiraţiile nobile ale populaţieĭ creştine, şi de germenele de moarte pe care-l poartă în ea însăşĭ, Turcia vede apropiindu-se ora în care va trebui să aibă soarta portocalelor proaspete.

Vorba e, cine va fi cel dintâĭ care va da lovitura.

Zadarnic îngrămădeşte Turcia în străinătate împrumuturĭ, neplătind procentele de cât cu solda ofiţerilor şi a funcţionarilor civilĭ, cărora li se întâmplă adese-orĭ accidentul de a servi anĭ întreg, fără să'şĭ primească leafa.

Zadarnic s'a născut chiar partidul «tinerilor turcĭ» care să încearcă să întreprindă o luptă maĭ sănătoasă pentru regenerarea patrieĭ lor.

Zadarnic sunt numiţĭ miniştri, vizirĭ şi înalţĭ demnitarĭ aĭ statuluĭ, numaĭ aceĭ aristocraţĭ care se reîntorc de la Paris, unde aŭ provocat oare-care zgomot în jurul numeluĭ lor prin pariurile de la curse saŭ prin oare-care loviturĭ de bancă.

Zadarnic îşĭ încredinţează Sultanul armata sa de uscat polonezilor şi flota englezilor, mărturisind ast-fel că nu găseşte oamenĭ pricepuţĭ printre supuşiĭ săĭ.

Turcia este condamnată în virtutea uneĭ legĭ naturale, care spune că orĭ-ce nu creşte trebue să piară.

Sunt două secole de când Turcia a încetat de a maĭ creşte, două secole de când îşĭ vede teritoriul micşorându-se mereŭ, şi starea interioară a provinciilor devenind din ce în ce tot maĭ rea.

Ea lasă lucrurile să meargă în voia lor, urmând doctrina fatalistă a musulmanilor.

De alt-fel, Turciĭ mărturisesc că într'o zi vor trebui, de voe nu de nevoe, să părăsească câmpul pe care l'aŭ stabilit în Europa.

Se povesteşte că Turciĭ bogaţĭ ordonă să fie înmormântaţĭ de cea-l'altă parte a Bosforuluĭ, pentru a avea ast-fel siguranţa că corpurile lor se vor odihni totdeauna în pământ musulman.

Un călător povesteşte că odată, bătându-şĭ joc de un turc bătrân, pentru că acesta îşĭ lăsa casa să cadă în ruină, turcul 'ĭ-a răspuns: «Naţiunele Europeĭ îşĭ vor împărţi între ele ţara noastră. Destinul nostru este scris. Voeştĭ oare să'mĭ repar casa pentru un necredincios?»

Acest mod de a judeca lucrurile explică starea de plâns a întregeĭ Turciĭ.

De ce să maĭ construiască, să maĭ îndrepte, să facă drumurĭ, să se organizeze, de vreme ce toate acestea vor fi spre folosul ghiaurilor?

Sunt câte-va liniĭ de drum de fier, dar toate aŭ fost construite de străinĭ. Drumurile de folos public, carĭ cad în sarcina guvernuluĭ sunt în starea cea, maĭ înapoiată.

«A face cine-va un drum noŭ, spune un proverb musulman, înseamnă a stârni mânia luĭ D-zeŭ; căcĭ, dacă unde-va ar fi fost necesar un drum, fără îndoială că D-zeŭ l'ar fi făcut.»

Pe toată coasta Bosforuluĭ, nu există nicĭ cea maĭ mică organizare de serviciŭ poştal.

Când intră cine-va într'un orăşel turc, rămâne uimit de marea deosebire care există între cartierul turcesc şi cartierul creştin.

Intr'o parte străzĭ înguste, întunecoase, sucite, locuinţe infecte; în cea-l'altă parte străzĭ largĭ, curate, case europene.

Sultanul a creat o importantă marină de războĭ; saŭ, maĭ bine zis, are materialul necesar marineĭ, căcĭ personalul lipseşte.

Turcia are marină, dar n'are marinarĭ. Păşiţĭ pe orĭ-ce vas turcesc, şi vă veţĭ convinge îndată. Vasul a fost construit în Anglia, căpitanul este din Epir, pilotul este grec, mateloţiĭ sunt albanezĭ.

Industria — puţină care există— şi comerţul, sunt cu totul în mâinile creştinilor şi ale evreilor.

Pământul nu este cultivat de cât de către tesalienĭ, bulgarĭ şi rumelioţĭ; pentru un adevărat osmanliŭ, ar fi o mare ruşine să muncească cu propriile sale mâinĭ.

Impositile zdrobitoare pe carĭ le plăteşte populaţia, nu folosesc maĭ nimic tezauruluĭ public, căcĭ sunt încasate prin ajutorul unor mijlocitorĭ, carĭ aŭ grije să-şĭ ia pentru dânşiĭ foloasele cele maĭ marĭ.

Populaţia este ruinată şi nicĭ guvernul nu se îmbogăţeşte. Chiar în aniĭ agricolĭ ceĭ maĭ bunĭ, financele daŭ deficit. A-

ceasta din cauza dezordineĭ care domneşte în administraţie, precum şi din cauza releĭ credinţe a funcţionarilor.

Parodia justiţieĭ

Supuşiĭ creştinĭ aĭ sublimeĭ Porţĭ sunt datorĭ să plătească statuluĭ dijma şi impositul. In schimb, eĭ n'aŭ nicĭ un beneficiŭ. Guvernul n'are nicĭ o grije de trebuinţele publice. Justiţia este tot-d'auna a aceluia care dă maĭ mult; administraţia cât se poate de arbitrară.

Turciĭ fac mare zgomot în jurul consiliilor lor generale. Dar e destul să arătăm din cine sunt compuse aceste consiliĭ, pentru ca să se vadă îndată cât valorează.

Paşa este preşedintele. Şapte înalţĭ demnitarĭ fac parte de drept din consiliŭ. Maĭ rămân numaĭ cincĭ consilierĭ carĭ se aleg. Dintre aceştĭ cincĭ, treĭ vor fi aleşĭ dintre musulmanĭ, şi numaĭ doĭ dintre creştinĭ. Şi cu toate acestea, în multe ţinuturĭ se întâmplă ca populaţia creştină să fie de zece orĭ maĭ numeroasă de cât cea musulmană.

Justiţia împărţită de judecătoriĭ musulmaĭ nu oferă nicĭ o garanţie. Un proverb popular glăsueşte: «Unde e bacşişul, acolo este şi judecătorul».

Spre a cunoaşte cine-va poporul turc, nu este de ajuns să viziteze Constantinopolul şi să fie poftit la masa mareluĭ vizir; trebue să meargă în provincie, să locuiască sub acoperişul lor, să trăiască viaţa lor.

D. Pougade, consul al Franţeĭ la Ianina, ne-a arătat până unde ajung Turciĭ cu fanatizmul şi cu tirania lor.

Câte-va anecdote

In primele zile ale şedereĭ sale în Ianina, consulul nu putea să iasă în oraş fără să fie ameninţat, fără să i se strige ghiaur şi să i se arunce cu pietre.

Intr'o zi, servitorul săŭ fu aproape masacrat de populaţie.

Trebui ameninţarea serioasă a consuluĭ pentru ca guvernatorul să se hotărască a face dreptate.

Şi trebue să se ştie că guvernatorul acesta era dintre aceia carĭ spuneaŭ cu mândrie: «Eŭ ştiŭ să mă servesc foarte bine de o furculiţă!» Lucrul care nu 'l împedica — rămâe vorba între noĭ — să mănânce cu degetele.

Un bogat efendi avea ca servitor pe un grec numit George. Intr'o zi turculuĭ îĭ veni gust ca grecul să meargă cu dânsul la moschee, sub pretext că trecuse la religia musulmană. Aceasta era o minciună. Bine înţeles, grecul se împotrivi. Turcul se încăpăţână în cererea sa, dar grecul nu voi să se supue. Afacerea a făcut zgomot şi deznodământul a fost spânzurarea greculuĭ.

Intâmplările acestea intră în cadrul tragedieĭ.

Iată acum şi întâmplărĭ de comedie:

D. Albert Dumont, care a străbătut toată Turcia, ne face o descriere a guvernatoruluĭ unuĭ vilaet—mare diviziune administrativă a Turcieĭ.

Anticamera palatuluĭ acestuĭ guvernator este în tot-d'a-una plină de zapciĭ foarte murdar îmbrăcaţĭ.

Guvernatorul este un tînăr cu înfăţişarea destul de frumoasă; el a fost crescut în clientela unuĭ mare senior.

I s'a dat frumuseţea aceasta, cu toate că n'avea nicĭ un drept la dânsa, încinsese titlul în virtutea căruia s'o poată ocupa.

Dar ce are a face capacitatea cu frumuseţea? guverna şi dânsul cum putea. Avea să rămâe guvernator până când protectoriĭ săĭ aveaŭ să cadă de la putere. In timpul acesta putea să adune destule parale, pentru ca să poată în urmă aştepta în linişte reîntoarcerea timpurilor fericite.

Unele paşale nu se mulţumesc numaĭ cu salariile lor şi cu afacerile carĭ li se prezintă. Aşa, de exemplu, paşa de Trebizonda încasează sumele necesare pentru solda şi întreţinerea unuĭ regiment de 3.000 de oamenĭ; în realitate dânsul nu ţine sub arme de cât 40 de oamenĭ. Se poate vedea cu înlesnire cât de însemnat este câştigul! Şi paşa asigură că Trebizonda este foarte bine păzită.

Paşa de la Adrianopole, după cum spune şi cântecul, este un paşă mare.

Dânsul este stăpân suveran al provincieĭ, şef al poliţieĭ, generalul armateĭ, preşedintele consiliilor generale şi al tribunalelor. La rândul săŭ însă, paşa este obligat să facă referate la Constantinopol pentru cele maĭ neînsemnate lucrurĭ. Aşa de exemplu, într'o zi un pictor francez voi să facă un tabloŭ representând doĭ soldaţĭ marĭ. Toată lumea interveni: paşă, generalĭ, colonelĭ. In cele din urmă, cerură autorizaţie la centru. Peste două lunĭ sosi un ordin, şi doĭ colonelĭ în mare ţinută, alergară la pictor pentru a poza în locul celor doĭ soldaţĭ.

A tot puternicia paşilor îĭ obligă câte o dată să facă nişte lucrurĭ cu totul bizare. In 1867, o armată de guzganĭ năvălesc într'o câmpie. Paşa dădu o ordonanţă de distrugere; dar, socotind că atâta nu era destul, se înarmă el însuşĭ cu un baston, şi împreună cu toţĭ magistraţiĭ oraşuluĭ, plecă să ajute la distrugerea teribilelor rozătoare.

Armata este cea maĭ bună instituţie pe care o posedă Turcia. Infanteria maĭ ales, posedă toate calităţile cerute pentru a forma o bună armată.

Din nenorocire, ofiţeriĭ sunt prost plătiţĭ; trupele prost îmbrăcate, prost nutrite. Nepotizmul şi favoarea domneşte în armată.

Ofiţerĭ talentaţĭ, carĭ aŭ şcoala de la Saint-Cyr, rămân zecĭ de anĭ simpli locotenenţĭ, pe când nişte oamenĭ mult maĭ tinerĭ, fără cultură, fără experienţă militară, ajung foarte repede până la cele maĭ înalte grade.

Cam aşa se petrec lucrurile în Turcia; cel puţin aşa le descrie talentatul romancier francez Henri Haussaye.

Şi noĭ, carĭ suntem maĭ aproape, şi în măsură să cunoaştem lucrurile maĭ bine, trebue să recunoaştem că romancierul francez are multă dreptate.

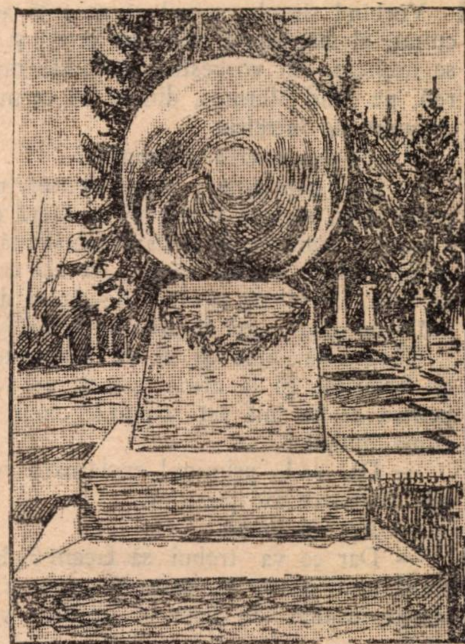
Dorin.

PIATRA CARE SE INVÎRTEŞTE

Cimitirile din America n'aŭ nimic comun cu frumosele necropole europene, cu acele morminte carĭ aŭ înfăţişarea unor adevĕrate palate; ele nu seamănă nicĭ cu poeticele cimitire ale satelor noastre.

Rasa ianchee găseşte că orĭ ce ornament este zadarnic şi se mulţumeşte să pue de-asupra mormîntuluĭ o simplă coloană, un simplu soclu de piatră, şi acesta maĭ mult pentru a însemna locul.

Cu toate acestea există şi unele excepţiĭ. Câte odată se înalţă câte un mic mormânt, un soclu de piatră cu o sferă de-asupra.

Piatra care se invîrteşte.

Tocmaĭ soiul acesta de mormînt a dat loc la o curiozitate.

Un oare-care C. B. Merchaut, bancher din Marion, oraş din Ohio, a murit; rudele sale i-aŭ ridicat un monument simplu, care avea ca principal ornament o sferă grea de calcar, cântărind aproximativ 1902 de kilograme.

Estetica acestuĭ monument e foarte discutabilă, după cum lesne îşĭ pot da seamă cititoriĭ din fotografia pe care o reproducem.

Intr'o bună zi s'a observat că sfera de calcar se învârtea în jurul axeĭ sale. U-

nele spirite începură să se neliniştească.

Cum de se învîrtea piatra aceea în jurul axeĭ sale, în loc să rĕmâie fixă, după cum o cereaŭ legile gravităţeĭ?

O comisiune a fost însărcinată să studieze chestiunea de aproape.

S'a dovedit matematiceşte că piatra şi-a schimbat poziţia primitivă. Ceĭ maĭ mulţĭ atribue rotaţia aceasta influenţeĭ solare.

Piatra de calcare n'are o composiţie tocmaĭ omogenă, aşa în cât sub influenţa căldureĭ solare, se dilată într'un mod neregulat. Faptul acesta determină o deplasare de la centrul de gravitate.

După cum se vede, în America până şi pietrele funerare se silesc să fie extraordinare... Fericită ţară! Fericit poporul care posedă asemenea pietre!..

Paul.

ARCHIPELAGUL MONSTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE

LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

«Pe când acum, după ce aţĭ scăpat de stăpânul vostru, vă găsiţĭ în faţa uneĭ situaţiunĭ perfect de lă murite... şi în clipa de a culege roadele unor... întreprinderĭ une-orĭ lungĭ, adesea grele şi tot-d'a-una primejdioase»...

De la întâiele cuvinte acest extraordinar omuleţ, cu aplombul săŭ fenomenal, cucerise auditorul săŭ.

Vorbind simplu, ştiind să se facă ascultat, el stăpâneşte vădit pe piraţĭ şi li se impune. El vorbeşte... vorbeşte mereŭ, pe când Merinos, din ce în ce maĭ asigurat, se întreba:

«Unde dracu vrea s'ajungă»?

— Da, gentlemen, urmă Totor, un prilej unic, serios, măreţ vi se oferă de a duce d'acum încolo o viaţă lesnicioasă... Ia să auzim! ce aţĭ spune aceluia care ar veni, de pildă, să ofere fie-căruia din voĭ frumoasa sumă de 20 miĭ dolarĭ?

Gândiţi-vă bine şi să-mĭ răspundeţĭ cu hotărire. Şi la urma urmeĭ, nu văd pentru ce nu 'mĭ veĭ răspunde chiar acuma, îndată?

— Da, da!.. primim! exclamară vocile sălbatece ale piraţilor.

— Aşa vă vreaŭ!

— Dar ce va trebui să facem? întrebă unul dintre eĭ, care de pe acum se simţia încălzit de bucuria orgiilor viitoare.

«Pe onoarea mea, chiar dacă aş şti că fie-care dintre noĭ va trebui să masacreze două-zecĭ de oamenĭ...

— Miĭ de tunete!.. Aicĭ nu e vorba să ucideţĭ.., întrerupse Totor. Trebue să lăsăm la o parte jocul acesta al asasinatuluĭ, căcĭ prea s'a învechit. E vorba numaĭ, să lăsaţĭ viaţa acelora pe carĭ decedatul Dick iĭ condamnase la moarte. E vorba numaĭ, să ne lăsaţĭ în pace, pe noĭ cincĭ!..

— Cred că am putea ajunge la o înţelegere. Dar cine ne garantează că d-ta nu ne înşelĭ?

— Aveţĭ cuvîntul meŭ! răspunse Merinos, făcând un pas înainte.

— Aveţĭ cuvîntul nostru! întări Nelly ridicând mâna în sus, ca şi cum ar fi voit să facă un jurământ solemn.

— Foarte bine!.. foarte bine!.. Numaĭ dacă nu cum-va d-tră veţĭ încerca să vă aduceţĭ aminte de unele poveştĭ ale trecutuluĭ... Inţelegeţĭ bine ce vroesc să vă spun.

— Da, da, vă înţelegem... Jurăm că vom uita cu totul trecutul. Vă acordăm tuturora cea maĭ completă amnistie.

— Dacă-ĭ aşa, ne-am înţeles!.. Şine puteţĭ crede că am făcut pacea cu cea maĭ mare plăcere... Ne săturasem pînă în gât de viaţa aceasta de cânĭ pe care o ducem.

— Prin urmare, ne-am înţeles... Cred că putem avea toată încrederea în domniavoastră.

— Fără îndoială. Precum avem şi noĭ încredere în cuvîntul pe care ni l'aţĭ dat. Comandaţĭ şi vă veţĭ convinge.

— Maĭ întâĭ de toate să coborîţĭ pavilionul negru... Ştiŭ bine că nu e de cât o sperietoare pentru vrăbiĭ; cu toate acestea, ar putea să ne aducă oare-care neplacerĭ.

In locul stindarduluĭ negru să puneţĭ steagul naţional al Americeĭ.

— Foarte bine.

— Apoĭ, să coborîţĭ de pe furcĭ pe nenorociţiĭ aceia carĭ aŭ fost camaraziĭ d-tră şi să-ĭ înmormîntaţĭ după regula oamenilor de mare.

— Se va face tocmaĭ cum aĭ spus.

— Şi acum, cred că nu veţĭ avea nimic de obiectat împotriva propuneriĭ mele, că Alik să ia comanda vasuluĭ, şi să ne îndreptăm spre ţinuturĭ civilizate.

— Tocmaĭ lucrul acesta voiam să ĭ propunem şi noĭ.

— Eĭ bine, căpitane Alik, ia-ţĭ postul în primire!

Peste un moment lugubrul steag de etamină neagră fusese aruncat într'un colţ, şi în locu-ĭ se înălţa cu mândrie stindardul american.

In acelaş timp un tun bubui în depărtare, părând că le aprobă fapta.

Cu toţiĭ tresăriră, întrebându-se ce putea însemna acea bubuitură. De odată, bandiţiĭ 'şĭ aduseră aminte de cuvintele luĭ Dick Seymour: «Suntem înconjuraţĭ».

In mijlocul tăcereĭ care se făcuse, se auzi strigătul omuluĭ quart:

— Un vas la babord!

In adevăr, un torpilor care aproape se confunda cu suprafaţa apeĭ, apăruse pe neaşteptate, nu se ştia de unde.

Vaporul salută înclinându-şĭ de treĭ pavilionul.

— Un vas la tribord, strigă din noŭ marinarul de gardă.

Un al douilea torpilor înainta din partea opusă. Grupele de vapoare care formaŭ flotila, se îngrămădeaŭ acuma în jurul steameruluĭ, ca nişte puĭ în jurul cloşteĭ.

Alte două torpiloare, de dimensiunĭ maĭ marĭ, apărură în acelaşĭ timp, prinzând ca într'un laţ flotila decedatuluĭ Dick Seymour.

In sfârşit, în depărtare, la marginea orizontuluĭ, se putea zări silueta impunătoare a unuia din acele vase teribile pe care englezii le-aŭ numit «distrugătoare.»

— Eĭ bine! zise Totor oamenilor din echipagiŭ, cu cea maĭ mare linişte, acum vă puteţĭ convinge că eraţĭ înconjuraţĭ!

— Dar învoiala noastră rămâne mereŭ în picioare, nu-ĭ aşa? întrebă oratorul piraţilor.

— Mereŭ, şi maĭ cu tărie de cât orĭ când! Şi baniĭ, şi amnistia! Nu este aşa domnişoară Nelly? nu este aşa Merinos?

— Noĭ avem în totdeauna obiceiul să ne ţinem cu sfinţenie cuvîntul pe care-l dăm.

Acum torpiloarele se opriseră la o mică distanţă.

Unul dintre ele dădu drumul pe apă uneĭ luntre, în care luară loc şease oamenĭ, patru marinarĭ înarmaţĭ, un ofiţer şi un civil.

Luntrea acostă lângă vapor. Ofiţerul sări cel dintâĭ pe bord, urmat de omul în haine civile şi de ceĭ patru marinarĭ.

Merinos, Nelly, Totor, Alik şi Mary se repeziră cu toţiĭ de-odată pentru a-ĭ primi.

Din instinct, piraţiĭ se dădură îndărăt.

Nişte ţipete se auziră. Eraŭ ţipete de uimire, de bucurie, de fericire.

— Tată! Ah! domnule Stone!

«Tată! Suntem noĭ, şi suntem liberĭ!

Aşa dar omul îmbrăcat în haine civile era Regele Lâneĭ! Americanul se îngălbeni, întinse braţele, şi cu vocea stinsă de emoţie, murmură:

— Copiiĭ meĭ! scumpiĭ meĭ copiĭ! Eŭ nu credeam să vĕ maĭ revĕd vre-o dată!

EPILOG

Urmă o îmbrăţişare generală, apoĭ o prezentare repede şi o explicare şi maĭ repede încă.

Aproape îndată, naufragiaţiĭ părăsiră steamerul şi se imbarcară pe un torpilor. Regele Lâneĭ întări făgăduiála pe care Merinos o făcuse piraţilor.

Când se vĕzură în siguranţă pe vasul de războĭ, se începură nişte explicărĭ fără sfîrşit.

Maĭ întâĭ de toate, copiiĭ luĭ Sidney Stone, voiră să afle negocierile urmate între tatăl lor şi Dick Seymour.

Cu toate silinţele pe care şi le dăduse, Regele Lâneĭ nu putuse aduna într'un timp aşa de scurt suma pe care o reclama piratul.

El îşĭ compromisese într'un mod grav creditul şi fusese aproape de a se ruina, fără nicĭ un rezultat.

Şi Dick Seymour, lipsit de orĭ-ce sentiment omenesc, nu voia să primească sume maĭ micĭ.

Temându-se că viata fiiilor sĕĭ era serios primejduită, Regele Lâneĭ ceruse ajutorul guvernuluĭ, care se grăbise a-ĭ pune la îndămână toate vasele de războĭ de care putea dispune.

Se făcură cu o repeziciune fulgerătoare cercetărĭ conduse cu cea maĭ mare abilitate. Totuşĭ, toate aceste cercetărĭ ar fi fost zadarnice fără stratagema luĭ Totor, stratagemă care provocase moartea luĭ Dick Seymour.

Apoĭ, spre cea maĭ mare uimire a tuturor ofiţerilor, Totor şi Merinos îşĭ povestiră aventurile.

Nu e nevoe să maĭ spunem cu câtă plăcere asculta toată lumea povestirea unor întâmplărĭ atât de extra-ordinare.

Cincĭ-spre-zece zile după aceia, grandiosul «Man-of-War» intra în Sydney şi Totor adăuga la enorma scrisoare pe care o trimetea părinţilor săĭ, următorul post-scriptum:

«Acuma sunt tot la Antipozĭ, şi tot în mijlocul familieĭ Stone, care mă îngrijeşte şi mă dezmiardă ca şi cum aş fi copilul lor.

«Vă jur că nu mă plictisesc de loc. De alt-fel, domniĭ aceştia nu voesc să mă lase să plec, sub cuvânt că s'ar teme de primejdiile uneĭ călătoriĭ îndelungate pe mare.

«Eŭ nu le fac nicĭ o împotrivire, pentru că de aicĭ vom pleca cu toţiĭ şi în curând spre America. E calea mea, complectarea obligatorie a drumuluĭ pe care l'am început.

«Se pare că din America, vom pleca iarăşĭ tot în cor, spre Franţa. Aşa fiind, vă puteţĭ explica de ce mă las în voia prietenilor meĭ, care împreună cu mine, vă îmbrăţişează şi vă doresc

Totor.

— SFÂRŞIT —

Prin Pralea la Haita Cârlanuluĭ

Rar să fi proiectat cine-va o escursie pe a doua zi şi să nu se fi sculat cu noaptea în cap. Cu ochiĭ cârpiţĭ, cu părul vulvoĭ, mĕ deştept în cântecul strident al cocoşilor ce bat din aripĭ pe gardurĭ. Pe dată sunt şi îmbrăcat. Setos de aerul rece al dimineţeĭ, daŭ să ies pe afară, în graba mea mĕ împiedec de una din damigenele pline cu vin, ce staŭ de aseară lângă uşe în aşteptare, ea se restoarnă, eŭ o ridic spunându-ĭ vesel să fie liniştită că o vom lua cu noĭ. Afară-ĭ frig deabinelea, cu toate că-ĭ luna luĭ Cuptor. Zgrebulit mĕ plimb de colo până colo. Pe dealurile împădurite negura posomorâtă se mişcă greoaie, încet. Iată că soarele aruncă primele raze pe vârfurile arborilor. Totul pare într'un stadiu de renaştere; prin pomĭ ciripesc sumedeniĭ de păsărĭ. Sosesc şi căruţele de transport. Suĭ într'o căruţă de ţară cu douĭ căiuşorĭ şi de-acum la drum.

Pornind din gara Căiuţĭ, trecem prin satele Popenĭ, Blidarĭ, pădurea Dogaru şi Păsătoaia, codriĭ Făcăoară şi Rotaru cu Priporu mare şi Priporu mic. Drumul peste tot ne face să urcăm cu greŭ costişe spre a le scoborî apoĭ în repezeală, trecând mulţime de podeţe stricate aşezate—încă de demult—peste văĭ prăpăstioase; un lat de palmă şi am fi prăvăliţĭ în adânc. In mijlocul unuĭ părâŭ, caiĭ se opresc sugând din apa limpede. In acest timp, privesc pârâul ce goneşte cu zgomot la vale supărat de stavilele puse în cale. Pe o coastă, pădurea de mesteacănĭ şi aninĭ, într'un freamăt tainic, povesteşte cum zânele codru luĭ vin gătite în nopţile senine de se oglindesc, surîzând, în apa pâraelor, sub razele argintiĭ de lună.

Pornirea căruţeĭ mă trezeşte din visul meŭ, ce se tot nimiceşte cu cât zdruncinările mă fac să simt oboseala drumuluĭ. Cam pe la amiazĭ intrăm în cătunul Pralea, mică aşezare de guşaţĭ într'o vale mărginită de munţĭ înalţĭ şi păduroşĭ. Din ce în ce se simte căldura năbusitoare de peste zi, care face ca praful înălţat din drum să se prindă pe faţa asudată. Peste tot e linişte, pustiŭ; doar pe alocurĭ câte un câine, trezit din somn de uruitul căruţeĭ, ne latră a lene.

Tragem în ograda administraţieĭ Creditului, unde aŭ tras şi alţiĭ; colo, privesc o doamnă cum învârteşte graţios o frigărue în care 's traşĭ puiĭ cu picioarele ciuntite. Fără să vreaŭ, mă duc cu gândul la cruzimile luĭ Vlad Ţepeş; dincolo, o dudue, cu mânecile suflecate, toacă ritmatic, cu o deosebită artă, nişte pătlăgele vinete, în timp ce bărbaţiĭ scoboară domol treptele cam şubrede ale unuĭ beciŭ. Cinarăm cu toţiĭ la olaltă.

După prânz, apa fiind oprită, o luăm în şir pe jghiabul canaluluĭ ce transportă la vale lemnele tăiate în inima munţilor. Canalul ţine 3 km. marginea de codru, când întins pe pământ, când suspendat la înălţimĭ. Privesc în jos pâraele ce fug sub noĭ, lovind buştenil trântiţĭ de-avalma în calea lor.

La un punct ne oprim spre a urca nişte aşa zise trepte din traverse putrede, pe alocurĭ tărâţate. Suntem la Haita Cârlanuluĭ, un iaz, a căruĭ apă verzue e ţinută în loc de un stăvilar, dându-i-se drumul atuncĭ când lemnele trebuesc a fi transportate.

Ne odihnim pe nişte buştenĭ, privind braziĭ mândri aĭ pădureĭ, ce par veselĭ că am venit atâta cale pînă la dînsiĭ. Şi ce linişte de mormânt e aci!.. Uitat e zgomotul oraşuluĭ şi clădirile măreţe. Par'că aşĭ fi de când lumea, din vremurĭ aruncat prin aste locurĭ sălbatice.

Ultimele raze ale soareluĭ, ce coboară după pădurea de brazĭ, ne spune că trebue să plecăm.

Ne înapoem pe acelaşĭ drum. Inserat suntem în Pralea. Facem roată împrejurul uneĭ mese; lângă noĭ, pe tăpşanul verde, moşnegĭ cu plete albite de vreme prânzesc ciobăneşte într'un genunchiŭ. Şi mare veselie însufleţeşte pe toţĭ!

De la un timp totul se pierde în întunecimea nopţeĭ. Sus, în infinit, stelele licăresc. Urcăm cu toţiĭ în căruţe îngrijaţĭ de drumul accidentat. Cu alaiŭ eşim din cătun în lătratul asurzitor al câinilor. Ne facem intrarea în codri. Adesea se aude strigătul tovarăşilor de drum: «Aicĭ e podul stricat»! Şi ecoul se pierde departe în văĭ. Ne apropiem de Priporul Mare. Oprim în inima codruluĭ. Abia ne găsim prin întuneric.

«E codrul în frunza luĭ şi d'aia e aşa întunecime», îmĭ şopteşte omul, îndreptând hamurile pe caĭ. Şi atâta mândrie e în vorbele luĭ, ca şi cum 'mĭ-ar vorbi de cel maĭ scump tovarăş al vieţiĭ! E tăcere, nicĭ o şoaptă nu s'aude. Şi doar avem numaĭ copiĭ în căruţa noastră!.. Frica îĭ cuminţise, făcându-ĭ să-şĭ uite de vorbă. Ne ajung şi ceĭ-l'alţĭ din urmă. Dintr'o trăsură se daŭ jos un cârd de cuconiţe, venind la căruţa noastră: «Omule, să aĭ grije de copilaşĭ, să opreştĭ când o fi la Priporu mare, să-ĭ daĭ jos, să ne aşteptĭ pe noĭ»! Şi atâta grije şi durere era în vorbele lor, în cât fie ce vorbă părea o părticică ruptă din inimă!

Trecurăm Priporu mare, eşirăm din codri pentru a străbate pădurile. De acum drumul ne maĭ inspirând teamă, ascult rîzând cum se gâlcevesc la spatele meŭ copiiĭ, aşa de cuminţĭ pînă acum.

Eşim din pădurea de arinĭ, zisă Dogaru. In depărtare, la lumina fulgerelor, zăresc vârfurile dealurilor perdute în întuneric. Un vânt umed, venit din depărtărĭ, ne mângâe frunţile. Fulgere se succed la intervale tot maĭ scurte. Dăm bice cailor pipernicţĭ, dar iuţĭ, ce se aştern la fugă, zburând pe drumul bolovănos.

Imĭ arunc privirile înapoĭ. In urma noastră desimea neagră a pădureĭ sfidează, cu nepăsarea stăreĭ pe loc, goana noastră nebună.

Mih. Vanghele Naumescu.

Gara Căiuţĭ.

Concerte de orbĭ

Am maĭ vorbit şi altă dată în coloanele ziaruluĭ nostru despre talentul muzical al orbilor şi despre diferitele concerte pe carĭ le dădeaŭ dînşiĭ în vechime.

Era un spectacol foarte plăcut mulţimeĭ când banda lăutarilor orbĭ pornea pe stradă, îndreptându-se spre localul unde era angajată să cânte în fie-care seară.

Orbiĭ, îmbrăcaţĭ în cele maĭ bizare costume, păreaŭ că-şĭ iaŭ în serios meseria lor. De alt-fel mulţĭ dintre eĭ eraŭ destul de pricepuţĭ în arta muzicală; cântaŭ ariĭ întregĭ şi chiar opere.

In Paris exista aşa numita «Cafenea a orbilor» care era vizitată de o lume destul de aleasă.

Damele din societatea înaltă veneaŭ să vadă spectacolul acesta curios al unor orbĭ cântând opere cu cele maĭ variate instrumente muzicale.

Clişeul nostru represintă unul din aceste spectacole, la cafeneaua orbilor, în timpul luĭ Ludovic al XV-lea.

Vedet

Concerte de orbĭ

O CĂLĔTORIE IN TRECUT

TÊRGOVIŞTE

Têrgoviştea, în vechime têrgul Terius, Teriscu, Tarus saŭ Trisus, după Dionisie Fotino, iar după d. Tocilescu, Têrgul-oasteĭ—maĭ toate oraşele în vechime numindu-se milităreşte—este aşezată la poalele Carpaţilor, pe malul drept al rîuluĭ Ialomiţa, la cotitura ce acest rîŭ face spre sud-est.

Ca poziţiune geografică, Têrgoviştea are o situaţie admirabilă şi cât se poate de poetică, de aceea a inspirat pe atâţia barzĭ carĭ aŭ locuit-o în trecut. Spre miază-noapte se mărgineşte cu munţiĭ Carpaţĭ ale căror înalte culmĭ pe fruntea eĭ, în coronă aşezaţĭ, teeric o luminează şi cu câmpul Teişuluĭ; spre miază-zĭ cu Ulmiĭ, spre apus cu capul Dealuluĭ şi câmpul Colanuluĭ, iar spre răsărit cu rîul Gălbiniţa saŭ Ialomiţa şi tot în acel punct şi pe culmea viilor, în capul Văieĭ-Voivozĭ se vede licărind, luminată de raze calde de sfinţenie, Monastirea Dealuluĭ, zidită de Radu-cel-Mare pe la anul 1499.

Acum se naşte întrebarea: Municipiul acesta a fost un oraşel Dacic saŭ un oraşel Roman?

Fosta el capitală a ţăreĭ, pentru prima oară, sub Mircea la 1383 saŭ încă şi maĭ de mult, de pe vremea voivodatelor din dreapta şi din stânga Oltuluĭ, fusese capitala a vre-unuia dintr'acestea?

Primeĭ întrebărĭ i-am găsit răspunsul dat de răposatul academician Gheorghe Bariţ, care zice că maĭ toate oraşele şi cetăţile maĭ marĭ saŭ maĭ micĭ, fortificate saŭ deschise ca Tarus saŭ în Moldova orĭ în Muntenia, sunt puse pe ruinele castelelor stative, turnurile şi fortificaţiunilor de către coloniştiĭ legionarĭ romanĭ, iar la unele din acestea s'aŭ întrebuinţat chiar pietrele şi cărămizele scoase din edificiile monumentale ale coloniilor Romeĭ.

La a doua chestiune răspunde d. Tocilescu, care zice că: după voivodul Seneslau găsim pe la 1272 pe Litean stăpân, peste un voivodat din stânga Oltuluĭ, capitala luĭ era Têrgovistea şi în lupta care a avut'o Ladislau Cumanul, el cade învins, iar fratele sĕŭ Barbat scapă, după ce dă acestuia sume marĭ de banĭ şi este liber a se întoarce să domnească la Têrgovişte, ceea ce dovedeşte că acest oraş a urmat încă a fi capitala numituluĭ voivodat.

Vorbesc, cum vedeţĭ, despre lucrurĭ petrecute acolo în veacul al XIII-lea şi totuşĭ pe atuncĭ, Litean-Vodă, poate purcede cu oştile sale şi învinge în războĭ pe sârbĭ. Şi când ne gândim că această

Ultima expediție a unuĭ aventurier

— Urmare —

Doctorul și Gerard se repeziră amândouĭ o dată și-o îmbrățișară cu căldură.

— Dar... Tatăl meŭ trăeşte? întrebă Gerard cu timiditate.

— Ultima scrisoare a tătăluĭ tăŭ am primit-o acum cincĭ anĭ; pe atuncĭ și tatăl și mama ta eraŭ sănătoșĭ.

«Nu-ĭ așa, Trompet, că nu sunt maĭ mult de cincĭ anĭ de când mi-a scris fratele meŭ?

— Nu, domnule Hilarius, răspunse zuavul.

«Dar, domnule... Imĭ aduc aminte că un ofițer din consiliul de războĭ, care ne-a judecat deunăzĭ, vorbia despre un general Clarfontaine, care s'ar afla în Mexic?

— Eŭ nu-mĭ aduc aminte, amicul meŭ.

— Nu e de mirare. Vorbiaĭ ca un copil cu colonelul, despre apanagiile d-tră.

— Așa este, întrerupse Espira; Trompet are dreptate... Unul dintre ofițerĭ a spus că generalul francez Clarfontaine se află în Mexic. Tocmaĭ acesta a provocat teribilul pronunciamento.

— Căpitanul trebue să se fi schimbat foarte mult, observă fostul zuav; e drept că în cincĭ-spre-zece anĭ...

«Fără îndoială că trebue să fie dînsul... Și daca-ĭ așa, cred că trebue să ne îndreptăm spre compatrioțiĭ noștri.

«Ah!.. cât de mulțumit va fi domnul căpitan!..

«Și apoĭ, doamna regină va veni și ea cu noĭ...

«Nu-ĭ așa, doamnă «noapte», că veĭ bine-voi să ne întovărășeștĭ?

In bucuria luĭ, Trompet amesteca, confunda totul.

— Toate acestea sunt cât se poate de frumoase, întrerupse Chapardo, dar cât se poate de puțin practice. Pentru a se gândi cine-va să încerce o asemenea aventură, ar trebui să fie nebun, cum este în aceste momente Trompet. Căcĭ, pentru a ajunge până la armata franceză, ar trebui să trecem pe lângă o sută de detașamente mexicane, ceea ce înseamnă a trece de o sută de orĭ pe lângă moarte.

«D-ta de ce părere eștĭ, domnule colonel Espira?

— Eŭ personal, mă pricep așa de puțin în ale războiuluĭ, răspunse cu sinceritate colonelul, în cât părerea mea nu poate fi hotărâtoare; cu toate acestea înclin a fi de părerea d-tale.

— Avem de făcut în regiunea aceasta, adăugă doctorul, cele maĭ importante cercetărĭ din punctul de vedere etnografic.

«Poate că doamna, continuă dânsul, întorcându-se spre curagioasa aventurieră, va putea să ne dea oare-care informațiĭ folositoare pentru istoria Mexiculuĭ.

— Intreabă-mă, senore, răspunse femeia.

Doctorul îĭ vorbi atuncĭ despre descoperirea sa și despre numeroasele cercetărĭ pe carĭ le făcuse pentru a ajunge la resultatul dorit. Și vorbi de asemenea și despre sfatul pe care i-l dase șeful cuadrileĭ del muerte.

— Noapte bună, și să ne vedem cu bine pe mâine, răspunse aventuriera după câte-va momente de îndoială.

Și eşi, întovărășită de ceĭ treĭ tinerĭ.

— Femeia aceasta îmĭ cunoaşte secretul, murmură doctorul; sunt sigur că nu mă înșel.

Știința îșĭ reclamă din noŭ drepturile sale; unchiul dispăruse, pentru a face loc savantuluĭ.

CAP. VII.

In jurul foculuĭ.—Lemnul prieteniei.—Alianța cu Vulturul Negru.—Disperarea luĭ Trompet. — O legendă indiană. — Sierra de la Madre. — Apașiĭ se deghizează.— D-nu Ricardo.

Lungit molcom în jurul unuĭ foc care ardea încetișor în mijlocul uneĭ poene, șetul Apașilor rămase mult timp nemișcat.

Blana bogată a unuĭ animal sălbatec, aruncată pe umeriĭ săĭ, îl apăra de frig. Soarele nu răsărise încă, și în pădurile regiuneĭ muntoase, diminețile sunt foarte recĭ; și-apoĭ, șeful era bătrîn acuma, și sîngele nu-ĭ maĭ clocotia ca în tinereţe.

De o dată, războinicii începură să sosiască din toate părțile, și trecură unul câte unul pe dinaintea luĭ, murmurând cu toțiĭ aceiașĭ frasă:

— Fețele palide n'aŭ fost văzute nicăerĭ.

Un surîs ilumină figura bătrînuluĭ, și sprijinindu-șĭ corpul într'un cot răspunse:

— Teritoriul Apașilor este încă destul de mare.

Și după un moment închis ochiĭ, părînd că doarme.

In realitate însă, era deștept, ascultând cu atenție cele maĭ micĭ zgomote.

Un foșnet de frunze strivite îl făcu să întoarcă capul.

După o clipă era în picioare și înaintă spre partea din care venise sgomotul.

O femee apăru; era Regina Nopților.

— Sora mea era așteptată, zise războinicul, stringându-ĭ mânile.

Și amîndouĭ veniră să se așeze lângă foc.

— Războiniciĭ albĭ nu s'aŭ deșteptat încă? întrebă șeful.

— Aŭ stat cu toțiĭ de veghe pînă tîrziŭ, răspunse aventuriera.

— Indianul care a stat de pază la ușa vigwanuluĭ mi-a spus lucrul acesta.

---

vestită cetate în trecut este astăzĭ o adunătură de întinse ruine, peste care ca zabranic negru de doliŭ se așterne greŭ nepăsarea celor ce o stăpânesc.

*

De la Litean voevod înainte, și nicĭ chiar în acele timpurĭ, nu se pomenește nimic despre acest oraș, care de sigur că n'a încetat a fi mereŭ capitala țăreĭ Munteneștĭ, căcĭ alt-fel Mircea n'ar fi căutat a o întări cu ziduri de jur-împrejur și în care să păstreze atâtea veacurĭ tronul și toate bogățiele țăreĭ noastre. Aci Mircea se puse la adăpost de invaziunile și prădările barbarilor, organiză țara militărește, întări temeliele palaturilor domnescĭ și ale turnuluĭ săŭ măreț; făcu o mulțime de așezăminte pioase; iar când trimișiĭ Porțeĭ veniră la dânsul, el le putu răspunde cu mândrie:

«Padișahul vostru nu mă îndoesc
Vrea să facă țara un pământ turcesc,
Pacea ce 'mĭ propune este o sclavie
Până ce românul să se bată știe:
Mergețĭ la sultanul care va trimis
Ș'or ce drum de pace spunețĭ că e 'nchis».

Trebuia voevodul țăreĭ să se bizue pe ceva ca să dea el asemenea răspuns și, atâtea răsboaie purtate, atâtea hordiĭ respinse, dovedește că el făcuse din capitala țăreĭ sale o cetate neînvinsă; alt-fel nicĭ c'ar fi putut trăi pe acele vremurĭ în care nimenĭ nu putea fi sigur de viața și coprinsul săŭ, nicĭ face pe fiiĭ luĭ Baiazid râvnitorĭ de prietenia luĭ și pe care el o legă cu dânșiĭ numaĭ în folosul țăreĭ sale și încheiă cu Mahomed tractatul ce cunoaștețĭ și care fu întocmit așa de înțelepțește în cât condițiunile coprinse într'ânsul fură respectate până când puturăm scăpa de jugul turcesc, până în zilele de aur ale independențeĭ noastre.

Țepeș întărește cetatea Târgoviștei, îĭ adâncește șanțul din jurul eĭ și'l umple cu apă, căcĭ—zice d. Tocilescu — că acum patru secole, albia Ialomițeĭ era maĭ sus și șanțurile cetățeĭ aŭ putut fi umplute cu atâta apă în cât—cetelor luĭ Mahomet—baltă la Târgoviște să li se pară.

Radu cel Frumos, lăsă oare-cum cetatea aceasta în părăsire; de maĭ multe orĭ însușĭ el o pustiește, dar destinul Târgoviștei se vede că era preursit a se stinge ș'a reînvia ca și fenixul din a sa cenușe; pentru că vom vedea că de și arsă de maĭ multe orĭ, în timpurĭ de grea cumpănă, totuşĭ renaște și are epocile eĭ de splendoare ca și cel maĭ vestit oraș, ca și cea maĭ măreață cetate din întreaga omenire.

(Va urma)

Smara

— Ştie fratele meŭ, de ce aŭ stat dînşiĭ de vorbă pînă aşa de tîrziŭ?

— Nu, pentru că războinicul meŭ avea ordin să n'audă nimica.

— Fratele meŭ, puternicul şef al Apaşilor, a făcut foarte bine, dînd acest ordin; totuşĭ, trebue să ştie ce s'a petrecut.

— Dacă sora mea o voeşte...

Atuncĭ aventuriera povesti cum Gerald îşĭ regăsise un membru al familieĭ sale, povesti de asemenea care era scopul călătorieĭ doctoruluĭ şi cum doriaŭ cu toţiĭ să întâlnească în Mexic pe tatăl tînăruluĭ Gerald.

Tot timpul acesteĭ povestirĭ, şeful Apaşilor rămase nepăsător; în zadar se încercase Regina Nopţilor, să surprindă pe faţa sa semnul uneĭ nemulţămirĭ saŭ a uneĭ aprobărĭ.

— Micul animal care ticăeşte în partea stîngă a pieptuluĭ suroreĭ mele trebue să fi bătut foarte puternic, zise dînsul în cele din urmă, ca şi cum şi-ar fi vorbit sie însuşĭ.

— Fratele meŭ a ghicit; îmĭ vine foarte greŭ să mă despart de acela căruia mă deprinsesem să-ĭ zic fiul meŭ.

— Sora mea este puternică şi curagioasă şi va şti să sufere în tăcere.

In momentul acela, nişte vocĭ se auziră în pădure.

Eraŭ prieteniĭ noştri, carĭ sub conducerea unuĭ indian, veniaŭ să facă vizită şefuluĭ. Acesta rămase nemişcat.

— Bună ziua, şefule, zise doctorul.

— Ocho!... soarele a răsărit de multă vreme; războiniciĭ albĭ aŭ dormit ca nişte femeĭ bătrâne.

— Aceasta este o imputare, murmură Trompet; dar, s'aŭ petrecut atâtea lucrurĭ de erĭ până azĭ.

— Vulturul negru ştie lucrul acesta, răspunse şeful; dar, era doritor să-şĭ vadă maĭ repede prieteniĭ.

Şi întorcându-se spre Gerald:

— Când fiul meŭ îşĭ va fi regăsit părintele, marele şef alb, care comandă nişte războinicĭ tot aşa de numeroşĭ ca stelele ceruluĭ, îĭ va spune că a stat alăturĭ de acela pe care apaşiĭ îl ascultă de cincĭ-zecĭ de anĭ.

Tînărul, care înţelegea vorbirea figurată a indienilor, luă loc în stânga bătrânuluĭ.

— Fratele meŭ cu ochĭ de sticlă, continuă şeful, va atinge cu braţul săŭ stâng braţul drept al Vulturuluĭ Negru.

Doctorul, căcĭ despre dânsul era vorba, luă loc în dreapta şefuluĭ.

— Ceĭ-l'alţĭ războinicĭ albĭ vor binevoi să se aşeze în jurul foculuĭ.

Toţĭ îl ascultară.

— Vulturul Negru va rupe «lemnul amiciţieĭ» cu războiniciĭ albĭ; duşmaniĭ lor vor fi duşmaniĭ apaşilor, şi la rândul lor dânşiĭ se vor lupta împotriva duşmanilor apaşilor.

«Ocho! războiniciĭ albĭ se învoesc?...

— Se învoesc, răspunse doctorul.

Toţĭ înclinară capul în semn de aprobare.

Trompet se folosi de această împrejurare pentru a murmura câte-va cuvinte la urechea luĭ Chapardo.

— Eŭ credeam că pentru a face cine-va alianţă cu indieniĭ trebue să fumeze din aceiaşĭ pipă cu dânşiĭ.

— Pipa amiciţieĭ?

— Da.

— Prostule; acestea sunt scrise numaĭ în romane; dar în realitate, lucrurile se petrec cu totul ast fel.

Vulturul negru şueră; un indian apăru, aducând un baston frumos, care avea sculptat pe dânsul câte un cap de şerpe, din distanţă în distanţă.

Şeful luă bastonul acesta şi-l rupse în şeapte bucăţĭ, potrivind ast-fel ca fiecare bucată să aibă pe ea câte un cap de searpe.

Fie-care dintre războinicĭ îşĭ atârnă la gât capul de şearpe cu câte o sfoară, întocmaĭ ca un medalion.

Ceremonia era terminată.

— Ah!... exclamă Trompet, ridicând braţele într'un gest de desperare, 'mĭ daţĭ şi mie voe să spun un cuvânt?

— Vorbeşte.

— Regina Nopţilor a fost uitată, şi totuşĭ dânsa merită încrederea tuturora, maĭ mult de cât orĭ care altul.

— Fiul meŭ să privească maĭ bine, răspunse şeful.

Şi arătă la gâtul aventuriereĭ un medalion în totul asemănător cu acelea pe care le aveaŭ dînşiĭ.

— Sora mea este războinică apaşă de multă vreme.

Vulturul Negru se sculă şi după ce 'şĭ luă ziua bună de la aventurieră şi de ceĭ douĭ fiĭ aĭ dânseĭ, se întoarse spre doctor şi zise:

— Fratele meŭ să aştepte până la înoptat.

Şi fără să maĭ adaoge vre-un cuvânt, se retrase.

Prietenii noştri rămaseră singurĭ.

— Senora, murmură doctorul, se pare că şeful apaşilor ne cunoaşte toate secretele.

— I-am povestit eŭ totul; ştiam că cel maĭ bun mijloc pentru a câştiga cine-va încrederea indienilor, este să meargă drept la ţintă, să vorbească adică, cu cea maĭ mare sinceritate.

— Si crezĭ d-ta că dânşiĭ posedă secretul după care alerg de atâţea anĭ?

— Sunt aproape sigură.

«O legendă indiană, asemănătoare cu aceia din documentele japoneze, spune că apaşiĭ se coboară dintr'o naţiune care locueşte de cea-l'altă parte a oceanuluĭ Pacific; că străbuniĭ aceleĭ naţiunĭ ar fi venit pe aicĭ şi că s'ar fi întâlnit cu o trupă debarcată pe coasta Atlanticuluĭ.

«Ceĭ d'întâiŭ aveaŭ faţa galbenă şi părul negru; ceĭ-l'alţĭ eraŭ albĭ şi aveaŭ părul blond.

«Trădaţĭ de una dintre femeile lor, războiniciĭ occidentuluĭ fură siliţĭ să părăsească ţara, lăsând în urma lor cincĭ bărbaţĭ şi cincĭ femeĭ.

«La rândul lor, învingătoriĭ, aflând că victoria lor era datorită uneĭ trădărĭ, alungară femeia vinovată, împreună cu unul dintre şefiĭ tribuluĭ.

«Apoĭ părăsiră acea regiune, pe care n'o maĭ voiaŭ acuma, când ştiaŭ că este preţul uneĭ laşităţĭ, şi porniră spre est.

«Ceĭ douĭ trădătorĭ rătăciră spre nord, şi din unirea lor a răsărit maĭ târziŭ tribul comanşilor.

«Cele cincĭ perechĭ rămase din armata occidentuluĭ, s'ar fi fixat în regiunea aceasta, dând naştere maĭ târziŭ tribuluĭ apaşilor.

«De aicĭ vine ura indienilor pentru oameniĭ de rasa albă, în general, şi ura apaşilor pentru comanşĭ, pe care-ĭ numesc «Blestemaţiĭ».

Şi-acum dacă lăsăm legenda de o parte, rămân următoarele fapte reale:

«Pe ţărmurile luĭ Rio Grande del Norte trăesc, nutrindu-se cu produl pescuituluĭ lor, nişte oamenĭ care seamănă foarte bine cu rasele din Nordul Europeĭ.

'Eĭ înşişĭ se numesc cu cuvântul «Scandi», din care americaniĭ aŭ făcut Iakĭ.

«Cele maĭ adese-orĭ însă, li se spune Indieniĭ albĭ.

«In al douilea rînd apaşiĭ aŭ faţa galbenă, ochiĭ şi nasul întocmaĭ ca al japonezilor. Tipul acesta este tot aşa de caracteristic şi la mayaşĭ, carĭ trăesc în peninsula Iucatan.

Ceea ce mă face pe mine maĭ mult să cred într'o înrudire a apaşilor şi a mayas-ilor cu rasa japoneză, este faptul că găsim la toţĭ statuete de zeĭ aproape identice.

Se maĭ spune că numele de «Madre» pe care îl poartă sierra în care ne aflăm, n'a fost dat de către spanioliĭ, ci de către indienĭ, carĭ văd în acest lanţ de munţĭ leagănul origineĭ lor, mama lor.

In timp ce aventuriera vorbea, doctorul îşĭ consulta notele şi documentele.

— Senora, zise dînsul în cele din urmă, documentul japonez este de perfect acord cu legenda. Pînă acum prezenţa albilor mi se părea inexplicabilă; acum însă încep să întrevăd adevărul.

«Scandiĭ — de vreme ce 'mĭ spuĭ că numele acesta şi-l daŭ — trebue să fie nişte descendenţĭ aĭ scandinavilor, carĭ aŭ debarcat pe coasta orientală a Mexicului cam în acelaşĭ timp când japoneziĭ aŭ debarcat pe coasta occidentală.

«Invingătorĭ, scandiĭ, care se poate prea bine să-şĭ fi pierdut şi vasul pe care veniseră, aŭ rămas în ţinut şi aŭ continuat să se ocupe cu meseria lor de predilecţie, pescuitul.

«Dar spune-mĭ, senora, apaşiĭ aŭ în adevăr şi dînşiĭ statuete din acelea pe carĭ le-aĭ văzut la tribul mayas?

— Caballero, îmĭ este cu neputinţă să-ţĭ răspund într'un mod sigur. Nicĭ o

datĭ un străin n'a pătruns în coliba unuĭ apaş.

In momentul acela sosi un indian, conducând treĭ caĭ.

Gerald scoase un strigăt:

— Mamă! oh, mamă!..

Tinărul ghicise că mama sa adoptivă avea s'-l părăsească.

— Trebue, zise dînsa ridicându-se; fraţiĭ meĭ romanichelĭ mă aşteaptă şi sunt datoare să plec.

«Fiĭ curagios, scumpul meŭ copil.

Şi apropiindu-se de dînsul, îl îmbrăţişă lung, cu patimă.

Apoĭ, aruncându-se pe cal, îĭ dădu o lovitură puternică de cravaşă şi dispăru în fugă.

Gil şi Perez o ajunseră după cincĭ minute de întârziere.

. . . .

Pe înserate, şeful, pe care prieteniĭ noştri nu-l maĭ văzuseră toată ziua, îşĭ făcu apariţia.

Douĭ indienĭ îl întovărăşeaŭ, purtând fie-care câte un pachet mare cu frînghiĭ de piele, numeroase ramurĭ de «priquillos» (un arbust care arde cu o flacără frumoasă, chiar verde fiind) şi câte un sac atârnat de gât.

Ceĭ treĭ oamenĭ nu eraŭ înarmaţĭ, numaĭ unul dintre apaşĭ purta o secure în mâna dreaptă.

— Vulturul Negru a venit să-şĭ caute fratele, zise şeful apropiindu-se de doctor.

Trompet îşĭ pregăti puşca.

— Nu, continuă şeful; aceia pe carĭ ne ducem să ĭ vedem, nu sunt primejdioşĭ.

Şi se îndepărtă, precedat numaĭ de unul dintre indienĭ.

Amiciĭ noştri îl urmară; al duoilea apaş venea în urmă.

Când înoptă bine, se cufundară în masivul Sierreĭ de la Madre.

Peste puţin întunericul fu aşa de mare, în cât trebuia să se ţie unul de altul pentru a nu se rătăci.

— Osho! strigă Apaşul care mergea în frunte, războiniciĭ albĭ să-şĭ plece capul.

Toţĭ ascultară; pătrundeaŭ într'o subterană, pe care un om maĭ corpolent o putea străbate numaĭ cu mare greutate, atât era de îngustă şi de joasă.

Timp de treĭ ore după drumul acesta obositor de-a lungul subteraneĭ, care părea că nu se va maĭ sfârşi nicĭ o dată.

— Ocho! războiniciĭ albĭ pot să-şĭ ridice fruntea!

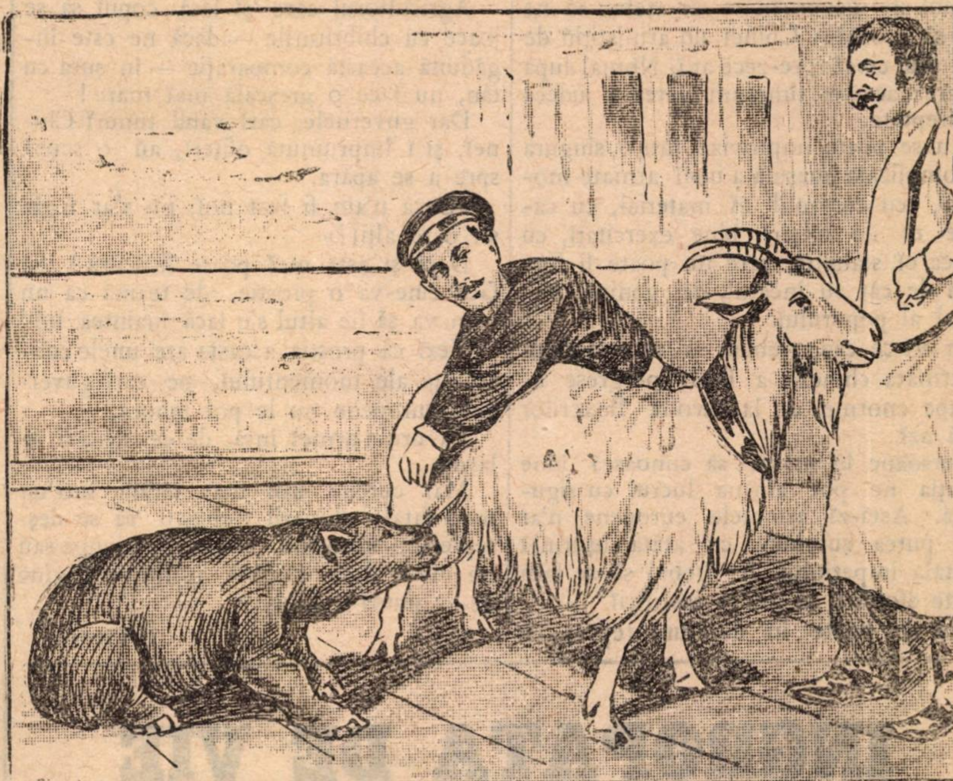
Pe neaşteptate, galeria se făcuse maĭ largă, maĭ înaltă, şi o licărire de lumină se zări în depărtare.

Peste un sfert de oră eraŭ într'un fel de poiană circulară; luna arunca o lumină palidă în jurul lor.

— Aicĭ zac oasele acelora carĭ aŭ dat viaţă războinicilor Apaşĭ! zise şeful, arătând cu mâna un punct maĭ negru în centrul poeniĭ.

(Va urma)

Un puĭ de hipopotam alăptat de 7 capre

Un hipopotam-femelă născuse în «Jardin des Plantes» din Paris un puĭ, pe care însă refuza sĭ'l alăpteze. Atuncĭ directorul grădineĭ decise ca puiul să fie alăptat de 7 capre. Dar nicĭ aşa n'a putut să'l conserve, căcĭ după cât-va timp puiul de hipopotam a murit.

Armata chineză şi disciplina

Ce trebue să credem oare despre aceia carĭ ne vorbesc cu cele maĭ marĭ elogiĭ despre noua armată chineză?

Şi iarăşĭ ce trebue să credem despre aceia care nesocotesc această armată, socotind-o ca o cantitate perfect neglijabilă?

S'a vorbit mult în ultimele timpurĭ despre manevrele esecutate în centrul imperiuluĭ chinez. S'a lăudat buna ţinută a soldaţilor, silinţa ofiţerilor, cunoştinţele militare ale generalilor, carĭ aŭ participat la aceste manevre.

Şi aceia dintre gazetariĭ saŭ publiciştiĭ Europeĭ de apus, carĭ şĭ-aŭ făcut o specialitate vorbind mereŭ despre pericolul galben, aŭ dat din noŭ alarma, atrăgând atenţia guvernelor asupra neîncetatelor progrese militare pe carĭ le face China.

Dar, după spusele unuĭ gazetar australian, care a urmărit manevrele deghizat, putând observa ast-fel multe scene care aŭ scăpat ataşaţilor militarĭ străinĭ, manevrele chineze n'aŭ fost de cât o simplă jucărie.

Vice-regĭ, generalĭ, soldaţĭ, cu toţiĭ îţĭ făceaŭ impresia unor copiĭ carĭ se joacă de-a armata.

Trupele eraŭ trimese la întâmplare, într'o parte saŭ alta, fără vre-un plan de maĭ înainte stabilit, fără regulă, fără observarea vre-unuĭ principiu de strategie.

Soldaţiĭ se purtaŭ ca nişte horde nedisciplinate, carĭ aŭ pus mâna pe nişte jucăriĭ primejdioase. Mulţĭ dintre eĭ aŭ tras focurĭ asupra unor oamenĭ nevinovaţĭ, care stăteaŭ pe la porţile lor, privind trecerea armateĭ.

Dar un incident cu mult maĭ grav s'a produs. Cele două corpurĭ de armată carĭ stăteaŭ faţă în faţă, gata de luptă fuseseră supranumite armata de nord şi armata de sud.

In cea dintâĭ, Manciurieniĭ formaŭ majoritatea, pe când cea de a doua era compusă din chinejĭ propriu zişĭ.

In asemenea condiţiĭ, trebuiaŭ să se nască numaĭ de cât neînţelegerĭ, căcĭ între cele două rase există o ură de moarte.

Şi aşa s'a şi întâmplat. Soldaţiĭ din armata Suduluĭ îşĭ strecuraseră cartuşe adevărate în arme, şi în curând se putu constata că mulţĭ soldaţĭ şi ofiţerĭ din armata Norduluĭ eraŭ ucişĭ.

Manciurieniĭ jurară să se răzbune. Era de temut o încăerare generală.

Din ordin superior, manevrele fură suspendate şi trupele porniră în cea maĭ mare grabă spre garnizoanele lor respective.

Spuneam mai sus că părerile în privinţa nouei armate chineze sunt cât se poate de împărţite.

Să nu uităm că cele mai elementare noţiuni de generozitate ar trebui să ne facă să acordăm Chinei un armistiţiŭ de zece saŭ cinci-spre-zece ani. Numai după trecerea acestui timp am putea-o judeca cu dreptate.

Nu se poate improviza într'o singură zi complicata maşină a unei armate moderne, cu enormul ei material, cu cadrele ei de ofiţeri bine exercitaţi, cu tactica ei stabilită, care nu poate fi formată de cât cu încetul, de geniul naţional al poporului.

In ori-ce caz, trebue să recunoaştem că armata chineză a făcut progrese aproape enorme, de la revolta Boxerilor până azi.

Persoane în măsură să cunoască bine situaţia ne pot afirma lucrul cu siguranţă. Astă-zi armatele europene n'ar mai putea cuprinde cu atâta uşurinţă capitala imperiului. Ar trebui să facă multe sforţări şi multe sacrificii.

Nu se poate în de ajuns repeta, că Europa a făcut o greşeală de neertat, oferind Chinei putinţa de a se înarma, punându-i la îndemână oameni capabili, cari să-i organizeze armatele.

Agricultorul care 'şi lasă copiii să se joace cu chibriturile — dacă ne este îngăduită această comparaţie — în şura cu fân, nu face o greşeală mai mare!

Dar guvernele, cari vând tunuri Chinei, şi i împrumută ofiţeri, aŭ o scuză spre a se apăra.

«Dacă n'am fi fost noi, nu s'ar fi găsit oare alţii?»

Dacă şi asta mai poate fi scuză! Să facă cine-va o prostie, de teamă ca nu cum-va să fie altul s'o facă înaintea lui!

Vezi că prostia aceasta are unele consecinţe ale momentului, pe cari guvernele europene nu le pot ignora.

La urma urmei însă, de ce ne-am alarma.

Mai curênd saŭ mai târziŭ, într'un mod fatal, chinezii trebuiaŭ să se deştepte din amorţire. Dacă vor ajunge saŭ nu vre-o dată stăpâni ai Europei, cine ne-ar putea-o spune?...

Victor.

INGROPATA DE VIE

— Urmare —

— Aş voi... dar îţi mărturisesc că mi-i teamă... Boalele nervoase sunt grele. Dar la urma urmei, ştiinţa nu este nici o dată infailibilă... Diagnosticurile mele pot fi greşite.

— Şi după părerea d-tale, cât timp mai are de trăit fiica mea?..

— Dar d-ta uiţi că eŭ voi lupta din toate puterile, că-mi voi întrebuinţa toată ştiinţa, că voi cerca imposibilul!.. Aibi curaj... şi mai cu seamă, răbdare.

— Un singur cuvînt, doctore, zise Sever, ducându-şi mâna la gât, ca şi cum s'ar fi înăbuşit, făgădueşte-mi, jură-mi că dacă mi s'ar întâmpla şi mie vre-o nenorocire.

— Ce idee!.. D-ta eşti robust şi destinat să trăeşti mulţi ani...

— Cine ştie?.. Jură-mi că vei rămânea mereŭ amicul soţiei mele Berta, că nu vei părăsi-o nici o dată.

— Nu mai vorbi ast-fel, dragul meŭ, îţi jur că soţia d-tale ar fi pentru mine ca o soră.

— Mulţimesc. Mă duc să văd ce face bolnava.

— Mai cu seamă să nu faceţi sgomot. Trebue liniştea cea mai completă. Mă duc până acasă să caut mai multe substanţe de care am nevoe, precum şi aparatul electric. Repet, că de multe ori ştiinţa face minuni.

Cei doi bărbaţi se despărţiră strîngându-şi mâna în tăcere şi Lever se îndreptă spre camera de durere.

V.

Criptogamul

In salǎ se întâlni cu bătrîna Truda, care era foarte nelinişitită şi voia să afle de la stăpânul ei veşti mai adevărate.

— Domnişoara pare a fi foarte răŭ, zise dînsa; de ce a plecat medicul?

— Se va reîntoarce, zise Lever, cu vocea stinsă de emoţie, şi intră în odae.

Hanrieta rămăsese neclintită. Şi cum stătea aşa, cu faţa palidă, cu o expresie de mândrie abia lămurită, încremenită pe buze, cu mânele-i fine, albe, încrucişate pe piept, părea o statue de ivoriu.

Mama sa stătea lângă dînsa, pe jumătate îngenunchiată. Bătrîna Truda veni şi dînsa să se ghemuiască într'un colţ.

Lever se oprise în faţa patului de agonie; îşi simţea pieptul zguduit de o durere violentă.

Era atâta vreme de când trăiaŭ împreună!.. Căci Hanrieta nu era numai copila sa; ea fusese şi tovarăşa speranţelor şi a deziluziilor sale, sfătuitoarea mereŭ dulce şi activă.

Numai mulţămită caracterului ei hotărît, raţionamentului ei ponderat, energiei ei liniştite, putuse dînsul să ajungă la rezultate aşa de fericite.

— D-na Lever era foarte bună, foarte blândă, dar foarte fatalistă, lipsită aproape cu totul de iniţiativă.

Hanrieta fusese viaţa, sufletul casei.

Berta făcu o sforţare asupră-şi şi apropiindu-se de soţul ei, îl îmbrăţişă şi'i şopti:

— Vom împingi-o aşa de bine, în cât vom salva o.

Bolnava oftă uşor şi mama ei se grăbi să-i dea o lingură din medicamentele prescrise de medic.

Apoi se făcu din noŭ tăcere.

Lever se întinse într'un fotoliŭ şi încercă să adoarmă, pentru a-şi amorţi nervii. Dar nemişcarea îi făcu şi mai răŭ; tîmplele îi ardeaŭ.

— Ar trebui să lucrez ceva cu creerul, cugetă dînsul.

Şi într'o înlănţuire naturală de idei, îşi aminti că trebuia să scrie amicului săŭ Simpson cu ajutorul vocabularului secret pe care i-l încredinţase, pentru a'i da toate amănuntele necesare în privinţa locului în care era ascunsă comoara şi a secretului ascunzătorii.

Se apropie din noŭ de pat şi vězînd că prezenţa sa nu putea să fie de nici un folos, se retrase într'un cabinet de lângă camera de culcare, unde avea obiceiul să lucreze adese ori în timpul căldurilor toride ale nopţilor de vară.

Era acolo o masă cu toate cele necesare pentru scris.

Aprinse o lampă şi se pregăti să înceapă lucrul.

— Să vedem adresa lui William. W. S. . 19 Central Post office, New-York. U, S. O. A.

Lever îşi scrise pe un petic adresa aceasta.

După aceea luă hârtia pe care i-o încredinţase William şi care conţinea cheia alfabetului secret de care trebuia să se servească.

Pe hârtia aceasta eraŭ nişte semne închise în nişte pătrăţele si nişte explicaţii în graiul curent. Lever citi cu atenţia încordată, pentru a nu scăpa nimic din vedere.

— Dar e foarte simplu!.. murmură dînsul în cele din urmă. In acelaş timp mi se pare cu totul imposibil să deslege cine-va logogriful fără a poseda această chee.

Pentru a pătrunde mai bine procedeul, încercă să scrie două rînduri după indicaţiile date.

— Fără îndoială, îşi zise dînsul, dacă ar fi numai două rînduri, poate că ar reuşi cine-va să le citească; dar o pagină complectă scrisă după principiul acesta, ar putea rămânea necetită o eternitate întreagă.

Puţin câte puţin lucrarea aceasta îl interesă aşa de mult, în cât îşi uită durerea. Doctorul Gerard se reîntorsese şi îşi dădea toate silinţele să redeştepte bolnava, care păstra o fixitate de statuă.

— Acuma, să scriŭ scrisoarea.

Şi cu cea mai mare băgare de seamă compuse cele câte-va zeci de rînduri pe care trebuia să le trimeată amicului săŭ.

Iată cam ce ar fi putut citi cine-va pe această foae de hârtie:

Pfmleorruraathelasch'm-pearsticolvatimelsid şi aşa maĭ încolo.

In graiul obişnuit, iată ce cuprindea scrisoarea luĭ Lever:

«Dragul meŭ prieten, sunt ameninţat de o mare nenorocire. Unul dintre ceĭ doui oamenĭ de care te păzeaĭ aşa de mult, te-a urmărit şi a intrat în casa mea, fără îndoială pentru a fura depozitul pe care mĭ l'aĭ încredinţat...

«A fost surprins, silit să fugă, şi fără îndoială că ar fi căzut sub loviturile negrilor meĭ, dacă nu i-ar fi venit în ajutor un necunoscut. Trebue să fie cel-l'alt individ despre care mi-aĭ vorbit. L'a smuls din ghiarele mulţimeĭ şi s'aŭ aruncat în valurĭ amândoui; cred că acuma trebue să zacă în fundul mărit.

«Până aicĭ n'ar fi nimica grav, de vreme ceĭ douĭ bandiţĭ n'aŭ reuşit în în planurile lor. Dar cu prilejul acesta s'a petrecut o catastrofă neprăvăzută.

«Soţia mea Berta şi fiica mea Hanrieta intrară tocmaĭ atuncĭ în cameră.

«Mizerabilul s'a repezit asupra fiiceĭ mele şi cu o lovitură puternică a răsturnat-o la pământ.

Ştiĭ cât de delicată este Henrieta; mi se pare că ţi-am maĭ vorbit şi altă-dată despre marea eĭ nervositate.

Din momentul acela, biata fată a rămas nemişcată, înlemnită, muribundă, în catalepsie.

«Medicul mi-a spus că starea sa este foarte gravă şi în momentele în care îţĭ scriŭ, plâng de durere şi nicĭ nu îndrăznesc să mă duc s'o văd.

Ştiĭ cât de mult ne iubeam, eŭ şi soţia mea.

Hanrieta a venit să complecteze această fericire; şi până în prezent nicĭ un nour n'a venit să turbure această linişte.

Nu pot să mă deprind cu gândul că-mĭ voiŭ perde copila; şi cu toate acestea....

«Iartă-mĭ, te rog, slăbiciunea aceasta, pe care tu trebue s'o înţelegĭ foarte bine.

«Dar cu toată durerea mea, nu voesc să'mĭ calc angajamentul pe care mi l'am luat faţă de tine.

«Depozitul pe care mi l'aĭ încredinţat este în loc sigur. In cazul când la reîntoarcerea ta nu voiŭ maĭ fi nicĭ eŭ în viaţă,—trebue să prevedem totul.—va fi destul să arăţĭ notaruluĭ meŭ scrisoarea pe care o adaog aicĭ şi după care îĭ voiŭ da şi luĭ o copie.

«Mă folosesc de alfabetul tăŭ secret, care este cât se poate de ingenios.

Cheia pe care mi-aĭ dat-o voiŭ distruge-o, pentru ca ast-fel să pot domni maĭ liniştit.

«La revedere, dragul meŭ amic, la revedere!.. şi plânge-mă».

Aicĭ ajunsese cu scrisoarea, când un gemăt pornit din camera bolnaveĭ ajunse până la dânsul.

Avea în mână hârtia pe care era scrisă explicaţia cheeĭ criptogramuluĭ.. O puse în buzunarul haineĭ şi alergă spre fiica sa. Doctorul Gerard încercase câte-va descărcărĭ electrice, pentru a readuce viaţa în corpul acela neînsufleţit.

Berta plângea cu şiroae de lacrămĭ; când îşĭ văzu soţul, se sculă şi merse drept spre dînsul.

— Nu se poate să ne fie răpită copila ast-fel!.. murmură dînsa. Ah!.. de ce nu pot să-mĭ daŭ viaţa pentru a salva pe a eĭ!..

— Doctorul n'a spus nimic?

— Pînă acum toate încercările sale aŭ fost zadarnice. Henrieta stă ca moartă, cu mânele înţepenite, cu ochiĭ sticloşĭ.

— Dar respiră... inima îĭ bate?

— Oh!.. îĭ bate aşa de încet... In fie-care secundă mă tem să nu-ĭ zboare sufletul.

In acel moment, prin uşa din fund, care rămăsese întredeschisă, Lever zări în încăperea vecină, o grupă de negrese îngenuchiate.

Indată ce auziseră de primejdia în care se afla tînăra lor stăpînă, alergară toate şi se rugaŭ pentru dînsa.

Henrieta era bună cu servitoarele sale şi dragostea aceasta era sinceră.

Una dintre ele îndrăznise chiar să intre în cameră. Era o fată mică, neagră ca pământul, cu ochiĭ micĭ, sticloşĭ; stătea într'un colţ al cameriĭ, cu privirea fixată asupra bolnaveĭ.

Ce facĭ acolo, Toka? o întrebă Lever, cu oare-care nerăbdare.

— Oh!.. nu-mĭ vine s'o daŭ afară, răspunse Berta. E cam obaznică, dar are inima tot aşa de bună ca şi celelalte.

D. Lever ridică din umerĭ; mititica aceea nu-ĭ fusese nicĭ o dată simpatică.

Venită în casa sa nu se ştia de unde, fusese în tot-d'auna de o lene exemplară şi nimenĭ nu'şĭ putea explica de ce n'o alungaŭ stăpânii.

Tot fără nicĭ un motiv i se dăduse numele Toka, şi dînsa îl primise fără revoltă.

Lenea nu era singura eĭ calitate; maĭ avea şi obiceiul ştergelitului, pentru care primise adese orĭ pedepse destul de severe.

Mergea mereŭ pe furiş şi nu putea să treacă pe lângă o bucată de stofă colorată, pe lângă o dantelă saŭ o hârtie oare-care, fără ca să nu pue mâna pe ea şi să încerce a o fura.

Mititica îşĭ primea pedeapsa în tăcere şi toată lumea ar fi crezut că se căia de fapta eĭ; dar, la primul prilej, Toka începea din noŭ.

Aşa în cât, după ce stăpâniĭ seĭ constatară că nu fura nicĭ odată de cât lucrurĭ de mică valoare, fu lăsată în pace. Nimenĭ nu se maĭ preocupa de dînsa, după cum nu se preocupă cine-va de păsările carĭ nu pot trece pe lângă un obiect lucitor fără a'l apuca în cioc.

De alt-fel fetiţa aceasta nu era de loc rea şi nu supăra pe nimenĭ.

Işĭ făurise o colibă mică într'un colţ al plantaţieĭ şi acolo se retrăgea tăcută, distrându-se în mijlocul comorilor de peticăriĭ pe carĭ le adunase.

Câte-odată apărea cu nişte pieptănăturĭ bizare, carĭ te făceaŭ s'o eĭ drept o apariţie.

La urma urmeĭ, aşa cum era, cu viţiurile pe care le poseda, Toka era destul de simpatică; ea îşĭ câştigase maĭ cu seamă indulgenţa Henrieteĭ.

Buna copilă îĭ arunca adese-orĭ în cale stofe colorate, pe carĭ Toka venea să le fure îndată ce-o vedea întorcând spatele.

Poate că atâta bunătate avusese oare-care influenţă asupra sufletuluĭ eĭ sălbatec; poate că dragostea pe care o arăta pentru Henrieta era sinceră.

Lever n'avea nicĭ o simpatie pentru această tâlhăriţă; cu toate acestea îĭ fu milă de dânsa şi o lăsă acolo unde era.

Doctorul Gerard, care stătea înclinat de-asupra patuluĭ, se ridică de odată şi făcu semn luĭ Lever să se apropie.

— Priveşte, zise medicul, cu vocea înăbuşită; eŭ întrebuinţez toate mijloacele pe carĭ mĭ le pune la îndemână ştiinţa. Dar starea generală a fiiceĭ d-tale devine din ce în ce maĭ rea. Adineora chiar auzia destul de bine; acuma toate simţurile îĭ sunt amorţite. Paralizia nervoasă înaintează cu paşĭ fulgerătorĭ şi mi-ĭ teamă că deznodământul fatal se apropie.

— Ah!.. e înspăimântător.. murmură sărmanul tată.

— De-aĭ şti, dragul meŭ amic, cu câtă durere constat neputinţa ştiinţeĭ!... Ah! priveşte un noŭ simptom întristător... Şi cu mâna arătă fruntea copileĭ.

Figura Henrieteĭ, aşa de frumoasă, cu liniile aşa de curate, părea că se împietreşte şi devine de ivoriŭ; păru-ĭ blond forma o diademă de aur.

Şi iată că acum picăturĭ de sudoare apărură la rădăcina păruluĭ.

Cu un gest aproape inconştient, Lever scoase batista din buzunar şi şterse fruntea copileĭ.

Când scoase batista, îĭ căzu ceva din buzunar, ceva pe care nicĭ dînsul, nicĭ alt-cine-va nu-l băgă în seamă.

In momentul acela, Henrieta deschise marĭ frumoşiĭ eĭ ochĭ albaştri, avu o privire nebună, ca şi cum ar fi voit să zică adio vieţeĭ, ridică puţin capul pentru a recădea din noŭ.

Un strigăt nearticulat contractă gâtlejul luĭ Lever, în timp ce soţia sa îşĭ ascundea faţa între palme, suspinând.

Toka se apropiase de pat, mânată de nu ştiŭ ce curiozitate perversă de copil. Se strecurase nebăgată în seamă, târându-se pe covor.

— Moartă!.. E moartă!.. se văita Lever, în prada uneĭ violente desperărĭ.

— Li nu moartă!.. răspunse vocea limpede şi ascuţită a miceĭ Toka.

Şi acăţându-se de haina doctoruluĭ Gerard, repetă:

— Li nu moartă!

Doctorul era aşa de emoţionat, în cât

nu-şĭ maĭ dădea bine seama de cele ce se petreceaŭ în jurul luĭ.

Strigătul miceĭ Toka fu pentru el ca o redeşteptare

Se apropie de pat, îşĭ lipi urechea de pieptul frumoaseĭ bolnave, pe care o credea moartă şi după o clipă exclamă:

— Trăeşte!.. Repede Truda!.. Adu lenjurĭ calde... şi apă clocotită!.. N'avem nicĭ o secundă de perdut!

VI

Salvată

Lever se ridicase, cu privirea rătăcită, avînd aerul că nu înţelesese cuvintele doctoruluĭ.

Dar Berta auzise.

— Ah!.. exclamă dînsa, fiica mea nu este moartă!.. Maĭ repet-o odată!.. Aĭ vre-o speranţă, d-le doctor?

Doctorul răspunse cu o voce poruncitoare, pe care nimenĭ nu i-o cunoştea:

— D-le Lever şi d-ta, d-nă, vă rog duceţi-vă de aicĭ. Desperarea d voastră influenţează şi asupra mea şi îmĭ turbură vederea.

«Duceţi-vă! Lăsaţi-mă să rămân singur cu bolnava!..

— Dar voesc... începu Lever.

— Aicĭ comandă medicul şi trebue să vă supuneţĭ. Vă conjur să vă retrageţĭ îndată.

Lever n'avu puterea să i se împotrivească şi trecu în încăperea vecină împreună cu nevasta sa.

— Aĭ dreptate, zise doctorul adresându-se miceĭ Toka; ea nu e moartă!

... După două ore,—două ore lungĭ ca două secole,— doctorul deschise uşa cămereĭ în care fuseseră izolaţĭ părinţiĭ bolnaveĭ.

Amândouĭ adormiseră: Lever într'un fotoliŭ şi Berta la picioarele luĭ.

Era efectul uneĭ prea marĭ enervărĭ, uneĭ prea marĭ încordărĭ cerebrale.

— E, heĭ!.. strigă Gerard; veniţĭ de vă îmbrăţişaţĭ copila!

— Cum? Ce-aĭ spus?..

— Spun că Henrieta d-voastră este vie, în afară de orĭ-ce pericol.

— Tată!.. Mamă!.. se auzi vocea copileĭ.

Amândouĭ se repeziră.

— Ho! ho!.. Maĭ încet, dragiĭ meĭ, maĭ de la distanţă. Nu o nevoe să reînoim nişte emoţiunĭ primejdioase.

— Dar ce s'a petrecut oare?.. murmură Henrieta. Mi se pare că am dormit multă vreme şi că am suferit foarte mult.

— A fost o sincopă care s'a prelungit cam prea mult, răspunse doctorul. Este ceva obişnuit la vârsta d-tale; toate fetele aŭ asemenea sincope.

— Mă simt zdrobită... Eĭ! dar asta va trece repede. Tata şi mama trebue să fi fost foarte îngrijiţĭ.

Lever şi soţia sa nu maĭ ştiaŭ cum să'şĭ manifeste bucuria.

In faţa lor se petrecea o adevărată minune.

Faţa copileĭ care cu o oră maĭ înainte fusese ca de marmoră, se colora acum din noŭ; sângele începea să circule vioĭ, redându-ĭ frumoasele ĭ colorĭ naturale. Organizmul acela a căreĭ circulaţie fusese aproape de a se opri pentru totdeauna, prindea din noŭ viaţă... Ochiĭ îşĭ recăpătaŭ strălucirea lor de odinioară.

Lever se retrase maĭ de-o parte, împreună cu doctorul.

— Ah! doctore, murmură dînsul, sunt nebun de bucurie, şi abia pot crede ce văd cu ochiĭ. Eştĭ aşa de bun să'mĭ explicĭ şi mie ce s'a petrecut?

— Dragul meŭ amic, odinioară, savantul Pare a avut un cuvânt sublim.

Vorbind despre un rănit, a căruĭ vindecare părea imposibilă şi care cu toate acestea a fost vindecat, dânsul spunea: «Eŭ l'am pansat; D-zeŭ l'a vindecat». Eŭ, maĭ sceptic de cât confratele meŭ din vremile trecute, spun despre fiica d-tale: «Eŭ am îngrijit-o; natura a vindecat o».

— Dar care este răul care a doborât-o?

— Ştiŭ şi eŭ?... O criză nervoasă...; o zguduire subită a centrelor nervoase.

«Am întrebuinţat toate mijloacele pe carĭ ştiinţa mea mi le punea la îndemână, dar a fost în zadar. Credeam că Henrieta este moartă, când strigătul miceĭ Toka m'a făcut să mă aplec din noŭ şi să-ĭ ascult bătăile inimeĭ.

«Am constatat atuncĭ o discordare... un început subit de funcţionare a mecanizmuluĭ vital.

«S'a întâmplat cu fiica d-tale acelaş lucru care se întâmplă cu un ceasornic al căruia mecanizm s'a oprit. Il scuturĭ, îl suceştĭ, îl învârteştĭ şi tocmaĭ în momentul când, obosit, îl puĭ pe masă, mecanizmul se pune în mişcare, tic-tac-ul începe. Iată toate explicările pe carĭ pot să ţi le daŭ. Nu întreba maĭ mult şi mulţămeşte-te să fiĭ fericit!

— Ah! doctore! De-aĭ şti cât de mare este recunoştinţa mea!

— A! aicĭ te opresc. Iţĭ declar, lăsând la o parte orĭ-ce modestie, că în cazul de faţă a operat maĭ mult natura. Ea a făcut minunea.

— Dar nu te temĭ de o uşoară complicaţie?

Un moment, medicul rămase gânditor...

— La fetele de vârsta Henrieteĭ crizele nervoase sunt dese. Dar este un mijloc aproape sigur de a le face să dispară.

— Ce mijloc?

— E, heĭ! Il cunoaşteţĭ şi d-tră tot aşa de bine ca şi mine: căsătoria! Când femeia trebue să satisfacă dubla funcţiune de soţie şi de mamă, vitalitatea sa se modifică cu totul, nerviĭ îşĭ perd mult din acţiunea lor dominantă.

— Aşa dar, după părerea d tale, trebue să grăbesc căsătoria scumpeĭ mele Henrieta?

— De sigur... De altmintrerĭ mi se pare că dânsa e logodită.

— Da, da, cu un tânăr foarte drăguţ. Albert de Tresmes.

— Un ofiţer de marină.

— Da; acuma de curînd trebue să fi fost promovat la gradul de locotenent.

— Eĭ bine, dragul meŭ, cel maĭ bun lucru pe care-l aĭ de făcut, este să cauţĭ a obţine cât maĭ curînd reîntoarcerea locotenentuluĭ... Apoĭ va trebui să celebrezĭ căsătoria repede de tot. Dar, o întrebare: Henrieta îşĭ va urma soţul în viaţa luĭ de marinar?.. Ar fi o existenţă de continue emoţiĭ, nu tocmaĭ potrivită cu temperamentul eĭ.

— Am discutat chestiunea aceasta cu d. de Tremes,

Cu toate că tînărul pare a avea oarecare patimă pentru meseria sa de marinar, cred că în cele din urmă va consimţi s'o părăsească, pentru a lua conducerea plantaţiilor mele.

— Aşa ar fi cu mult maĭ bine.

— Dar în ultima scrisoare pe care am primit-o de la dînsul, îmĭ vorbia de un alt plan, care îmĭ surîde şi maĭ mult.

«Trebue să-ţĭ spun că logodnicul fiiceĭ mele este un inginer foarte savant. Planurile sale de vapoare sub marine aŭ fost primite cât se poate de bine la ministerul de războĭ. Se pare că superioriĭ săĭ voesc să-l cheme la Paris pentru a'l însărcina cu construcţia unor sub-marine în şantierele Statuluĭ.

— Foarte bine!.. In modul acesta va putea să fie folositor ţăreĭ şi va scăpa de primejdioasele călătoriĭ pe care le face acuma. Dar... dacă, nu sunt indiscret, unde este dînsul acuma?

— Ultima sa scrisoare era datată din «Adeu», pe marea Roşie... Se îmbarca pe vasul «Villars şi se îndrepta spre Indo-China, unde trebuia să stea maĭ multe lunĭ... După această călătorie, soarta sa va fi hotărîtă într'un mod definitiv.

— Bine!.. Prin urmare trebue să avem răbdare.

«Şi acum, dragul meŭ prieten, fiica d-tale este în afară de orĭ-ce primejdie. Sunt orele şeapte dimineaţa şi de abia acuma bag de seamă că sunt peste măsură de obosit. Scrie d-luĭ Albert de Tresmes să se grăbiască... Bănuesc că ştiĭ unde să-ĭ adresezĭ scrisorile.

— La Hanvi.

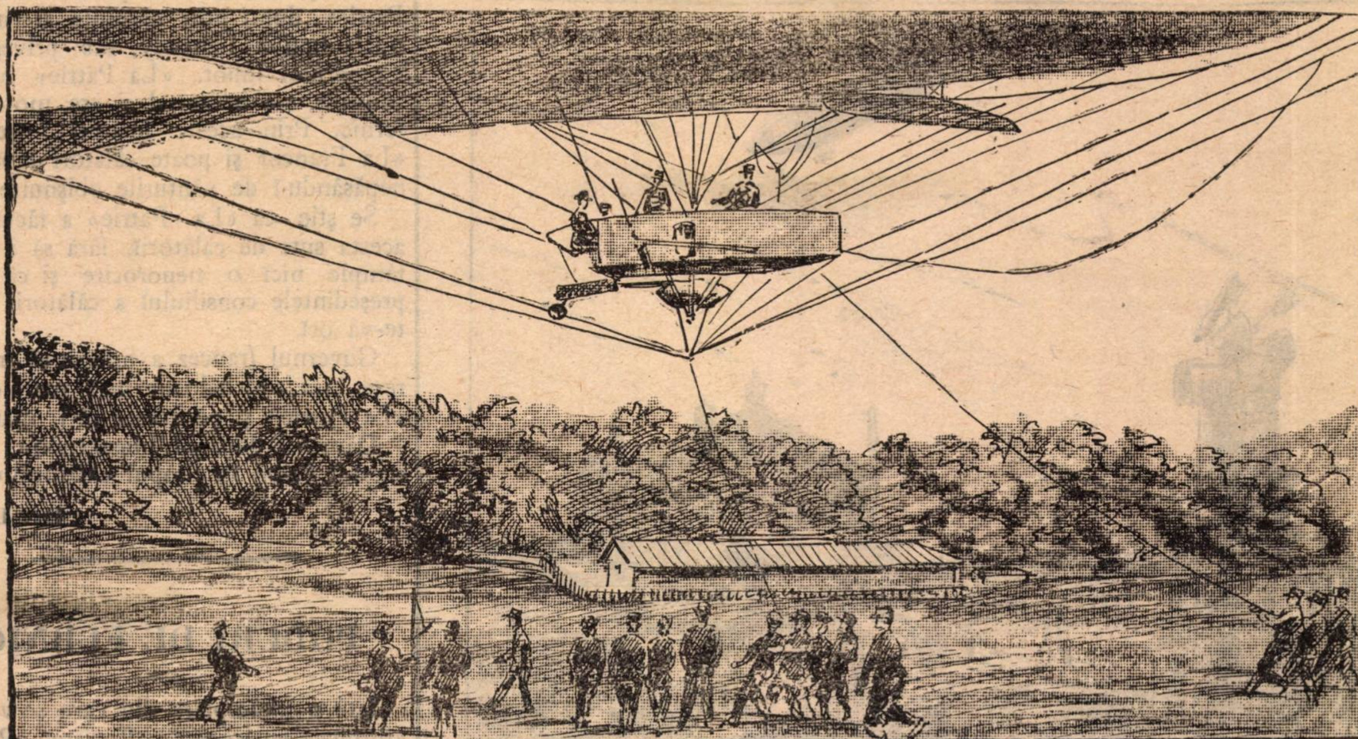
— Hm!.. E cam departe de Antile... In sfîrşit, la revedere bunul meŭ Lever. Cad de somn... Haide să ne îmbrăţişăm. E singurul mijloc prin care ţi-aş putea spune cât mă simt de mulţumit.

Rămas singur, Lever se grăbi să se reîntoarcă în apartamentul soţieĭ sale.

Henrieta, obosită, părea că nu-şĭ dă seamă de primejdia prin care trecuse. Urmînd instrucţiile medicului, luase o cină uşoară şi după aceia adormise.

(Va urma)

BALOANE CU CĂRMĂ

Ridicarea în aer a balonului *Patrie* în ziua de 22 Iulie la Paris

Maiorul Paul Renard zice că abia în 1783, după sute de ani de dorinţî neputincioase, aŭ putut oamenii să se inalţe şi să plutească în văzduh. Minunea aŭ făcut-o fraţiî Mongolfier, carî aŭ reuşit să înalţe baloane, încălzind aerul din ele şi decî făcându-le maî uşoare de cât pătura de aer în care se aflaŭ. După cum un dop de plută, băgat în fundul unuî vas cu apă, nu stă, ci apa îl împinge în sus; tot aşa şi aerul împinge în sus balonul care plin cu aer cald, e maî uşor de cât el. Intocmaî aşa se întâmplă cu fumul cald, care se înalţă în sus şi el, precum ştim cu toţiî.

Cu toate acestea descoperirea fraţilor Mongolfier pare a fi una din cele multe, carî aŭ fost făcute odată, apoî uitate şi pe urmă descoperite din noŭ. Intr'un articol al luî F. M. Feldhaus despre «Inginerii din vârsta de mijloc», publicat în «National Zeitung», vedem că într'o carte a oraşuluî Frankfurt pe Mein, din 1490, se vede desemnat şi descris un balon, care prin ajutorul aeruluî încălzit se urca sus şi slujea la dat semnale în războiŭ. Aşa dar descoperirea fraţilor Mongolfier ar fi fost cunoscută cel puţin de pe la 1490.

Indată ce s'a văzut că e chip de urcat în văzduh, de plutit şi de coborât, dar maî ales după ce, în loc de baloanele cu aer cald, s'aŭ întrebuinţat cele pline de hidrogen saŭ cu o carbură de hidrogen uşoară, se credea că va fi uşor de tot a găsi chip de a le cârmui în văzduh, cum cârmuiaŭ corăbiile pe apă. Dar n'a fost aşa. In zadar aŭ încercat a înzestra baloanele cu ventrele (pânze) şi cârmă, căcî nu izbutiră. Descurajindu-se, aŭ ajuns la ideia că nicî nu e cu putinţă cârmuirea lor.

Nicî nu se putea, pe câtă vreme nu cunoşteaŭ maşinî uşoare în stare a da putere multă, cu care balonul să înfrunte vânturile. Ca să meargă în potriva vântuluî, balonul ar fi trebuit să se poată mişca prin maşina sa maî cu mare iuţeală de cât a vântuluî ce urma să învingă. Şi să nu uităm că în ape curenţiî cu carî aŭ de luptat corăbiile sunt abia de 1 m. până la 2 pe secundă, iar ceî maî marî ajung la 4 m. pe când vânturile cu iuţeală de 4 m. pe secundă abia adie, iar cele de 6 m., 8 m. şi 10 m. nu sunt rarî de loc, ba din când în când sunt şi de 15 metri, iar furtunile ajung până la 30 şi chiar 40 de m. pe secundă. Prin urmare baloanele, ca să poată înainta împotriva unuî vânt cumpătat de 8 m. pe secundă, trebuie să poată face în aerul liniştit cel puţin 9 m. saŭ 10 în acelaşî timp. Şi cu oamenî nu se putea căpătă ast-fel de iuţeală. Ceî carî aŭ făcut paşiî însemnaţî către deslegarea greutăţeî sunt: generalul Meusnier (1784) inginerul Giffard (1852 şi 1855), inginerul Dupuy de Lôme (1872), toţî francezî şi austriacul Hænlein (1873), în sfârşit fraţiî Tissandier (1883 şi 1884). Numaî Dupuy de Lôme şi fraţiî Tissandier eraŭ în stare a măsura şi cunoaşte iuţeala baloanelor lor. Iuţeala fiind maî mică de cât a vântuluî, pe vremea încercăreî, fireşte că n'aŭ putut dovedi că sunt în stare a le cârmui.

In 1884, la 9 August, s'aŭ înălţat în văzduh cu balonul «La France» căpitanul Charles Renard şi locotenentul Krebs de la staţia baloanelor militare de la Chalais-Meudon; aŭ făcut pe sus un cerc de 4 klm. şi s'aŭ întors tocmaî la locul de unde plecaseră. In 1884 şi 1885 aŭ făcut şapte încercărî. In 1884, tot ceî doî sus pomeniţî, iar în 1885 le-a făcut Charles Renard cu frate-săŭ Paul Renard, după care dăm aceste amănunte; iar la cele din urmă două a luat parte şi Duhè-Poidevin. In 5 dăţî s'aŭ coborît la locul de plecare, după un drum de 13 klm. De două orî încercările aŭ eşit răŭ: în 1884, pentru că s'a stricat ceva la motor; iar în 1885, pentru că vântul s'a întărit şi a fost maî repede de cât puterea balonuluî. «La France» putea face în aer cu totul liniştit 6 m. 5 pe secundă saŭ 23.4 klm. pe ceas. La Paris e o zi din patru, în care iuţeala e maî mică de cât a balonuluî, decî într'un sfert de an ar fi putut călători după voie. Dupuy de Lôme ajunsese numaî până la 2 m. pe secundă, iar fraţiî Tissandier, la 4 m.

«La France» avea o formă neobişnuită, căcî era maî umflată la partea dinainte. In balonul cel mare era unul mic umplut cu aer (ca şi la Meusnier şi Dupuy de Lôme). Gondola în care şedeaŭ călătoriî era foate lungăreaţă şi legată de balon cu vergî aşa fel că se ţinea bine

Balonul «Patrie» trecând pe deasupra orașuluĭ Paris

de tot și țeapăn. Motorul mișca o helice, după cum îndemnase generalul Meusnier. «La France» avea helice foarte mare și așezată la partea dinainte a gondoleĭ. Motorul luĭ Renard îl purta o baterie de pile de acid clorocromic, născocită de el, care putea da până la 9 caĭ vapor putere. Dupuy de Lôme întrebuință puterea a opt oamenĭ; iar frațiĭ Tissandier aveaŭ un motor de 3—4 caĭ vapor. Indărătul gondoleĭ balonuluĭ «La France» era o cârmă cu fața foarte mare și cu totul țeapănă. Balonul, ca să fie lesne de mânuit, trebue să-l putem urca la ce înălțime voim și ținea acolo. Pentru acest scop «La France» avea felurite aripĭ. Maĭ trebue ca balonul să-șĭ păstreze linia de mers. Se maĭ cere ca fundul gondoleĭ să stea orizontal și să nu se hlobăneze, căcĭ ar putea da jos călătoriĭ.

După încercările de la 1884 și 1885, Charles Renard, sprijinit pe ele, a putut afla ce putere trebue să aibă motorul ca să poată da o iuțeală cerută unuĭ balon de cutare saŭ cutare mărime. S'a vĕzut că trebue o iuțeală de cel puțin 13 m. pe secundă, decĭ de două orĭ cât dădea motorul întrebuințat la balonul «La France». Spre a o avea, ar fi trebuit un motor nu de 18 caĭ vapor, ci de 72, adică de 2^3 (8) maĭ mare de cât a celuĭ încercat. Alt chip nu era: trebuia aflat un motor maĭ ușor, care să dea maĭ multă putere. Cel întrebuințat cântărea 44 kg. de fie-care cal vapor, decĭ 352 de kgr. Ca să capete balonul iuțeala îndoită ar fi trebuit un motor care să dea un cal vapor la 5 kgr. greutate saŭ ca motorul de 352 de kgr. să dea 72 de caĭ vapor. Minunea aceasta a făcut-o industria automobilelor. Așa că, pe la 1900, aproape ajunsese la idealul urmărit de aeronauțĭ. Santos Dumont s'a folosit de motoriĭ ceĭ noĭ. Iuțeala balonuluĭ luĭ era de 9 m. pe secundă. Dar motorul luĭ putea da și 11 metri. De ce nu se folosea de această iuțeală? Charles Renard a aflat că la ast-fel de iuțeală balonul n'ar fi maĭ avut stabilitate, ci s'ar fi hlobănat răŭ.

Iată încheerea luĭ Charles Renard: «Dacă un balon ajunge cu putere de 20 caĭ vaporĭ, la iuțeala cea maĭ mare ce poate avea fără a da jos pe călătorĭ șĭ-l vom da unul cu putere de 100 de caĭ vapor, ceĭ 80 vor sluji numaĭ ca să ne rupă gâtul».

Leacul? Aŭ fost un fel de pene în felul celor de coade păsărilor și felurite pânze potrivit așezate. In 1904 a împărtășit Academieĭ de științe cercetările sale, dar moartea l'a împiedicat a le pune în lucrare.

Totușĭ s'aŭ întrebuințat la balonul «La Patrie», durat prin stăruința și cu cheltuiala fraților Lebaudy, sub privegherea inginerului Juliot. «La Patrie» nu hlobănează, stă orizontal și are motor puternic. Prin aceste însușirĭ întrece pe «La France» și poate călători după voie, nepăsându-ĭ de vânturile obișnuite.

Se știe că «La Patrie» a făcut anul acesta sute de călătoriĭ, fără să i se întâmple nicĭ o nenorocire și că însușĭ președintele consiliuluĭ a călătorit de câte-va orĭ.

Guvernul francez a hotărît să maĭ dureze încă treĭ baloane maĭ marĭ de cât «La Patrie» și pe acesta să-l mărească.

Dăm aci după «L'Illustration» chipul acestuĭ balon în timpul călătoriilor sale.

Dr. Lux.

PODURI DE FURNICI

Iată o întâmplare din care se vede că «furnicile pot cugeta». Revisteĭ «Prometheus» i se scrie: Sunt câțĭ-va anĭ, privegheam lucrările la o mină de aur în Columbia. Mașinele le purta apa adusă printr'un canal. Din pricină că s'a fost rupt un zăgaz, trebuia meremetisit canalul tocmaĭ unde trecea printr'o grădină de copacĭ de cacao. Pentru acest scop l'aŭ golit de apă. In timpul cât era canalul uscat, niște furnicĭ căraŭ peste albia canaluluĭ bucățĭ de foĭ dintr'un pom și le duceaŭ la mușuroiul lor. S'a isprăvit meremetul canaluluĭ și apeĭ i s'a dat drumul. S'a făcut ast-fel un pârâiaș lat de vre-o 70 de centimetri. Prin urmare furnicile nu maĭ puteaŭ urma înainte căratul frunzelor, căcĭ le lua apa. In ziua întâia, după ce curgea apa neîntrerupt de câte-va ceasurĭ, se nemeri de venii la locul pe unde căraseră furnicile frunze și aflaiŭ, spre marea mea mirare, că furnicile făcuseră de-a curmezișul canaluluĭ un «lanț viŭ». Era ca un fel de funie, care se învârtea mereŭ, așa că se aflaŭ în apă când unele, când altele dintre furnicĭ. Peste un timp furnicile de la capătul lanțuluĭ aŭ ajuns la celalt. Se vede că furnicile se aflaŭ trecând canalul uscat. Când a venit încet apa, ele s'aŭ încleștat unele de altele. Cele de dedesubt, ca să nu se înece, căutaŭ să iasă de-asupra, iar cele ce cădeaŭ în apă, făceaŭ și ele tot așa. Iată de ce lanțul se învârtea mereŭ. S'a făcut astfel un pod viŭ de furnicĭ, de carĭ s'aŭ putut folosi ceasurĭ saŭ chiar zile. Maĭ pe urmă venind apă multă în canale și umplându-l, n'am maĭ văzut furnicĭ.

Către cititori

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călětoriĭ saŭ vînătorĭ, în țară saŭ streinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacțiuneĭ «Ziaruluĭ Călětoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureștĭ.

Reclama este sufletul comerciuluĭ

Anul IX. — No. 540. 10 Bani în toată țara Miercurĭ 12 Septembrie 1907

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5. — pe an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacția și Administrația :
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe săptămână
— MARȚEA —

Ceĭ de pe urmă canibalĭ. — (Vezĭ pag. 2136).

CEĬ DE PE URMĂ CANIBALI

După Groenlanda, Noua Guinee este insula cea maĭ mare de pe glob.

De aceia, cu toate că Englezil, Germaniĭ şi Olandeziĭ, şi-aŭ împărţit-o între eĭ, insula este şi astă-zĭ încă destul de răŭ cunoscută, excepţie făcând numaĭ litoralul.

In asemenea condiţiĭ, o călătorie de explorare în zona muntoasă centrală, care desparte regiunea germană de cea engleză, nu era de loc banală, şi am fost fericit interprinzând-o.

Pe atuncĭ, vizitasem o parte din archipelagurile melaneziene pe socoteala uneĭ societăţĭ minere americane şi pe aceia a Societăţeĭ etnologice din San-Francisco.

Călătoria aceasta mă condusese într'un mod natural spre Finschafen, port principal al Noueĭ Guinee Germane.

Am fost foarte fericit când am întâlnit în oraşul acesta, unde n'aveam nicĭ o cunoştinţă, pe un oare-care elveţian Victor Hulk, cu care făcusem cunoştinţă la San-Francisco.

In intervalul de timp de când nu ne maĭ văzusem, Hulk încercase maĭ multe meseriĭ. Pentru moment exercita meseria de *prospecter*. Cuvântul acesta, de origină engleză, arată în insulele Melanezieĭ şi ale Polinezieĭ, pe acela care, cu târnăcopul pe spinare, şi cu sacul de proviziĭ pe umăr rătăceşte pretutindenĭ, în căutarea filoanelor metalice.

— In Noua-Guinea, îmĭ spunea dinsul, este mult de lucru. Sunt sigur că într'o zi se vor găsi nişte zăcăminte de aur, de aramă şi de nichel, care vor uimi lumea întreagă. Şi lucrul n'ar fi de loc de mirat. Ţara aceasta, insulele Sondeĭ, Australia, Noua Caledonia şi archipelagurile vecine, sunt toate bucăţĭ deslipite din imensul continent al Asieĭ. Este acelaşĭ sol, format din aceleaşĭ straturĭ.

După cum se vede, Hulk judeca cu destulă logică.

Omul acesta plin de curaj, şi vorbind bine maĭ multe dialecte indigene, se aventurase de maĭ multe orĭ până la lanurile de munţĭ centrale.

— Şi pe când aĭ de gând să maĭ interprinzĭ vre-o asemenea călătorie? îl întrebaĭ eŭ.

— Peste şease zile.

— Dacă lucrul îţĭ convine, te voĭ întovărăşi şi eŭ.

— Veĭ fi bine venit. Ţin să te asigur încă odată, că drumul va fi cât se poate de interesant.

De lucrul acesta nu mě îndoiam de loc şi am început să aştept cu nerăbdare momentul plecăreĭ.

Tiusang malaezul şi Manako papuaşul

Eram numaĭ douĭ albĭ, dar ne întovărăşaŭ şi douĭ insularĭ: un malaez numit Tiusang, şi un papuaş pur sânge numit Manako. Acesta din urmă se născuse în partea olandeză a insuleĭ, dar de timpuriŭ, dorul de necunoscut şi dragostea de aventurĭ, il făcuse să se depărteze de tribul sěŭ, şi să rătăcească din loc în loc.

Hulk se întâlnise cu dânsul în mijlocul unor pustietăţĭ. Işĭ continuase drumul împreună cu dinsul, şi tot împreună se întorseseră pe litoral, la Finschafen.

De atuncĭ întreţineaŭ mereŭ legăturĭ de prietenie.

Manako era pe jumătate civilizat; iubia foarte mult baniĭ, tabacul şi vinul. Cu toate acestea, nicĭ o dată nu se îmbăta. Vorbia destul de bine limba engleză, care e chemată să fie într'o zi limba universală a Pacificuluĭ, de oare ce insulariĭ nu se pot deprinde cu greutăţile gramaticale, nicĭ cu greutăţile de pronunţare ale limbeĭ germane.

Tiusang era şi dânsul un tip de aventurier, cu faţa măslinie, lipsit însă de orĭ-ce prejudecăţĭ de rasă. Omul acesta locuise multă vreme printre Daiaki, vestiţiĭ tăetorĭ de capete, vînduse femeĭ papuaşe din interior negustorilor de pe coaste, făcuse comerţ de contrabandă cu piraţiĭ chinezĭ. Pe scurt, pentru expediţia noastră, era un om cât se poate de preţios.

La drum

Am plecat de la Finschafen în ziua de 30 Aprilie. Ţinta noastră era muntele Blucher, de unde îşĭ are origina frumosul Fly, singurul curs de apă din Noua Guinee, care prin lungimea sa, merită în adevăr numele de fluviŭ.

Cât despre cele-l'alte corsurĭ de apă, foarte numeroase, sunt maĭ mult nişte torente, de întindere mediocră şi în general largĭ la gură, ca nişte braţe de mare.

In timpul primelor treĭ zile de călătorie, drumul fu destul de uşor.

Din loc în loc dădeam peste casa albă şi curată a vre-unuĭ colon german. De jur împrejurul caseĭ, se întindeaŭ plantaţiĭ de tabac, de trestie de zahar şi de cafea.

Puţin câte puţin însă, plantaţiile coloniilor dispărură. Pustiul începu să se întindă înaintea noastră, din ce în ce maĭ tăcut şi maĭ sinistru.

Pe alocurĭ, deşertul părea un moment întrerupt de o vegetaţie bogată. Dar în realitate nu eraŭ de cât nişte plante înşelătoare, crescute pe un sol mlăştinos şi mobil, pe care trebuia să-l străbaţĭ cu cea maĭ mare băgare de seamă.

După patru zile de drum, mlăştinele începură să dispară. Câmpiile de trestie de zahar se întindeaŭ din noŭ în faţa noastră tăiate, întrerupte din loc în loc de grupe de arborĭ cu foile late.

Bananiĭ cu trunchiurile enorme îşĭ aplecaŭ ramurile până la pământ, unde prindeaŭ din noŭ rădăcină, formând astfel un felĭ de bolţĭ, ca arcadele uneĭ catedrale.

Pe ramurile maĭ înalte ale unora dintre aceştĭ arborĭ, se zăreaŭ colibele papuaşe, care eraŭ însă deşerte.

Un zgomot de tobă ajunse până la urechile noastre. Era tamburul indigen.

Coliba unuĭ şef

Călăuziţĭ de zgomotul tobeĭ, am ajuns la o colibă spaţioasă, a căreia vedere ne fusese până atuncĭ ascunsă de un grup de arborĭ.

Era o colibă de scândurĭ, a căreia construire te făcea să bănueştĭ oarecare ideĭ de civilizaţie. In orĭ ce caz, vedeaĭ cu siguranţă că fuseseră întrebuinţate instrumente europene. Acoperişul maĭ mult triunghiular de cât conic, era acoperit cu pae.

— E coliba şefuluĭ, zise Manako, întorcându-se spre noĭ.

Şi ne arătă la intrarea colibeĭ un stîlp, pe care eraŭ sculptate cele maĭ bizare figurĭ.

— Maĭ în sus, în spre munte, îmĭ zise Hulk, intrarea colibelor este ornamentată cu capete omeneştĭ. Aicĭ suntem prea aproape de coaste, şi cea maĭ mare parte a indigenilor s'aŭ lăsat de canibalizm.

Admiram progresul civilizaţieĭ!

Am pătruns împreună cu Hulk în colibă. Tiusang ne urma la o distanţă de câţĭ-va paşĭ.

Călăuza noastră papuaşă, rămase afară; aceasta din respect pentru rangul acelora carĭ ocupaŭ coliba.

Inăuntru eraŭ patru persoane. Treĭ stăteaŭ în picioare ca nişte statuĭ de bronz; al patrulea stătea jos. Toţĭ patru aveaŭ în mâinĭ nişte săbiĭ enorme. Una dintre ele era ornată la capăt cu diferite pene. Era un fel de stindard papuas!

Cu tot respectul pe care-l am pentru dânşiĭ, trebue să spun că patentaţiĭ papuaşĭ aveaŭ un aspect cât se poate de hidos.

Toţĭ patru părură că nicĭ nu observă prezenţa noastră. Vorbiaŭ într'un mod bizar, acum încet şi cadenţat, acum repede, cu volubilitate. Mi s'a părut că o-

mul care stătea jos, era principalul orator. Adese-orĭ, tovarăşiĭ săĭ îĭ răspundeaŭ în cor, prin câte o monosilabă.

— Oameniĭ aceştia discută în privinţa uneĭ expediţiĭ războinice, îmĭ zise Hulk, care prinsese rostul principal al convorbireĭ. Să-ĭ lăsăm maĭ întâiŭ să-şĭ reguleze afacerile.

Ne-am retras într'o parte şi am aşteptat. După cincĭ momente, convorbirea Papuaşilor era terminată.

Atuncĭ şefiĭ înaintară spre noĭ, şi unul dintre eĭ, oratorul, Demostenele grupeĭ, ne întinse mâna, cu un gest perfect european.

— *Uo ae nion go?* ne întrebă dînsul.

Am înţeles îndată că insularul se silea să vorbească englezeşte.

Aşa dar, insularul acela vorbea limba engleză!.. In adevăr, era o engleză, pe care nicĭ odată n'a bănuit-o d. Gladstone, dar orĭ-cum, o engleză care putea fi înţeleasă.

Hulk le spuse pe scurt care era scopul călătorieĭ noastre.

După aceia, şeful se întoarse din noŭ spre tovarăşiĭ săĭ, şi începu o convorbire în dialectul papuaş, din care eŭ nu înţelegeam nimica.

Apoĭ, distinsul poliglot ne adresă iarăşĭ cuvîntul în limba engleză:

— *Wi meki awa meni buchi. Nion zelende nion comi.* Ceia-ce însemna: Noĭ ne războim cu oameniĭ din pustiŭ; d-voastră sunteţĭ prieteni şi puteţĭ veni.

Şefiĭ papuaşĭ observaseră puştile noastre, şi cugetaseră cu drept cuvânt că le puteam fi un sprijin serios, ca aliaţĭ.

— Trebue să primim, îmĭ zise Hulk. Alt-fel ar trebui să ne certăm cu dînşiĭ, şi nu se ştie care ar putea să fie rezultatul.

— Fie!... am răspuns eŭ, dar fără entuziazm.

A doua zi am plecat la drum în mijlocul uneĭ coloane de două sute de războinicĭ, carĭ apăruseră ca din pământ, la chemarea şefilor.

Toată ţara era în flacărĭ, pentru saŭ contra muntenilor.

Micĭ încăerărĭ avură loc chiar în ziua aceia. In nişte stufişurĭ, am găsit cadavrul mutilat al unuĭ războinic.

A doua zi, avant-garda coloaneĭ noastre s'a desfăşurat cu prudenţă în tiraliorĭ, şi am ajuns aproape de un sat duşman, clădit pe o înălţime stâncoasă.

De şi luaţĭ pe neaşteptate, munteniĭ s'aŭ apărat. Aveaŭ în partea lor avantagiul poziţieĭ. Săgeţile zburaŭ în aer; cu toate acestea, prieteniĭ noştri eraŭ atât de abilĭ, în cât după o oră întreagă de luptă, nu număraŭ de cât douĭ morţĭ.

Intrarea în scenă a puştilor a determinat fuga duşmanilor.

I. Tesman.

Primim direct din Calcuta, de la d. M. B. Constantinescu, următorul interesant articol, căruia îĭ facem loc cu plăcere.

HIMALAYA*)

Dintre toate priveliştele din lume, orĭ unde veĭ căuta, e imposibil să poţĭ compara vre-una cu măreţele şi falnicile şirurĭ ale Himalayeĭ.

Aceste regiunĭ aŭ fost cu drept cuvânt numite «abode of winter». Sigur e, că numaĭ aci cineva ar putea simţi esenţialul măreţieĭ şi misticismuluĭ natureĭ. In orĭ şi ce timp al anuluĭ, dacă nu sunt astupaţĭ de norĭ, frumuseţea munţilor Himalaya e aceiaşĭ.

Ziua, sub razele strălucitoare ale soareluĭ şi sub un cer albastru, eĭ daŭ înfăţişarea unuĭ măreţ templu alb, înălţat de natură în onoarea Creatoruluĭ lor; noaptea, în strălucirea luneĭ, cine-va ĭ-ar putea lua drept nişte castele feudale cu turnurĭ fantastice.

E într'adevĕr straniŭ şi minunat să staĭ într'o parte a uneĭ văĭ, în mijlocul uneĭ pădurĭ, unde totul se mişcă şi e plin de viaţă şi să priveştĭ peste înălţimile de ghiaţă şi zăpadă unde totul e lipsit de viaţă, unde cântecul păsărilor nu se aude, unde omul n'a pus piciorul şi şi unde a fost şi e numaĭ un anotimp de la începutul vremurilor. Munţiĭ par totuşĭ atât de aproape în cât ţi s'ar părea că le poţĭ atinge creştetul în timpul răsărituluĭ până la apusul soareluĭ; însă, altarul acesta vecĭnic rece, nimenĭ nu îl va atinge, nicĭ într'o vreme. Poate că din prima zi a formăreĭ acestor şirurĭ, acestor gigantice înălţimĭ, atât de recĭ şi albe, solemne şi marĭ, Creatorul să-şĭ fi ales reşedinţa ca un triumf al divinităţeĭ peste legile alteraţiuneĭ.

In acest imperiŭ nu sunt agitaţiĭ şi tot ce se ştie despre viaţă e numaĭ ecoul ce străbate până sus, din adâncimea văilor întunecoase de la picioarele luĭ. Şi cu toate acestea munţiĭ aceştia nu sunt lucrurĭ neînsufleţite, nu sunt pustiĭ ca deşerturile; peşterile lor sunt locuinţe, aĭ căror nevĕzuţĭ locuitorĭ sunt bătrânĭ, iubitorĭ şi tovarăşĭ numaĭ între eĭ, şi sub povara zăpezilor par'că 'şĭ-aŭ îngropat refrenul negreĭ grijĭ, care e adevărata moştenire a timpuluĭ.

Dar ca să aĭ o idee deplină de felul adevărateĭ priveliştĭ din Himalaya, care este foarte caracteristică, e necesar să trecĭ peste primele şirurĭ, carĭ sunt maĭ aproape de şes şi să pătrunzĭ maĭ mult saŭ maĭ puţin în interior.

La împreunarea frontierelor dintre India, Sikkim şi Nepal, e un loc numit Phallut, care e din fericire aşezat în aceastâ parte şi ca uşurinţă de a pătrunde şi ca poziţie. De-aci e lesne să poţĭ vedea câte-va din cele maĭ înalte vârfurĭ din lume, fără ca să fiĭ expus la vre-o dificultate să ajungĭ acolo, saŭ nevoinţa vre-uneĭ ascensiunĭ de maĭ mult saŭ maĭ puţin de 4000 m.

Giganticile piscurĭ ale Kinchenjungeĭ, din acest loc se desfăşoară în toată majestatea lor. Phallut e destul de înalt ca să aĭ efectul deplin al văeĭ, dar destul de jos ca să lase un spaţiŭ enorm între vre-un pisc şi locul observatoruluĭ. Drumul din Darjiling la Phallut se parcurge în mod destul de lesnicios în patru zile, şi toate pregătirile necesare pentru transport e maĭ bine să se facă din punctul de plecare. Drumeţiĭ pot să-şĭ împartă ast-fel drumul în cât să fie capabilĭ să se oprească la înoptat în case unde să-şĭ petreacă o noapte destul de confortabilă.

Câte-va drumurĭ îşĭ aŭ în amândouă părţile împresurate imense desişurĭ de bambus, ale căror ramurĭ se unesc şi formează o boltă, cu frunzele lor uşoare pe o întindere, câte o dată, maĭ mare de un kilometru. In alte părţĭ, povârnişurĭ înverzite, ale căror văĭ ascund băĭţĭ în împrejurimile cărora se află adăpostite, în găurĭ, cuiburile pasărilor; acolo suflarea vântuluĭ abia atinge suprafaţa liniştită a laculuĭ. E atât de frumos în cât e cu greŭ să-ţĭ poţĭ închipui un asemenea peisagiŭ în interiorul Himalayeĭ.

Urme omeneştĭ aproape nu se văd pe aci şi poate că tăcerea şi singurătatea acestuĭ imperiŭ fără sfârşit conţine cel maĭ mare farmec.

Zăpada e foarte rar vizibilă. Câte o dată poţĭ zări licărirea gheţeĭ printre copacĭ, iar de cea-l'altă parte a vre-uneĭ văĭ, tragica înfăţişare a prăpastieĭ. Altă-dată îĭ zăreştĭ înălţându-se d'asupra norilor, carĭ par a fi vecĭnic în luptă să le ascunză strălucitoarea albeaţă.

La o altitudine maĭ joasă, se desfăşoară o vegetaţie foarte abondentă de la uriaşiĭ arborĭ din pădurĭ până la fragedele plante. Totul pare îmbrăcat într'o catifea verde; până şi trunchiurile şi ramurile arborilor sunt acoperite cu un muşchiŭ lung şi păros. Muşchiul cu care stâncile sunt acoperite aŭ diferite culorĭ, în timp ce acele ce acopăr copaciĭ e de un frumos verde şi icĭ colo câte o orchidă saŭ ferigă apare pe la colţurĭ. Aco'o unde nu e pădure, povârnişurile sunt acoperite cu iarbă, d'asupra cărora cresc plante târâtoare, agăţându-se de zăgazurĭ şi apoĭ se încolăcesc pe vre-un arbore stingher ce se află prin apropiere.

Prima privelişte a zăpezeĭ se desfăşoară la intrarea în Sandakphu. Acolo tot şirul munţilor de zăpadă se răspândeşte înaintea ochilor, Kinchenjunga în dreapta şi muntele Everest la stânga; primul pare atât de aproape în cât se poate deosebi multe din îngrozitoarele-ĭ prăpăstiĭ şi câţĭ-va din mariĭ gheţarĭ. După o distanţă de vre-o 150 km. se poate deosebi piscurile celor treĭ, în mijlocul cărora se află vârful cel maĭ înalt de pe glob.

Nimic nu poate fi maĭ încântător şi

*) Himalaya în limba sanscrită însemnă: locuinţa zăpezeĭ.

maĭ plin de măreţie ca apusul de soare în aceste regiunĭ. Strălucitoarele culorĭ ale apusuluĭ în această locuinţă a erneĭ puţin câte puţin dispar până ce slabele urme galbene par totuşĭ că le maĭ trimit câte o ultimă privire caldă.

In tot locul, enorme şiruri de munţĭ se înalţă unul îndărătul celuĭ-l'alt, întinzându-se atât cât ochiĭ pot coprinde. Acolo simţĭ că natura îşĭ are drumul eĭ, că nimic nu o încurcă, nimenĭ nu'ĭ turbură liniştea, şi înaintea ochilor mereŭ ţi se desfăşoară glorioasa panoramă a imenşilor munţĭ, a prăpăstioaselor văĭ, şi a întinselor câmpiĭ de ghiaţă şi zăpadă, carĭ în pacea şi tăcerea lor, aruncă un contrast în restul lumeĭ şi pare că a izgonit din sânul lor, pentru tot-d'a-una, grija sgomotuluĭ şi a neînţelegereĭ.

UN TRIO VENERABIL

De anĭ îndelungaţĭ cântă în orchestra miculuĭ teatru din Civitavechia 3 doamne bătrâne: una cântă din flaut, a doua din vioară şi a treia din contra-bas.

Cea maĭ puţin înaintată în vârstă din acestea este de 70 anĭ. Ele aŭ împreună 215 anĭ.

Acea care cântă din contra-bas, cea maĭ tânără, şi-a serbat acum de curând nunta de aur. Cu această ocaziune ea a primit numeroase cadourĭ.

Un trio maĭ venerabil de cât acesta de sigur că nu găsim în toată lumea.

C.

Aiko!... Aiko!...

La popoarele pe care civilizaţia le-a atins numaĭ în treacăt, sentimentele sunt adesea orĭ confundate cu demonstraţiile exterioare; un doliŭ ca al nostru de exemplu, sobru şi discret, saŭ aforismul nostru: «durerile marĭ sunt mute», ar fi considerate ca un non-senz.

In Coreia, îndată ce un individ a încetat din viaţă, toţĭ membriĭ familieĭ cred de datoria lor să se adune în jurul defunctuluĭ şi să izbucnească în suspine zgomotoase.

Suspinele acestea durează maĭ mult saŭ maĭ puţin, după cum şi rangul celuĭ mort este maĭ mic saŭ maĭ mare.

Trebue să adăogăm că suspinele acestea sunt cu totul speciale. Pentru a compensa greşala ochilor, care nu pot vărsa lacrimĭ, de oare-ce inima nu este îndurerată, gura face un zgomot imens.

Toate rudele mortuluĭ strigă în cor: Aiko! Aiko! Şi strigătul acesta repetat fără încetare, produce un zgomot lugubru şi tragic.

Când comedia aceasta a lacrimelor, prefăcute s'a terminat, vrăjitoriĭ intră în scenă.

In timp ce se prepară sacrificiul în onoarea mortuluĭ, unul dintre vrăjitoriĭ se urcă pe acoperiş îmbrăcat într'o haină a defunctuluĭ.

E vorba să se prindă sufletul celuĭ plecat dintre viĭ, suflet care fără îndoială, rătăceşte în jurul locuinţeĭ.

După aceia încep rugăciunele. Sufletul este rugat cu ardoare să nu părăsească acele locurĭ scumpe; se afirmă că aproape întot-deauna rugăciunele acestea înflăcărate îşĭ produc efectul dorit, şi sufletul rămâne să locuiască mereŭ pe lângă aceia carĭ 'ĭ-aŭ fost dragĭ.

Drept răsplată, şi de teamă ca nu cumva bietul suflet să fie lipsit de ceva în existenţa vagă pe care o începe, i se dă îndată orez şi vin, în timp ce rudele mortuluĭ încep din noŭ sentimentalul lor «Aiko!» Până în momentul înmormântăriĭ, ceremonia aceasta este repetată de maĭ multe orĭ. In timpul doliuluĭ de asemenea, strigătul de «aiko» se repetă de multe orĭ, ca şi libaţiunele cu vin şi cu orez.

După aceia, ofrandele devin din ce în ce tot maĭ rare, până când, în cele din urmă, uitarea acoperă pe bietul dispărut. De acum înainte nu se maĭ face de cât o singură comemorare anuală, cu prilejul căreia, rudele mortuluĭ nu scapă din vedere să tragă un cheĭ zdravăn.

Acestea toate sunt pentru suflet; dar corpul îşĭ are şi el onorurile sale.

Se prepară cu cea maĭ mare îngrijire haine de doliu şi se consultă oracole numeroase, pentru a se şti care este locul cel maĭ potrivit de odihnă a corpuluĭ celuĭ dispărut.

Maĭ cu seamă punctul acesta din urmă se impune, pentru că de el atârnă în mare parte şi liniştea celor rămaşĭ în viaţă.

Perioada mareluĭ doliu, care durează şease lunĭ, este considerată de sfântă.

Lumea exterioară nu maĭ există; totul este consacrat dureriĭ. Nu se maĭ face lux, nu maĭ are nimenĭ grijă de toaletă.

In locul hainelor albe se adoptă nişte haine de colorĭ închise, grosolan cusute.

O pălărie imensă cu bordurile lăsate în jos, acopere faţa celor îndoliaţĭ de orĭ-ce privire indiscretă.

Şi în tot timpul celor şease lunĭ, ceĭ îndoliaţĭ trebue să poarte mereŭ aceiaşĭ haină, fără să aibă voe s'o spele.

După îndeplinirea exactă a tuturor acestor ceremoniĭ, după stricta observare a doliuluĭ, se recunoaşte şi se respectă pietatea filială a unuĭ corean.

El va merita ca maĭ târziŭ să i se ridice o piatră comemorativă, pe care să se sape aceste cuvinte:

Dragostea de fiŭ este tot-d'a-una răsplătită.

In ziua fixată pentru înmormântare, se pregăteşte un imens catafalc, acoperit peste tot cu stofe închise. Pare un adevărat car de triumf.

Une-orĭ, ceremonia aceasta a înmormântăreĭ începe dimineaţa şi se sfârşeşte tocmaĭ târziŭ, în noapte.

Aceasta din pricina spiritelor rele care rătăcesc în jurul sicriuluĭ şi împiedecă înmormântarea.

Numaĭ prin darurĭ de valoare, spiritele acestea sunt înduplecate să-şĭ vadă de drum, şi să lase mortul în pace.

Trebue să maĭ spunem oare că baniĭ aceştia intră în buzunarele bonzilor, care se folosesc în tot-deauna de prea marea credulitate a bieţilor oamenĭ?

In timp ce cadavrul este coborât în mormânt, strigătele de durere ale familieĭ izbucnesc din noŭ. După aceea ţărna este călcată în picioare de toţĭ membriĭ familieĭ.

Şi de-acum înainte nimenĭ şi nimic nu maĭ poate ajunge până la mort, pentru a-ĭ profana liniştea. Lacrămile rudelor l'aŭ făcut să devie sacru!

Alecsandru

DIN VIAŢA BANDIŢILOR

CAP. I.

Bunul Wilhelm

Pe atuncĭ, — era pe la jumătatea luĭ Ianuarie 1760—fură nişte nopţĭ cât se poate de frumoase, de şi lipsite de lună

Temperatura era neobişnuit de dulce, şi oraşul adormise, desmierdat de un vînt aproape primăvăratec.

In colţul străzeĭ St. Denis, la vre-o cincĭ-zecĭ de paşĭ distanţă de poarta cea mare, se înălţa un hotel vechiŭ chiar în faţa palatuluĭ St. Chamond. Zidurile sale albe şi goale, pe carĭ arboriĭ lipsiţĭ de frunze îşĭ rezemaŭ crengile lor tremurătoare, făceaŭ oare-care impresie asupra trecătorilor.

O pajişte destul de întinsă, una dintre cele maĭ bine conservate din întregul oraş, se întindea între stradă şi casele locuite. Cuvîntul pajişte ar putea să pară nepotrivit pentru o grădină din mijlocul Parisuluĭ; cu toate acestea contrastul era aşa de mare între această grădină şi locurile înconjurătoare, în cât numirea pe care i-am dat-o ajunge să fie foarte bine aplicată.

Pe la orele nouă, când luminele fuseseră stinse, o poartă lăturalnică a hoteluluĭ se deschise şi o siluetă zveltă se desemnă în noapte, puţin cam nelămurită.

O fată tînără, blondă, îmbrăcată într'o haină deschisă care scotea foarte bine în relief formele virginale ale corpuluĭ săŭ, înaintă cu paşĭ înceţĭ, căutînd să pătrundă întunericul.

Nimenĭ; nicĭ un sgomot. Fata prinse îndrăzneală, coborî cele treĭ trepte ale peronuluĭ, apoĭ, aşa de uşoară în cât nisipul nicĭ nu scârţâia sub paşiĭ săĭ, porni repede prin parc. In jurul eĭ nu era de cât linişte şi singurătate.

Peste puţin ajunse într'un luminiş, unde o bancă retrasă, părea anume făcută pentru visătorĭ saŭ pentru înamoraţĭ.

După ce se aşeză pe această bancă, fata murmură:

— Va veni oare? Cu tot modul misterios în care a ajuns pînă la mine biletul săŭ, căcĭ nu ştiŭ cine mi l'a pus în buzunar pe când mă întorceam de la biserică, nu pot crede că amicul meŭ Wilhelm nu va veni la întîlnirea pe care i-am dat-o.

«Drăguţul de el!.. De câţĭ anĭ se îngrijeşte de mine fără să ştie ce legăturĭ ne unesc... Ce-mĭ pasă!. E aşa de bun... Mă iubeşte ca şi cum aş fi sora sa... In mijlocul vieţeĭ severe pe care mi-o impune tatăl meŭ, numaĭ luĭ singur îĭ pot încredinţa necazurile mele.

Se sculă şi apropiindu-se de zid, continuă:

— Porţile sunt închise. Cum va putea dînsul să pătrundă pînă aci?.. Şi cu toate acestea în bilet scrie lămurit: «La orele nouă şi un sfert, în parc, în locul obişnuit»... Mi se pare că a trecut timpul.

Dar chiar în momentul acela ceasul de la biserica «Buna Vestire» bătu primul sfert după orele nouă.

Fata scoase un strigăt înăbuşit: o umbră apăruse în partea de sus a ziduluĭ şi dintr'o singură săritură omul fu în grădină.

— Eliso!.. scumpa mea Elisă, murmură dînsul, alergând spre copilă; oare nu cum-va te-am speriat?

— D-ta? Ah! nicĭ de cum... Dar cu toate acestea drumul bizar pe care-l urmezĭ pentru a ajunge până la mine...

— O! pentru mine este o adevărată jucărie... Spune-mĭ, scumpa mea Lizetă, spune-mĭ dacă eştĭ fericită, dacă n'aĭ maĭ avut nicĭ o supărare de când nu ne-am maĭ văzut...

D. d'Amblez nu te-a maĭ persecutat? Şi pe când vorbea îşĭ atrăsese cu dulceaţă prietena spre bancă şi după ce o sili să se aşeze, îngenunchie la picioarele eĭ.

— Haide, scumpa mea Lizetă, ştiĭ bine că eŭ sunt prietenul, protectorul d-tale... şi că dacă cine-va ar îndrăzni să aducă vre-o lacrimă în frumoşiĭ d-tale ochĭ...

— Oh! nu, amicul meŭ, n'am plâns... Tatăl meŭ este rece şi sever, dar numaĭ atâta. E une orĭ aşa de trist, în cât mă întreb dacă nu cum-va vre-o durere mare îĭ apasă viaţa. Şi dacă-mĭ daĭ voe să ţĭ spun tot ce gândesc, mi se pare că e chinuit de o remuşcare!

Wilhelm tresări.

— O remuşcare! murmură dânsul; poate...

— Am băgat de seamă că de o bucată de vreme e şi maĭ trist încă.

Poate că-ţĭ maĭ aducĭ aminte, amicul meŭ, de o crimă teribilă, care a zguduit acum două lunĭ întreg Parisul. Un nobil, d. de Marcery, a fost înşelat, atras în cursă şi lovit în inimă cu un pumnal.

— Trădat! exclamă Wilhelm ridicându-se în picioare, asta nu e adevărat. Omul acela a fost ucis cu o lovitură de sabie, într'un duel.

— Cum te-aĭ turburat, amicul meŭ! murmură Eliza uimită. De unde cunoştĭ d-ta aşa de bine amănuntele acesteĭ aventurĭ teribile?

Wilhelm se sili să se liniştească şi, cu oare-care nepăsare, răspunse:

— Am auzit vorbindu-se despre această afacere şi ştiŭ că d. de Marcery n'a fost asasinat... Lupta a fost dreaptă.

— Orĭ-cum ar fi, reluă Eliza, moartea aceasta, pe care toată lumea o atribue aceluĭ personaj teribil, numit «banditul Rocabol», a făcut mare impresie asupra tatăluĭ meŭ. După câte am putut afla, acest d. Marcery a fost un prieten bun din tinereţe...

— Da, da, asta este adevărat! murmură Wilhelm.

— Şi acum douĭ anĭ, d. d'Amblez a pierdut în nişte împrejurărĭ tot aşa de misterioase pe un alt prieten al săŭ, d. de Rovere, al căruia corp a fost regăsit în Sena, cu mâinele legate la spate.

— Trebue să fie. fără îndoială, tot vre-o ispravă de-a luĭ Rocambol! esclamă Wilhelm.

— De ce nu? Omul acesta pare a fi o fiinţă infernală...

— Cine ştie?

— De la moartea d-luĭ de Marcery, d. d'Amblez este şi maĭ trist şi maĭ grav de cât altă-dată. Se învârteşte fără nicĭ un rost, ca şi cum ar fi ros de nişte preocupărĭ sinistre. Câte-odată, privindu-l, mă apucă o milă nebună. Oare n'a avut dînsul şi durerea de a pierde pe mama mea?

— Mama d-tale! Oh! ce femee frumoasă!

— D-ta aĭ cunoscut-o?

— Da, din vedere! murmură Wilhelm, muşcându-şĭ buzele, pentru a'şĭ ascunde emoţia.

«Dar puţin îmĭ pasă mie de tristeţa d-luĭ d'Amblez, puţin îmĭ pasă de gândurile carĭ 'l chinuesc, de remuşcările sale. Ceea ce voesc, ceea ce doresc să ştiŭ, este ca dînsul să fie cu d-ta bun, cât se poate de bun şi generos.

— Nu ştiŭ ce să-ţĭ spun, Wilhelm... Tatăl meŭ nu este cu mine nicĭ nedrept, nicĭ răŭ. Cu toate acestea s'ar părea că eŭ, fiica sa, nu sunt pentru dînsul de cât o străină!

— Fără îndoială că eştĭ fiica sa! Dar, încă odată, Lizeta, te rog din tot sufletul spune-mĭ, se poartă dânsul cu d-ta ca un tată? Ah! de-aş şti că prin purtarea luĭ te face să fiĭ nenorocită!

— Nenorocită? Nu; să nu pronunţăm cuvîntul acesta. Numaĭ că, câte odată mi se pare că mă înăbuş în casa aceasta. Aş voi să pot respira maĭ liber. Oraşul a început să mă înspăimânte; casele mi se par lugubre. Mĭ-ar trebui câmpia, largă, nemărginită. Visez

murmurul izvoarelor şi foşnetul pădurelor!

Amicul meŭ, sfîrşi dânsa cu simplicitate, de ce nu voeştĭ să mă eĭ cu d-ta?

— Eŭ? Dar nu te gândeştĭ, scumpa mea Lizetă? Oh! nu, aceasta este cu neputinţă.

— Pentru ce? Eştĭ tînăr, şi dacă este să judec după bijuteriile pe care le văd la d-ta, trebue să fiĭ bogat. Mĭ-aĭ oferit de atâtea orĭ lucrurĭ aşa de scumpe.

— Şi d-ta n'aĭ voit să le primeştĭ...

— Nu puteam... Ce-aş fi răspuns tatăluĭ meŭ, dacă mi-ar fi pus vre-o întrebare?

— E adevărat!... Nu ştiam ce fac!... Eram nebun.

Dar mi e atât de mare dorinţa de a-ţĭ asigura fericirea! Oare eŭ nu sunt nimica pentru d-ta?

Oh! crede-mă... pentru ca să-ţĭ cruţ o singură lacrimă, mĭ-aş da bucuros viaţa... Şi-acum, de când staŭ lângă d-ta, de când te ascult, am ghicit că-mĭ ascunzĭ ceva. Aşa dar, aĭ un secret pentru mine? O! scumpa mea Eliză, presupune că eŭ sunt fratele d-tale şi nu-mĭ maĭ ascunde nimica.

Copila îşĭ plecă capul în tăcere:

— Aĭ dreptate, frate, murmură dânsa; e adevărat, am un secret dureros! O supărare mare mă chinueşte şi-mĭ aduce mereŭ lacrimele în ochĭ.

— Şi-ţĭ ascundeaĭ durerea! Oh! asta nu e frumos, scumpa mea Eliză! Aşa dar nu maĭ aĭ încredere în mine?

— Iţĭ jur că am toată încrederea! Dar abia îndrăznesc să citesc eŭ însumĭ în propria mea inimă.

— Voeştĭ să te ajut? Voeştĭ să mă încerc a ghici?

Şi cum copila nu răspundea nimica, dânsul continuă:

— Să vedem, amica mea... d-ta eştĭ tînără, eştĭ frumoasă... Nu cum-va este la mijloc vre-o pârdalnică de dragoste?

— Wilhelm!

— Oh! ştiŭ bine că d-ta eştĭ maĭ curată de cât crinul câmpurilor.

Acela pe care l'aĭ distins trebue să fie, fără îndoială, demn de atenţia d-tale... Haide, o mică sforţare; numele săŭ?

Eliza îşĭ plecă capul şi cu o voce abia înţeleasă, murmură:

— Gaston de Lancy.

— Ah... îl ştiŭ... E un ofiţer din garda Majestăţeĭ Sale.

— Il cunoştĭ? Atuncĭ trebue să ştiĭ că e inima cea maĭ generoasă, sufletul cel maĭ nobil.

— Dacă nu te superĭ, Elizo dragă, poţĭ să-mĭ spuĭ unde aĭ făcut cunoştinţă cu acest tânăr cavaler?

— M'a văzut la biserică... Se ascundea îndărătul uneĭ coloane.

— Bine! Ghicesc restul... Să te ceară în căsătorie!

— Tatăl meŭ.

— Tatăl d-tale se împotriveşte, nu este aşa? Şi ce motive are dânsul?

— Maĭ întâiŭ de toate spune că d. de Lancy nu este destul de bogat.

— Numaĭ atât? Eĭ bine, îl vom îmbogăţi.

— Apoĭ maĭ spune că nu ocupă un rang destul de înalt la curte.

— Foarte bine! Il vom face să se urce până la treptele tronuluĭ.

— Wilhelm, d ta voeştĭ să glumeştĭ... şi nu e bine... Mă facĭ să plâng.

Necunoscutul se ridicase în picioare:

— Nu, iubita mea Eliză, sora mea.... nu vreaŭ nicĭ de cum să glumesc. Fără îndoială, hainele simple cu care mă vezĭ îmbrăcat, te-aŭ făcut să aĭ o părere nu tocmaĭ frumoasă despre mine. Dar eŭ îţĭ spun că pot face tot ceea-ce voesc.... şi că nu cunosc nicĭ o piedică care să poată sta împotriva dorinţelor mele. Ora este târzie, draga mea. Trebue să te părăsesc. Dar maĭ înainte de a ne despărţi să-ţĭ maĭ pun o întrebare:

— Il iubeştĭ în adevăr pe d. de Lancy?

— Il iubesc!

— Din toată inima?

— E aşa de bun... aşa de devotat!.. Şi dânsul mă iubeşte aşa de mult.

— Bine! Să ştiĭ, mica mea Lizetă că d. de Lancy va fi soţul d-tale... Imĭ i-aŭ eŭ angajamentul.

— Dar tatăl meŭ?

— Veĭ fi soţia d-luĭ de Lancy în ciuda tuturora. Să aĭ încredere în mine şi să nu-ţĭ perzĭ răbdarea.

Ţi am dat cuvântul meŭ.

In clipa aceea o şuerătură sttidentă întrerupse tăcerea nopţeĭ.

Wilhelm rămase tăcut, trăgând cu urechea.

Se auziră alte două şuerăturĭ şi o detunătură.

De cea-l'altă parte a ziduluĭ o voce puternică strigă:

— Aicĭ, căpitane!..

Eliza fu înspăimântată.

— Ce se întâmplă? exclamă dânsa. Ce facĭ?

— Du-te în casă, Lizeto, şi aibĭ încredere în mine!..

— Dar unde te ducĭ d-ta?.. Şuerăturile, detunătura pe care am auzit-o... In momentele acestea, când briganziĭ circulă pe străzile Parisuluĭ... Wilhelm, amicul meŭ, te rog, nu-ţĭ primejdui viaţa!..

Dar Wilhelm o dădu cu blândeţe la o parte şi-ĭ şopti din noŭ:

— Adio, Elizo, saŭ maĭ bine, la revedere!..

Şi pe când copila, peste măsură de emoţionată, cădea pe bancă, Wilhelm se apropie de zid şi excaladându-l cu o agilitate de necrezut, dispăru.

— Oare cine să fie omul acesta? — murmură copila. E aşa de bun!..

II

Cârciuma negruluĭ

Ajuns în partea de sus a ziduluĭ, Wilhelm privise în jurul săŭ. In strada slab luminată de unul din acele felinare carĭ par a arunca maĭ mult întuneric de cât lumină în jurul lor, era învălmăşeală.

Wilhelm sări la pământ şi scoţându-şĭ sabia, strigă:

— Curaj, ştrengarilor!.. Sunt aicĭ.

O grupă de bărbaţĭ, pe carĭ nu i-aĭ fi putut defini bine de la prima vedere, încăeraseră o luptă cu o patrulă care îĭ surprinsese.

Impuşcăturile deveneaŭ din ce în ce maĭ dese şi maĭ primejdioase în mij'ocul aceluĭ întuneric, unde nu puteaĭ deosebi bine pe prieten de duşman.

Agenţiĭ forţeĭ publice, carĭ eraŭ maĭ numeroşĭ, siliseră pe adversariĭ lor să se retragă pînă într'un colţ al străzeĭ.

Dar Wilhelm făcu o săritură şi se repezi drept în mijlocul lor.

Cu o lovitură de sabie rostogoli pe unul la pământ; apoĭ scoţându-şĭ revolverele, abătu alţĭ doĭ.

— Stânga 'mprejur! strigă Wilhelm; să lăsăm canaliile acestea aicĭ.

De alt-fel agenţiĭ, încurcaţĭ de atacul acesta neaşteptat, renunţaseră la partidă. Ceĭ-l'alţĭ, prinzând curaj, se repeziră înainte şi reuşiră să-şĭ facă o deschidere. După câte-va momente eraŭ departe, pe când adversariĭ rămăseseră pe loc pentru a-şĭ strânge răniţiĭ.

Intr'un teren pustiŭ, nu departe de poarta Saint-Martin, învingătoriĭ se grupaseră în jurul aceluia care venise să-ĭ scape de o capturare sigură şi exclamară:

— Trăiască Rocabol!

— Nu maĭ încape nicĭ o îndoială, căpitane, zise un individ înalt înfăşurat într'o manta curioasă, ne-aĭ scăpat dintr'o grea încurcătură.

— Dacă n'aĭ fi fost d-ta—zise un altul, scurt şi îndesat, cu faţa stacojie,— în momentele acestea aşĭ fi mort.

— Destul! strigă Rocambol. Cine v'a pus să vă angajaţĭ într'o asemenea luptă?

«Flondrin! Nu ţi-am spus să mă aştepţĭ în colţul străzeĭ celor «Două Porţĭĭ»?

(Va urma)

CASTELUL DE LA BRAN

Pe drumul ce duce de la Câmpulung prin Rucăr, Dragoslavele-Giuvala la Braşov, se află la graniţa Transilvanieĭ un număr de sate: Şirnea, Moieciĭ de sus, Moieciĭ de jos, Măgura, Şimonul, Branul, Poarta, Predealul, Sohodolul. Din acestea, Branul e cel maĭ însemnat şi cu o parte din Şimon. La Bran, căruĭ nemţiĭ îĭ zic Törzburg, Unguriĭ Töresvar şi Româniĭ Bran, se află castelul saŭ cetăţuia Branuluĭ, zisă încă şi Feste Dietrichstein, după numele maĭ mareluĭ cavalerilor germanĭ, carĭ l'aŭ întemeiat la 1211.

Iată ce se află scris în cartea păstrată la castel, în care iscălesc toţĭ călătoriĭ.

Copie de pe introducerea din tomul

întâiŭ al «Memoriuluĭ» castelului Törzburg, al oraşuluĭ Braşov, (înnoit în 1886—1887) şi care memoriŭ s'a dat spre păstrare în arhiva oraşuluĭ Braşov M=Zl. 8636/887. *Törsburgul* (Cetatea Dietrichstein, stânca luĭ Dietrich)

«Intre lanţul înalt al Bucegiuluĭ al căruĭ vârf maĭ înalt, zis Omul, are 2.508 m, şi între Piatra Craiuluĭ, cea tăiată de prăpăstiĭ, al căruĭ vârf, aşa zisul vârf al Păstoruluĭ are 2241 de metri peste faţa măreĭ Adriatice, se deschide trecătoarea largă a Branuluĭ care duce în regatul Româniеĭ, iar la intrarea trecătoareĭ, la 24 de chilm. de la graniţă, pe stânca luĭ Dietrich, scăldată de valurile de cristal ale Turculuĭ (Törzbach), se înalţă castelul Branuluĭ (Törzburgul).

«Durarea acestuia, dintru'ntiĭ de lemn se datoreşte tagmeĭ cavalerilor germanĭ, cărora regele Andrea al II-lea a dăruit la 1211 o dată cu ţara Bîrseĭ şi această făşie de pământ. Domnia cavalerilor a dăinuit numaĭ pînă la 1225, când regele însuşĭ intră în ţara Bârseĭ şi alungă de acolea pe cavaleriĭ primejdioşĭ prin puterea lor mereŭ crescătoare.

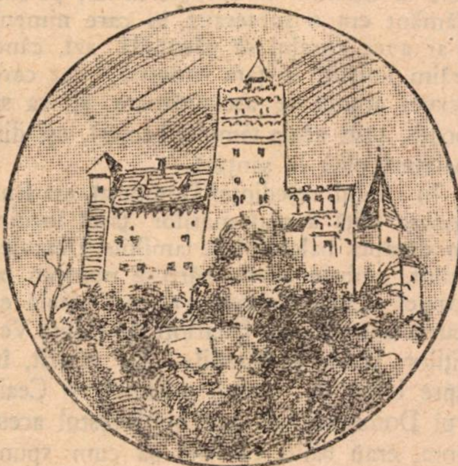
Vederea Branuluĭ

«Cea di'ntâiŭ ştire documentară în privinţa cetăţuieĭ Branuluĭ e din anul 1377 de la regele Ludovic I-iŭ, care laudă făgăduinţa dată de oraşul Braşov de a ridica în locul cetăţuieĭ de lemn ruinată una de piatră şi zid şi în schimb îĭ întăreşte bucurarea de drepturile politice şi private.

«Cum străluciaŭ meterezurile şi turnurile cetăţueĭ celeĭ nouă în vale şi spre Piatra Craiuluĭ. Era o cetăţuie Domnească; turnul cel mare întrecea în înălţime pe cele micĭ, puternic stătea turnul cel lat la o parte, iar privirile păzitoruluĭ zbura pînă departe în ţară şi putea zări duşmanul de departe.

«Curând însă văzură Braşoveniĭ că maĭ mariĭ castelului puşĭ de rege eraŭ vecinĭ supărătorĭ. Incălcărĭ, samavolnicĭ, omorurĭ puse la cale de castelanĭ îĭ turburaŭ; iar când acestea se făceaŭ asupra supuşilor domnilor Valahieĭ, Braşoveniĭ aveaŭ de purtat răspunderea la intrarea în ţara vecină.

«Din aceste pricinĭ s'aŭ nevoit Braşoveniĭ a căpăta în stăpânire cetăţuia di'ntâiŭ de eĭ. Regiĭ s'aŭ învoit şi luară ca împrumut sume marĭ de banĭ, dându-le ca amanet cetăţuea cu pădurile de pe

Castelul de la Bran

munţĭ, cu morile şi toate privilegiile. La 1 Ianuarie 1498, le-a amanetat regele Vladislav al II-lea, în puterea documentuluĭ ce se păstrează în arhiva oraşuluĭ, cetăţuea Branuluĭ cu toate veniturile eĭ pentru o mie de florinĭ; iar maĭ apoĭ a maĭ luat deseorĭ şi alţĭ banĭ. Pilda a urmat-o şi domniĭ Transilvanieĭ Sigismund Bathori (1602), Gabriel Bethlen (1625) şi Gheorghe Rakoczi (1651), aşa suma totală împrumutată s'a urcat la 50.000 de florinĭ.

«De la 1498 stăpâneşte Braşovul aşa zisa domnie a Branuluĭ şi a cetăţueĭ, iar la 27 Fevruarie, 1653, dieta ţăreĭ, adunată la Alba Iulia, a întărit stăpânirea Braşovuluĭ pe temeiul dat de G. Rakoczi al II-lea la 6 Martie, 1652.

«De oare ce pe lângă cetăţuia Branuluĭ trecea odinioară o cale de negoţ foarte umblată către ţările dunărene, trecătoarea slujea Turcilor la năvălirile lor în patria noastră. La poalele cetăţueĭ se făcea cercetarea oştilor. Când se întorcea un Voevod îndărăt în Valahia şi îl găzduiaŭ în cetăţue; când aduceaŭ aci un Voevod prins din Moldova; când aducea un sol trimis anume veştĭ însemnate despre duşman orĭ aduc un spion turcesc prins şi îl daŭ pe mâna castelanuluĭ, ca să'l judece şi să'l dea ţiganilor aşezaţĭ în apropierea castelului ca să'l judece şi să'l spânzure. Dar aceste vremurĭ pline de zgomotul războiuluĭ fac parte din istoria trecutuluĭ—Turcul s'a liniştit şi se teme să nu'l alunge pe el din Europa. Pe înălţimile şi în văile Branuluĭ domneşte o linişte idilică.

«Copilul timpuluĭ noŭ, calea de curând durată pe la Temeş şi Predeal, prin care trece cu zgomot locomotiva, a făcut să înceteze aproape cu totul negoţul cu România pe valea Branuluĭ.

«Braşov, 30 Iulie, 1887.

Consiliul comunal

Franz von Brenneber, cu mâna sa. Primar.

Traugott Boyer, cu mâna sa. Prim notar».

Dăm aci două vederĭ ale castelului după două cărţĭ ilustrate.

«Albina».

O CĂLĔTORIE IN TRECUT

TÊRGOVIŞTE

— Urmare —

Găsesc în «Epoca luĭ Vasile Lupu» de d. Misail, pag. 144—147, următoarea descripţiune:

In timpul glorioaselor resbele ce purta Mihaĭ Viteazul contra Turcilor comandaţĭ de Sinan-Paşa, Târgoviştea avea aceste întăriturĭ: o mânăstire ce era aproape de Curtea Domnească şi fusese prefăcută în cetăţue. Curtea Domnească era zidită atuncĭ în formă de castel mare şi putea încăpea întrînsa de la 4000 pînă la 5000 ostaşĭ; ea era închisă cu un zid gros şi cu tunurĭ. Sinan-Paşa maĭ întări după fuga locuitorilor şi ocuparea oraşuluĭ de Turcĭ şi acel zid împrejurul palatuluĭ cu un val de palisade cu copacĭ amestecaţĭ cu pământ.

Oraşul era înconjurat cu un zid de pietre şi cu grinzĭ lipite cu humă şi cu pământ, lat de 12 picioare şi ocolit cu un şanţ foarte adânc, tot de 12 picioare de larg. Cetatea avea atuncĭ numaĭ o poartă mare în faţă şi alta maĭ mică în dos; ambele eraŭ legate cu fier, având înăuntru treĭ fântânĭ din apa Ialomiţeĭ. Aceste întăriturĭ, parte vechĭ, parte improvizate de turcĭ, după ocuparea oraşuluĭ, spre a susţine asediul oştilor noastre, fură arse şi dărâmate de Mihaiŭ Viteazul spre a putea scoate pe încuibaţiĭ păgânĭ din dintr'însele. Iată pentru ce Mateiŭ Basarab fu silit a repara şi reconstrui din noŭ muriĭ şi şanţurile cetăţeĭ, după cum mărturiseşte un martor ocular din acele vremurĭ, Pavel d'Alepo.

In timpul domnieĭ luĭ Mateiŭ Basarab Târgoviştea se ridică la punctul cel maĭ înalt de slavă; ea fu luminată de cea maĭ mare şi maĭ vie lumină ce a putut vre-odată să strălucească asupra uneĭ cetăţĭ..

De atuncĭ pornesc primele raze de lumină intelectuală în poporul muntenesc şi nu pot trece peste nişte figurĭ atât de marĭ ale istorieĭ şi ale bisericeĭ române ca: Mateiŭ Basarab, Stefan Mitropolitul, Udrişte Năsturel, fără să zic că numaĭ unor zeloşĭ luptătorĭ ca aceştia se datoreşte existenţa neamuluĭ şi credinţeĭ noastre pînă în ziua de azĭ.

In timpul domnieĭ luĭ Mateiŭ Basarab şi sub păstoratul Mitropolitului Stefan,

Honterus agitase deja reforma luterană în Transilvania la 1634, cu scopul de a convinge pe românii de dincolo la reformare. Această pornire nu trecu fără a fi observată de acei cari veghiaŭ neadormiţi şi combăteaŭ înclinării dăunătoare cultului şi patriei lor.

Ţara se umplu de misionari, cari voiaŭ să convingă poporul la luteranism. Mitropolitul simte, strânge poporul sub cuvânt să facă rugăciuni pentru ploae şi după terminarea serviciului divin, îi învederează primejdia ce îl ameninţă.

Redeşteptarea naţională începe, Vodă înfiinţează imediat tipografie şi cărţile religioase traduse în limba maternă, pe dată ce eşiră de sub teascuri, fură puse în mâinele creştinilor ortodoxi. Cărţile pastorale ale Mitropolitului Stefan, pline de învăţături morale şi de pilde înţelepţeşti, ar putea fi încă şi astă-zi împărţite ortodoxilor, gata, în cazul când asemenea primejdii, poporul acesta,—care a trăit atâtea veacuri numai prin credinţa lui—ar mai fi ameninţat.

De acum înainte începe primele raze de lumină. In ţara muntenească Mateiŭ Basarab izbuteşte să împrăştie cultura naţională în iubitul săŭ popor; tipăreşte mai multe cărţi bisericeşti şi Pravila Domnească, în care se cuprinde întocmirea totulor legilor ţărilor şi care serveşte de bază jurisprudenţei actuale.

Se întoarce acest Voivod învingător aci din războaele ce avu cu Vasile Lupu şi din care îl scăpă credinţa şi ceauşii, arcaşii, roşiorii şi vânătorii lui, care — după cum zice nemuritorul poet Bolintineanu — purtase pană la cucă, bete la călţuni şi flori la suflet, seimenii străini îi amărără sufletul şi puşnicele lui bătrâneţe, răgaz nedându-i nici măcar să se bucure de zilele lungi, senine, neîntinate, aşa precum din victorii şi din fapte bune şi le făurise dânsul pe vremea întregului veac de domnie paşnică, mândră şi înţeleaptă.

Multe fapte mari se petrecură în Târgovişte, acest punct de mărire şi de glorie a trecutului nostru prin sărbătorile atâtor triumfuri, atâtor războaie aduse de valurile timpurilor, înfrânate toate de strămoşii noştrii şi care azi ilustrează frumos istoria patriei, însă, eŭ având a mă ocupa numai despre oraşul acesta, voiŭ arăta acum, care era populaţia, bisericele, uliţele şi târgurile acestui oraş, ce sub Mateiŭ Basarab, ajunse la apogeul săŭ de mărire, credinţă şi de cultură.

Scriitorii contimporani de felurite naţiuni se minunează de frumuseţile lui, declarîndu-l că e vrednic a fi capitala ţărei şi locuinţa unui Domn mare.

Curtea domnească pe la anul 1679 88, zice martorul ocular d'Aleppo, avea forma unui mare castel închis c'un mur ţeapăn, ce putea servi de o apărare sigură.

Curtea avea o închidere imensă. Spre miază noapte era Turnul Chindia, zidit de Mircea, reparat de mai mulţi Domni ai ţărei şi adus în starea de azi de George Bibescu 1843—44, el are la bază 44 de metri pătraţi şi o înălţime de 40 de metrii, servea mai întâiŭ spre a se zări inamicii la depărtări de poştii, până unde apele Ialomiţei, ca panglice de argint, se perdeaŭ peste mănoasele câmpii ale acestui judeţ.

Chindia sluji ca să se cânte d'acolo meterhaneaua Domnilor, când venea soarele la Chindii. In apropierea lui, pe sub pământ era o subterană, în care nimeni n'ar avea curajul să pătrundă azi, când trăim liniştiţi în ţara noastră, dar care servea atunci de ascunzătoare şi ca să poată, prin acele tăinuite beciuri, eşi din palaturi pînă la şanţuri.

In rîndul reşedinţei Domneşti, era frumoasa uliţă a mai marilor ţărei locuită în dreapta palatului de familiile Draculeştilor, ambele aceste părţi se numeaŭ pe atunci «Uliţa Coconilor», mai târziŭ ea purta numele, sub fanarioţi, de «Uliţa Veliţilor, Halea şi Mazilii». La răsărit, în spre Ialomiţă, veniaŭ grădinele şi Ceairul Domnesc; iar spre nord-vestul acestora, eraŭ băile, cari—după cum spune d. Brezoianu în operasa: «*Vechile instituţiunĭ ale Românilor*», — eraŭ făcute după planul băilor publice din Constantinopoli. Aceasta o afirmă şi Pavel d'Aleppo, care zice că directorele era un ţarigrădean, că venitul era a lui sfântul Nicolae Andronescĭ, biserică ce există şi azi şi ca serviciŭ era bine întreţinută, iar clădirea dintre cele mai măreţe şi frumoase.

Dincolo de băi, unde este astăzi casa lui Starostescu, era tipografia lui Mateiŭ Basarab. Spre apus venea un templu catolic.

Numita biserică întemeiată de Radu-Negru la 1300, a fost arsă după cum spune «Archiva istorică», prădată şi dărîmată în mai multe rînduri, dar reparată de Domnii, care, trimitu-s'aŭ lor şi femei catolice, poloneze şi maghiare şi cu ajutorul notabililor catolici, cari locuiaŭ pe atunci cetatea Târgoviştei.

La 1738 ea fu arsă de Turci pentru a opta oară şi de atunci nu se mai restaură; azi este cu totul în ruină. Spre răsărit lângă palatul Curţei Domneşti venea biserica Domnească, care a fost zidită de Petru Cercel la 1583—1585, dar ştiut este că această Curte Domnească şi-a avut aici biserica sa, încă din timpul lui Mircea cel Mare (cel batrîn), şi că ruinându-se cu desăvîrşire, Petru Cercel o restaură poate din temelie.

Aci se vede, în dreapta, de cum intri, în tinda bisericei, mormântul Doamnei Elena a lui Matei Basarab, peste care e pus o piatră de marmură sculptată cu destulă artă şi îngrijire, iar pe dînsa stă scris următoarea inscripţiune: *Homa natus de muliere bravivens tempore repletur multis miseriis qui quasi flosegreditus et conteritur et fugit velut umbra. Iacob cap XIX. 1 2 anul 1653.*

Pe pereţi se află portretele lui Matei Basarab Voivod, Neagoe Basarab, Constantin Brâncoveanu, Petru Voivod, Mihaiŭ Viteazu, Şerban Basarab, Constantin Şerban Voivod, Şerban Cantacuzino şi Mihnea Vodă.

Acolo se mai găseşte şi o piatră în formă cilindrică şi cu o inscripţiune în versuri, un epitaf al lui Mateiŭ Basarab, care se ştie că a fost înmormântat în această sacră biserică, apoi oasele sale i-aŭ fost transportate la monastirea Arnota.

Din discripţiuni făcute de Pavel d'Aleppo şi Mitropolitul Ştefan, după vremea lui Mateiŭ Basarab, reese că porţile curţei Domneşti eraŭ în număr de 4 şi unume: Poarta Dealului saŭ a Monastirei Dealului, ce conducea la viile cetăţenilor Târgovişteni spre răsărit era poarta Buzăului unde 'şi avea cuartierul Roşiorii de ţară, călări şi peoeştrii; spre monastirea Polniţa, azi biserica Albă, iar a treia poartă numită a Bucureşciului, de unde se începea tabăra: cavafilor, abagiilor, căldărarilor, şelarilor, argintarilor, zarafilor etc., iar spre sud est, era a patra poartă numită a Argeşului, care da în spre bolte pline cu mărfuri genoveze, veneţiene, ţarigradene etc.; ele eraŭ aşezate în rînd cu Mitropolia de azi şi mergeaŭ pînă unde se făcea tîrgul săptămânal de Vinerea, pînă la «Oborul vechiŭ».

(Va urma)

Smara

IN JAPONIA

Căldura era mare şi nesuferită, — cu toate că după calendarul meŭ european era d'abia Februarie. Am poruncit birjarului (kuli) să oprească pe malul gârlei Fuang-Tsa. Trăsura (ziurikiska) care mă ducea, se opri. M'am dat jos.

O umbrelă de mătase îşi întinse marile sale aripi, apărându-mă de călduroasele raze ale soarelui. Mergeam a lene, admirând priveliştele Japoniei. Gândurile mele zburaŭ departe la ai mei, la ţara mea. Vedeam munţii acoperiţi cu zăpadă, copacii lipsiţi de frunze, cu ramurile negre şi pe ţăranii noştri cu sumanele lor lungi.

Dar deodată ecoul unor paşi mă făcu să întorc privirea.

Se apropia o tînără japoneză.

Zărindu-mă, se ruşină, lăsă ochii în jos şi cu mâneca ei largă îşi acoperi faţa.

— Incotro şi de ce aşa grăbită? — o întreb eŭ în limba japoneză.

— Am eşit din casa tatălui meŭ ca să mă plâng Naturei de nedreptatea ce îmi face el, să întreb ce viitor mă aşteaptă, răspunse japoneza.

— Ce fel de nedreptate? o întrebaiŭ mirat.

Se aşeză lângă mine, se uită lung cu ochii ei cei mari, albaştri ca seninul şi începu să povestească.

După obiceiul japonez, fetele când se mărită, în loc ca să aducă bărbatului zestre, bărbatul asigură de venit pe părinţiĭ feteĭ. E un fel de vânzare. Părinţiĭ îşĭ daŭ fata celuĭ care plăteşte maĭ bine.

Tatăl japonezeĭ mele era sărac şi ea, sărmana, trebuia să se supună vânzăreĭ ce i se propunea.

Un oare-care prinţ poruncise servitorilor săĭ să o cumpere şi să o facă «makake», o nevastă din acelea din carĭ aŭ eĭ cam multe.

Tatăl feteĭ socotise lucrul acesta ca o deosebită favoare şi ca un noroc tot aşa de deosebit. Orĭ-ce împotrivire ar fi fost zadarnică.

O priveam mirat. Ţinea în mână două bucăţele de bambus în forma unuĭ corn tăiat în două părţĭ şi în mijloc având o săpătură.

— Ce e asta? o întrebaiŭ eŭ.

— Asta e «kao-tsö», răspunse japoneza. Un fel de ghioc cu care ne ghicim norocul. Când «kao-tsö» cade cu ridicătura asta în sus, atuncĭ e nenoroc, când pică cu margenile în sus, atuncĭ arată fericire.

— Incearcă, i-am zis.

A aruncat ghiocul, şi după explicaţia eĭ obiectul arăta că va fi nenorocită.

Plânse mut.

— Acum aruncă tu, îmĭ zise ea.

Am aruncat ghiocul şi mi s'a arătat că fericirea mă va urmări.

— A! tu şi numaĭ tu veĭ fi fericit.

Soarele era la apus. Nu ştiŭ cum se făcu că la un moment mă treziĭ ţinând pe japoneză în braţe. O alintam şi o sărutam pe frunte.

— O, ce bun eştĭ! Te rog nu lăsa pe tata să mă facă «makake».

— Nu, scumpă fată, nu! Tu veĭ fi a mea. Voiŭ plăti tatăluĭ tăŭ maĭ mult ca orĭ şi ce prinţ.

— O, dragul meŭ!

Buzele noastre se uniră. Pasările cântaŭ.

Deodată se auziră nişte paşĭ. Japoneza sări în sus:

— Vine tata!..

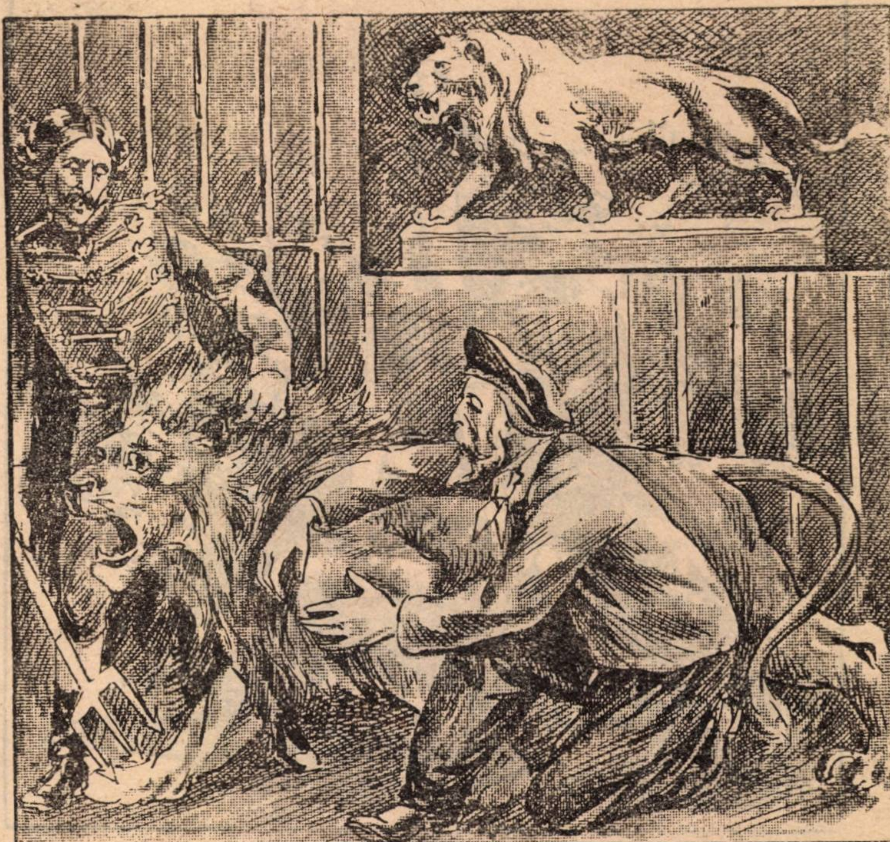
Teribil a fost bastonul cu care m'a lovit bătrânul peste cap.

Ochiĭ mi se întunecară. Am strigat şi m'am trezit. Mirat, am cunoscut odaia mea în care citeam într'un ziar un articol despre războiul ruso-japonez.

. . . .

Fără să vreaŭ, am început să regret că nu e lângă mine acea frumoasă «makake».

Elena Moz.

Vidal în cuşca unuĭ leŭ

DIN LUMEA ORBILOR

A nu maĭ putea să te conducĭ singur; a nu maĭ vedea natura; a nu maĭ putea scri, nicĭ ceti, ce calamitate! ce întuneric! ce tăcere adâncă!..

Surdul poate trăi în neîntreruptă comunicare cu întreaga cugetare omenească prin citit; orbul este prizonierul, servitorul tuturor, este cerşetorul prin excelenţă.

Cam aşa s'a exprimat odată celebrul compositor muzical Gounod, întrebat fiind «care din două i-ar plăcea maĭ bine să fie: surd saŭ orb»?

Se vede prin urmare că chiar pentru acest mare muzicant, care nu putea gusta plăcerile vieţeĭ de cât prin ajutorul urechilor, a fi surd însemna o nenorocire foarte mică în comparaţie cu aceea de a fi orb.

Cu toate acestea se poate face de multe orĭ observaţia că în general surziĭ sunt foarte trişti, pe când orbiĭ sunt veselĭ.

De multe orĭ îĭ auzĭ spunând: «Am văzut cutare casă», saŭ exclamând: «Ce arbore frumos»!

Cuvintele acestea ar putea părea bizare în gura unuĭ orb; totuşĭ, în urma numeroaselor exemple pe carĭ le putem cita până acum, se poate vedea că orbiĭ pot concura şi întrece chiar pe aceia carĭ, ca mine şi ca d-ta, aŭ vederea limpede.

* * *

Iată câte-va exemple de orbĭ celebri:

Fără să maĭ vorbim despre Homer şi despre Milton, să venim la Nicolae Sannderson de la universitatea din Cambridge.

Ceea ce e maĭ curios, este că omul acesta preda lecţiunĭ de optică, expunând natura lumineĭ şi a colorilor, explicând teoria vedereĭ, tratând despre mersul razelor luminoase prin lentile.

Nu e mult de când englezii aŭ numit ca ministru al poştelor şi telegrafelor pe un orb, d. Fawcett, care a încetat din viaţă la Cambridge în anul 1884.

Omul acesta şi-a pierdut vederea când era abia la începutul cariereĭ sale politice, în urma unuĭ accident de vânătoare.

In timpul pe care ocupaţiunile sale i-l maĭ lăsaŭ liber, d. Fawcett călărea, patina şi pescuia ca orĭ-care altul. Din fericire nicĭ odată nu i s'a întâmplat vre-un accident în timpul îndrăzneţelor sale exerciţiĭ de sportman.

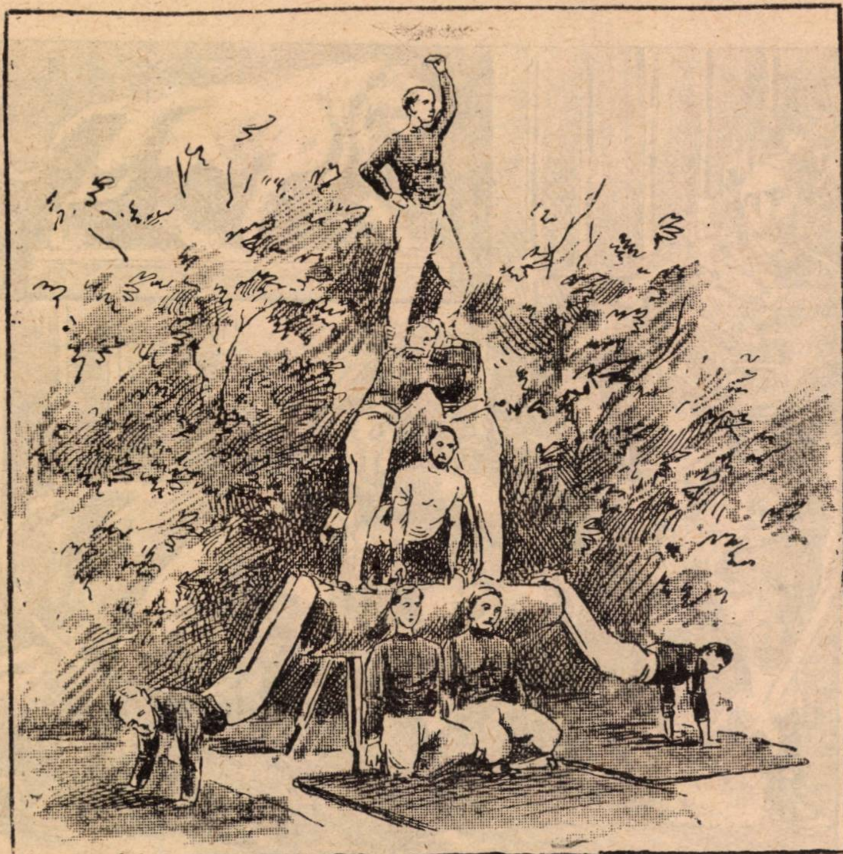
Ca ministru al poştelor, d. Fawcett avea «ochiĭ în patru» şi a lăsat cea maĭ mare regulă şi prosperitate în urma sa.

Un exemplu şi maĭ uimitor încă despre ceea ce pot face orbiĭ, ni-l prezintă d. Campbell, care s'a urcat în vârful munteluĭ Blanc.

D. Campbell, care poseda oare care avere, este astă-zĭ directorul ministeruluĭ «Royal Normal College» pentru orbĭ din Londra.

Şi după cât se pare dînsul nu este de loc o excepţie, căcĭ la colegiul pe care l'a creat, mulţĭ elevĭ prezintă cele maĭ uimitoare calităţĭ.

Cu toţiĭ fac gimnastică, patinează, se preumblă cu sania, înoată, vâslesc, umblă cu bicicleta şi sunt destul de abilĭ în multe alte sporturĭ.

Gimnasticĭ orbĭ

S'a admis astăzĭ, — deşi cu oare-care greutate, — că pot exista alpinişti orbĭ; dar lumea pare a nu voi să creadă că există şi sculptorĭ orbĭ.

Şi cu toate acestea lucrul este perfect adevărat.

Vidal, un sculptor destul de renumit, era cu totul lipsit de vedere. De pe urma luĭ a rămas maĭ multe capo-d'opere.

Pentru a ajunge la acest rezultat, sculptorul se ajuta numaĭ de simţul pipăituluĭ. Ingenuchia lângă animalul pe care voia să-l toarne în bronz, îĭ pipăia bine toate formele corpuluĭ şi în urmă se apuca de lucru.

Când era vorba despre un animal sălbatec, studiul după natură era cu mult maĭ greŭ de realizat. Intr'o zi Vidal, voind să sculpteze un leŭ, nu s'a sfiit să intre în cuşca unuia dintre aceste animale, întovărăşit fiind, bine înţeles, de un îmblânzitor.

A pipăit una câte una formele leuluĭ, pînă când s'a văzut pe deplin stăpân pe anatomia animaluluĭ.

Eşind de acolo a sculptat «Leul mugind», care este una dintre cele maĭ impresionante bucăţĭ.

Precum se vede, degetele sunt adevăraţiĭ ochĭ aĭ orbuluĭ.

De alt-fel, pentru toată lumea pipăitul are o mare însemnătate când e vorba de cunoaşterea lucrurilor. De multe orĭ ochiĭ ne înşeală şi pentru a ne convinge avem nevoe de a pipăi.

Orbiĭ aŭ simţul pipăituluĭ cu mult maĭ dezvoltat de cât ceĭ-l'alţĭ oamenĭ. Orbul Sannderson putea distinge medaliile false de cele adevărate numaĭ pipăindu-le.

Ast-fel se pot explica minunele pe carĭ le fac orbiĭ.

Şi dacă ne gândim la numeroasele mijloace de instrucţie carĭ aŭ fost inventate anume pentru dînşiĭ, dacă ne aducem aminte că astă-zĭ există în toate ţările instituţiĭ de bine-facere carĭ fac totul pentru a alina durerile nenorociţilor lipsiţĭ de vedere, putem trage concluzia că orbiĭ nu sunt tocmaĭ aşa de plâns cum s'ar părea la prima vedere.

Poate că aceasta e o concluzie puţin cam egoistă, dacă voim să ne maĭ aducem aminte că nu toţĭ orbiĭ pot fi ajutaţĭ şi că cea maĭ mare parte dintre eĭ, străinĭ de orĭ-ce plăcere, departe de orĭ-ce alinare, nu cunosc de cât durerea întunericului, — un întuneric complect, adânc, etern, apăsător...

Didi.

INGROPATA DE VIE

— Urmare —

Buna Truda, se instalase la căpătâiul eĭ, şi n'o părăsea nicĭ un moment.

Berta, fusese silită să se retragă în camera eĭ, şi zdrobită de obosială, adormi e la rîndu-ĭ.

Lever, înfigurat, nu maĭ simţia nevoe de somn.

Maĭ bine era să'şĭ regăsiască echilibrul spirituluĭ lucrând.

Se reîntoarse prin urmare în cabinetul săŭ de lucru, acolo unde începuse scrisoarea adresată amiculuĭ William Simpson.

Verifică din noŭ criptogamul, pe care îl găsi exact, şi termină ast-fel :

«Mi-am întrerupt scrisoarea adineaurĭ, chemat fiind de doctor, şi am petrecut de atuncĭ, cele maĭ grozave ore pe care le-ar putea petrece vre-o dată un tată. Sărmana mea copilă a trecut printr'o criză nervoasă aşa de violentă şi de bizară, în cât am crezut-o cu toţiĭ moartă.

«Dar, mulţămită devotamentuluĭ şi ştiinţeĭ amiculuĭ meŭ, doctorul Gerard, crisa aceasta s'a sfîrşit tocmaĭ în momentul când eram maĭ desperaţĭ.

«Fiica mea adorată este salvată, şi în momentele în care îţĭ scriŭ aceste rîndurĭ, se odihneşte în linişte.

«Doctorul mi a explicat că asemenea crize nervoase se manifestă adese orĭ la tinerile fete, şi că nu dispar complect de cât în urma căsătorieĭ.

«Aşa în cât, pe cât îmĭ va fi cu putinţă, voĭ căuta să grăbesc unirea fiiceĭ mele cu locotenentul Albert de Tresmes.

«Pînă atuncĭ, vom veghia cu atenţie, ca să nu i se maĭ întîmple accidente ca acela provocat de banditul pe care-l ştiĭ.

«Nu-mĭ maĭ rămâne acuma de cât să îţĭ urez călătorie bună şi o cât maĭ repede reîntoarcere, la New-York maĭ întâĭ, şi apoĭ în Antile. Mă voĭ simţi foarte fericit în ziua când voĭ putea să'ţĭ înapoez neatins, preţiosul depozit pe care mi l'aĭ lăsat în păstrare.

«Grăbeşte-te, căcĭ s'ar putea prea bine ca în urma căsătorieĭ fiiceĭ mele să părăsesc colonia şi să-mĭ las plantaţiile pe mâna unuĭ administrator.

«Un administrator onest şi capabil!.. Iată pasărea rară pe care ar trebui s'o găsesc... Nu cum-va aĭ tu vre-o cunoştinţă?..

«La revedere, bătrînul meŭ camarad, şi pe cât maĭ curând posibil.

Lever semnă, puse scrisoarea în plic, adresa era scrisă de maĭ înainte.

După aceia îşĭ aminti că nu distrusese încă hârtia pe care se afla înşirată cheia criptogamuluĭ.

Căută pe biuroŭ, dar nu găsi nimica.

Ce-o făcuse oare? La urma urmeĭ, lucrul nu prezinta mare importanţă, pentru că o dată ce cunoştea secretul, putea să-l ţie minte şi aşa... Chiar nicĭ

nu maĭ era nevoe să'l scrie a doua oară. Dar, pe de altă parte, se simţia încurcat, gândindu-se că peticul acela de hârtie ar fi putut să cadă în mâna cui-va.

Nu-ĭ vorbă, nimenĭ n'avea să poată ghici semnificaţia cheeĭ; cu toate acestea maĭ bine ar fi fost să fi distrus hârtia.

Făcu o sforţare şi căută să-şĭ adune amintirile.

O scântee îĭ lumină spiritul. Poate că o pusese în buzunar. Căută, dar nu găsi nimic alt-ceva de cât batista şi un cuţitaş.

Batista. Poate că, scoţând-o din buzunar, căzuse şi hârtia.

Se duse în camera fiiceĭ sale, care rămăsese tot în starea din timpul nopţeĭ. Numaĭ fiica sa fusese transportată de acolo.

Privi în toate părţile, în pat, pe covor; îngenuchiă pentru a privi maĭ de aproape, în toate colţurile. Dar nu găsi nimica.

De alt-fel, era o hârtiuţă aşa de mică, în cât s'ar fi putut foarte bine să zboare unde-va, chiar afară.

— Eĭ!.. zise dînsul în cele din urmă, cu un gest de nepăsare; lucrul nu prezintă nicĭ o gravitate.

Şi reîntorcându-se în biroul său, pregăti scrisoarea pe care trebuia s'o dea a doua zi notaruluĭ.

Lever se simţea acum foarte liniştit.

Se duse să se intereseze cum maĭ mergea bolnava, a căreia stare se îmbunătăţia văzînd cu ochiĭ; după aceia se cobori în grădină, pentru a supraveghia lucrările negrilor.

— Ah! cugeta dînsul, dacă fiica mea s'ar duce cu soţul eĭ în Franţa, poate că m'aş hotărî şi eŭ să mă reîntorc în patria mea. Dar administratorul de care am nevoe!.. Administratorul!.. Pasărea aceasta rară!..

VII

Fraţĭ de suferinţă

Orĭ cât de mare, de frumos, orĭ cât de spaţios şi de higienic oraş ar fi Londra în centrul său, toată lumea ştie că aceiaşĭ Londră posedă şi foburgurile de la Elven Drols, precum şi străzile infecte din Green Lane şi din Honusditch.

La rândul său, Parisul îşĭ are stradelele din piaţa Maubert, şi infecţiile sale din străzile Denis şi Saint-Martin.

New-Yorkul, de şi oraş maĭ noŭ, construit oare-cum după nişte regule de architectură şi de higienă maĭ moderne, îşĭ are şi dânsul colţurile de infecţie. In adevăr, în afară de Broadway de Madison, de Union Park şi de Wall-Street, frumoasele străzĭ cu reputaţie universală, şi nu departe de dânsele, se găseşte şi nu maĭ puţin celebrul Bowery.

Tristă celebritate!.. Aicĭ e locul de întrunire a tot ce posedă maĭ infam şi maĭ degradat, America de Nord ca şi cea de Sud; aicĭ îşĭ găsesc azil toţĭ mizerabiliĭ carĭ emigrează din Europa urmărițĭ de legile societăţiĭ; aicĭ se adună şi complotează împreună, folosindu-se de orĭ-ce mijloace pentru a face banĭ.

Hotelurĭ de o aparenţă dubioasă, localurĭ murdare, cafenele carĭ respiră viţiul şi desfrâul, umplu străzile.

Aicĭ îşĭ tăinuesc crimele toţĭ pungaşiĭ, toţĭ bandiţiĭ, pe carĭ poliţia nicĭ nu se maĭ osteneşte să-ĭ urmărească.

Invităm cititoriĭ să ne urmeze în una din cele maĭ dubioase şi maĭ misterioase din aceste străzĭ. E vorba despre «Blue-Noou Laane», strada Luneĭ-Albastre. Un hotel de ultima categorie, la poarta căruia era mereŭ aprins un felinar în formă de lună, dăduse numele acesteĭ străzĭ.

Hotelul acesta părea maĭ curând un soĭ de peşteră; avea o singură intrare care dădea în Bowery-street. Din umbră aspiraĭ viţiul şi crima.

Cam două lunĭ după ultimile evenimente pe care le-am povestit, d. Pump, antreprenorul hoteluluĭ «la Luna Albastră», după ce se consultase cu dulcea luĭ soţie, urcă în fugă treptele murdare ale hoteluluĭ, până la etajul al douilea. Aicĭ se opri în faţa uneĭ uşĭ, pe care o deschise cu o lovitură violentă de picior.

O furtună de înjurăturĭ îĭ răspunse; fără să pară câtuşĭ de puţin emoţionat de o ast-fel de primire, hangiul îşĭ încrucişă mâinile pe piept şi strigă:

— «You damed chuuns» (voĭ, afurisiţĭ camarazĭ), dacă până diseară nu-mĭ veţĭ plăti ceĭ treĭ dolarĭ pe carĭ mi 'ĭ datoraţĭ, vă voĭ arunca în stradă, de unde vă va aduna poliţia.

— Eştĭ un măgar bătrân! îĭ răspunse o voce din interior.

— Sunt ce sunt! ripostă hangiul. Mie îmĭ trebue ceĭ treĭ dolarĭ!

Şi cu pasul liniştit, nepăsător Pump, cobori treptele, şi reveni lângă soţia sa.

In camera, saŭ maĭ bine zis în culcuşul infect, a căreia uşe o deschisese cu piciorul, d. Pump, priveliştea era în acelaş timp desgustătoare şi dureroasă.

Pe o grămadă de lenjurĭ şi de haine murdare, zăcea un om; nu i se vedea de cât faţa, care era plină de cicatrice, sîngerînde încă.

Una dintre urechĭ îĭ lipsia. Nu maĭ era un om în adevăratul înţeles al cuvîntuluĭ; era ceva care semăna cu o fiinţă omeniască.

Buza superioară îĭ fusese ruptă şi atârna în jos.

Şi din gura aceasta diformată, eşiaŭ nişte cuvinte abia înţelese:

— Vezĭ tu, dragul meŭ, spunea dînsul, maĭ bine ar fi să mă părăseştĭ... şi să te ducĭ să-ţĭ cauţĭ norocul în altă parte, fără mine. Eŭ, fie că voĭ rămânea aicĭ, fie că mizerabilul acesta mă va arunca în stradă, tot acolo voĭ ajunge. Simt că voĭ muri. Părăseşte-mă!.

— Eĭ, dragul meŭ! maĭ încet cu asemenea cuvinte, căcĭ alt-fel, mă facĭ să uit că sunt rănit şi te lovesc.

Tu ştiĭ prea bine că amicul Carjaval nu se poate despărţi nicĭ o dată de amicul Morales, după cum nicĭ acesta din din urmă, nu s'ar putea despărţi nicĭ o dată de cel dântâĭ. Am lucrat împreună, împreună am păcătuit şi ne-am bucurat de roadele crimelor noastre. Impreună am suferit şi am blestemat Dumnezeirea.

E drept prin urmare ca împreună să suferim şi acuma, şi să murim împreună. Astă-zĭ se întâmplă ca situaţia să fie maĭ rea, dar aceasta nu este un cuvânt, pentru ca să fim aşa de disperaţĭ. Mâine lucrurile se vor îndrepta, pentru că aşa este în lume; şi binele şi răul aŭ un sfârşit.

— Da, dar vezĭ că eŭ nu voĭ maĭ fi bun de nimica, tot restul vieţeĭ mele, răspunse Morales.

— Tacĭ!.. Cum aş putea eŭ să comit o asemenea acţiune faţă de tovarăşul meŭ Morales? Aĭ uitat oare în ce stare mizerabilă m'aĭ găsit odinioară?.. In aceiaşĭ stare te am regăsit şi eŭ... Când m'am aruncat cu tine în apă, nu maĭ dădeaĭ nicĭ un semn de viaţă... Păreaĭ o cârpă, saŭ maĭ bine zis un epure mort.

— Dobitociĭ aceia de negri m'aŭ lovit ca nişte desperaţĭ.

— Drace!.. Nicĭ astă-zĭ n'aş putea să spun lămurit în ce mod m'am scufundat împreună cu tine în adîncul valurilor, cum se face că am putut eşi din noŭ la suprafaţă fără să te fi perdut, şi cum, prin ce mister, am dat peste o barcă părăsită, care ne-a salvat pe amîndouĭ.

«Imĭ vine a crede că este un Dumnezeŭ şi pentru ceĭ nenorociţĭ.

— Cu toate acestea eŭ aveam o falcă ruptă, un ochiŭ aproape scos.

— Eĭ!.. S'aŭ văzut alte cazurĭ şi maĭ grave... Crezĭ oare că nu este Providenţa aceia care a rupt cîrma bărceĭ noastre şi ne-a îndreptat în calea unuĭ vas care mergea spre New-York?

«Drace!.. ştiŭ bine că tu nu crezĭ în asemenea lucrurĭ, şi aceasta este singura imputare pe care am avut a ţi-o face vre-o dată... Cum se face că am fost primiţĭ cu atâta politeţă, că am fost crezuţĭ pe cuvînt şi că am fost repatriaţĭ, fără să mi se ceară vre-o plată?..

— Şi-am fost debarcaţĭ în timpul nopţi, într'un mod cât se poate de misterios, împreună cu tot echipagiul. Fără îndoială că oameniĭ aceia aveaŭ să-şĭ reproşeze multe lucrurĭ.

— Totuşĭ, nu ne putem împiedeca de a constata că oameniĭ aceia aŭ fost foarte bunĭ cu noĭ. Pe scurt iată-ne înămoliţĭ în Manhaltam. Am găsit gaura aceasta pentru a ne ascunde,

— Gaura din care vom fi daţĭ afară cât de curînd, bătrînul meŭ Carjaval.

Tu, poţĭ crede în Providenţă cât veĭ pofti. Eŭ însă, am convingerea fermă că lucrurile nu se vor sfîrşi cu bine. In prezent sunt aşa de slab, în cât nu pot face nicĭ doĭ paşĭ. Dacă voĭ fi dat afară,

voĭ crăpa în mijlocul străzeĭ, ca un câine.

— Dobitocule!.. Oare nu sunt eŭ lângă tine pentru a te ajuta?

— Da... da... vreĭ să spuĭ că mă veĭ duce în spate. Dar nu te gândeştĭ că, cu o asemenea povară pe umerĭ, veĭ fi arestat fără întârziere, şi veĭ fi luat drept asasinul meŭ!.. Ha!.. ha!.. ar fi frumos de tot!.. Vezĭ tu, dragul meŭ, trebue să ne gândim bine ce facem... Suntem învinşĭ... In asociaţia pe care am format-o, eŭ sunt partea care trage spre fund... şi voesc ca tu să pluteştĭ mereŭ la suprafaţă. Şi când mă gândesc că maĭ trebuia aşa de puţin pentru ca să pun mâna pe cele patru milioane!..

— Ah, da!.. Tu te gândeştĭ mereŭ la cele patru milioane.

— De signr... Mă gândesc zi şi noapte! Ia presupune că în locul mizerieĭ în care înotăm, ne-am pomeni de-o dată bogaţĭ!. Şi nu ştiŭ bine.., dar parcă aud o voce secretă ce-mĭ şopteşte, că dacă am voi-o, şi am voi-o cu tot dinadinsul, am maĭ putea da încă lovitura aceasta cu mulţĭ sorţĭ de izbîndă.

— Eştĭ nebun dragul meŭ... Chiar dacă am presupune că cele patru milioane maĭ există încă, nu te gândeştĭ la distanţa colosală care ne desparte de Martinica?..

— Eĭ, distanţa!.. cu vasele repezĭ pe care le posedă azĭ companiile internaţionale de navigaţie maritimă.

— Drace!.. Dar banii care ne-ar trebui pentru a face prima mişcare!

Poate că aĭ tu... căcĭ eŭ, n'am nicĭ un dolar... Alt-minterĭ, ştiŭ eŭ bine ce am avea de făcut!.

— Din parte-mĭ, sunt destul de hotărît să mă arunc în Hudsan, cu capul înainte.

— Ar fi o prostie... Eŭ m'am gândit mult la situaţia noastră, şi la afacerea celor patru milioane... Te rog să asculţĭ raţionamentul pe care l'am făcut.

— Eŭ nu m'am îndoit nicĭ o dată de inteligenţa ta.

Dar aş fi foarte curios să te văd găsind acuma mijlocul pentru a putea căpăta schilingul ce ne-ar fi necesar pentru a d juna.

— Se poate să nu-l găsesc... Cu toate acestea, e bine să-mĭ urmăreştĭ raţionamentul... Maĭ păstrezĭ încă scrisorile pe care le-aĭ luat din cabina blestematuluĭ Williams Simpson, pe bordul vasuluĭ «Thee Stars»?..

— De sigur... Hîrtiile s'aŭ cam muiat puţin în timpul aventureĭ noastre. Dar le păstrez pe toate.

— Mi-aĭ fost vorbit despre un oare-care plic.

— Il am mereŭ.

— Si adresa de pe el?

— W. S. 119. Central post ofice... N. Y.

— Foarte bine. Pe adresa aceasta trebue să fie expediate toate scrisorile luĭ Williams Simpson.

— Poate...

— Cred că eştĭ şi tu de acord cu mine, în privinţa unuĭ punct... Stăpînul caseteĭ cu cele patru milioane, s'a dus să-şĭ încredinţeze comoara, unuĭ prieten al săŭ, la s-tul Petre de Martinica.

— Evident.

— Prin urmare, e lucrul sigur că dînsul voia să scape de grija caseteĭ. Cred că nu va fi făcut-o cadoŭ francezuluĭ... Intr'o zi saŭ alta va trebui să-ĭ restitue depozitul.

— Aşa cred şi eŭ.

— După părerea mea, francezul trebue să fie în corespondenţă cu dînsul.

— E maĭ mult de cât probabil.

— Simpson se ducea drept spre s-tul Angustin de Florida.. Trebue să aibă afacerĭ pe acolo, saŭ prin Teras... unde-va prin apropriere... Raţionamentul acesta ţi se pare logic, nu-ĭ aşa?

— Destul de logic, declară Carjaval. Dar nu văd unde vreştĭ să ajungĭ.

— Lucrul e foarte simplu... Se poate foarte bine să sosească ceva scrisorĭ la central post-ofice, maĭ înainte de reîntoarcerea luĭ Simpson în New York. Şi noĭ am fost nişte proştĭ că nu ne-am dus până acum să reclamăm scrisorile sale.

— Drace! exclamă Carjaval; şi eŭ nicĭ nu m'am gândit la asta! Hotărât lucru: tu eştĭ şiretul şireţilor!

— Eĭ! Nu-ţĭ fac nicĭ o imputare.. Când mă gândesc la minunea pe care aĭ făcut-o pentru a-mĭ salva viaţa, sunt în stare să-ţĭ ert orĭ-ce greşeală. Aĭ fost pentru mine maĭ mult de cât un frate.

— Ce vreĭ? Destinul nostru este să trăim mereŭ unul lângă altul.

— Ştiŭ mulţĭ carĭ şi-ar fi părăsit prietenul, la cea dântâiŭ suflare de vânt nepriincioasă. Dar tu, dragul meŭ, aĭ avut o purtare frumoasă, o purtare sublimă.

— Eĭ, lasă! Tu eştĭ prietenul meŭ, şi eŭ sunt prietenul tăŭ. Suntem amândoui nişte briganzĭ pe carĭ nimenĭ în lume nu-ĭ iubeşte. Ne înţelegem de minune, şi cred că în tot-d'a-una va domni între noĭ cea maĭ completă armonie. Am convingerea că dacă n'aĭ fi fost tu, aş fi fost mort de zece orĭ până acuma.

— Să nu ne emoţionăm. Emoţiile slăbesc raţiunea. Să reluăm raţionamentul de adineaorĭ. Orĭ cât te-aĭ încerca tu să 'mĭ spuĭ contrariul, eŭ nu voĭ maĭ fi bun de nimica. Ah! şi cel puţin dacă aş fi bogat. Am cunoscut milionarĭ carĭ eraŭ într'o situaţie maĭ rea de cât a mea, şi care cu toate acestea, duceaŭ o viaţă destul de plăcută. Dar noĭ suntem săracĭ. Eŭ sunt destinat să putrezesc în spitale, şi să servesc de obiect vre-uneĭ autopsiĭ ştiinţifice. Pe când tu, eştĭ solid, plin de putere. Precum îmĭ eştĭ tu prieten, aşa îţĭ sunt şi eŭ. Voesc să-ţĭ refacĭ existenţa, şi tu trebue să mă asculţĭ. Prin urmare, veĭ face bine să părăseştĭ locurile acestea şi să mă laşĭ în patru ochĭ cu tata Pump, care va face cu mine ce va pofti.

(Va urma)

IN ŢARA FEŢELOR MUTILATE

Rasa lakă este foarte frumoasă, bine dezvoltată, puternică, viguroasă. In unele părţĭ, bărbaţiĭ şi femeile sunt nişte adevăraţĭ coloşĭ. Femeele seamănă foarte mult cu bărbaţiĭ; aceiaşĭ musculatură puternică, aceleaşĭ oase, fără nicĭ o diferenţiare de fineţă.

Densitatea populaţieĭ este enormă; este fără îndoială una dintre cele maĭ populate regiunĭ ale Africeĭ sălbatece.

Tribul acesta este blând, puţin pornit spre acte criminale. In timpul recoltelor, fabrică foarte multă bere şi se îmbată în fie-care zi. Atuncĭ devin agresivĭ şi primejdioşĭ. Lupte sălbatece se încing cu uşurinţă nebună; satele pornesc unele contra celor-l'alte, ca şi cum s'ar duce la un iarmaroc.

Une-orĭ se întâmplă chiar, ca oamenĭ din diferite sate, să fie reuniţĭ pentru o petrecere maĭ mare; dar după ce toată lumea s'a îmbătat, încep nişte măcelurĭ groaznice.

Laka-iĭ sunt bravĭ şi nu daŭ mare importanţă vieţeĭ.

Semne de recunoştinţă.—Tatuage.—Mutilărĭ

Tatuagele variază după regiunĭ, şi nu aŭ alt scop de cât acela de a face să se recunoască din care regiune face parte individul.

In partea de sud întâlnim cicatricea mediană a frunţeĭ, aceiaşĭ ca şi la Bayas. Femeile poartă un bastonaş în una dintre nărĭ.

Pe la al 8 lea grad de latitudine femeile aŭ corpul tatuat peste tot, cu nişte desemne formând linii curbe, saŭ cercurĭ concentrice. Pe braţe şi pe picioare se desemnează nişte inele suprapuse, care împodobesc membrele de la un capăt până la cel-l'alt.

Maĭ spre est, atât bărbaţiĭ cât şi femeile aŭ pieptul şi spatele tatuat cu romburĭ, care sunt unite la unghiurĭ. Femeile aŭ nările străpunse.

La Tuburi, pe Kabia, începem a întâlni buzele străpunse şi garnisite cu rotiţe de lemn saŭ de metal.

Mutilarea aceasta este oribilă.

Ce să maĭ spunem însă despre femeile din Lagona şi de pe ţărmul stâng al luĭ Chari, care poartă suprapuse pe buze un fel de discurĭ de o lărgime considerabilă.

Pielea buzeĭ devine atât de elastică, în cât îndată ce nu maĭ poartă discul, atârnă în jos până la bărbie.

Când poartă discurile, buzele nu se pot nicĭ odată atinge, şi saliva curge într'un mod desgustător. Ar fi greŭ să explice cine-va motivele acesteĭ groaznice desfigurărĭ.

Femeile Tuburi poartă de multe orĭ incrustate în buze bucăţĭ de lemn; acelaşĭ lucru îl face şi femeile Janguere.

Laka-iĭ, barbaţĭ şi femeĭ, umblă în

totdeauna aproape cu totul goĭ. Când sunt în satul lor, nu îmbracă absolut nicĭ o haină.

In partea de sus a Lagoneĭ, bărbaţiĭ îşĭ fabrică micĭ pălăriĭ de pae, întocmaĭ ca nişte păpuşĭ. Pălăriele acestea sunt fixate în vârful capuluĭ prin ajutorul unor ace lungĭ.

Pe la al 8-lea grad spre nord, şefiĭ poartă nişte pălăriĭ de pae cilindrice.

Femeile de la sud şi de la vest, drept orĭ-ce costum, poartă nişte cingătorĭ înguste, care sunt maĭ mult o podoabă de cât o haină.

Femeile de la nord poartă la spate atârnaţĭ nişte ciucurĭ de fibre, care cad până la pământ. Părul îl poartă scurt, şi une-orĭ chiar complect ras.

La gât, femeile Tuburi poartă un fel de colier de fer destul de lat.

Familia

Familia cuprinde: şeful, soţiile sale, copiiĭ şi sclaviĭ.

Aceste patru elemente formează unitatea grupuluĭ.

O familie formează aproape întotdeauna un sat aparte.

Stăpânul n'are nicĭ o autoritate. El are dreptul să-şĭ vândă copiiĭ, soţiile şi sclaviĭ; dar este foarte puţin ascultat.

Colibele sunt construite de bărbaţĭ. Femeile se ocupă de plantaţiĭ şi de prepararea alimentelor.

Preţul obiectelor de schimb variază după regiune.

La sud şi la vest, o femee valorează 2000 bucăţĭ de fontă saŭ 5 cabri.

La nord-est, femeia valorează 100 bare de fer, 5 cabri sau un cal.

La Tuburi preţul femeeĭ este de 2 saŭ 3 boĭ, după calitate.

Un sclav bărbat valorează două sute bare de fer, o femee tânără 300, un boŭ 200. In ţinutul Loga un sclav valorează două kilograme de perle.

Tatăl are adese-orĭ obiceiul să-şĭ vândă copiiĭ; ba în unele regiunĭ, aceasta este chiar o datorie.

Copiiĭ sunt bine îngrijiţĭ de mamele lor, care nicĭ odată nu-ĭ părăsesc în timpul maĭ fraged al copilărieĭ.

Pentru a putea lucra, femeile îşĭ poartă copiiĭ într'un sac la spate.

Religia de stat este foarte rudimentară; este un fetişism paşnic, dulce, fără nicĭ o demonstraţie violentă.

Principalul ustensil al menajuluĭ îl formează râşniţa de măcinat meiul, instrument care a ajuns la o destul de mare perfecţie.

Instrumentele de muzică sunt puţin variate, şi se pare că Lakaiĭ nicĭ nu prea aŭ mare gust pentru muzică.

De şi popor paşnic, civilizaţia nu pătrunde tocmaĭ repede printre dînşiĭ. Dar cum de jur împrejur sunt numaĭ populaţiĭ civilizate, într'o zi, maĭ curând saŭ maĭ târziŭ, vor trebui să-şĭ peardă individualitatea şi să primească lumina civilizaţieĭ.

C. Arg.

Ultima expediţie a unuĭ aventurier

— Urmare —

— In sfârşit! exclamă medicul, cu vocea gâtuită de emoţie; în sfârşit!

Şi se pregăti să înainteze; dar şeful apaş îl opri şi ĭ zise:

— Fratele meŭ să meargă încetişor.

Şi apucând mâna savantuluĭ îl conduse.

Inaintea lor era un abis adânc pe care doctorul nu-l observase.

— Fiiĭ meĭ să pregătească cele necesare pentru scoborât, comandă Vulturul Negru întorcându-se spre indienĭ.

Aceştia lăsară jos frânghiile şi saciĭ şi porniră în direcţiunea uneĭ pădurĭ de melezĭ.

Loviturĭ de secure răsunară şi peste puţin indieniĭ reveniră aducând un trunchiŭ de copac lung, cu coaja netedă, pe care îl fixară orizontal de-asupra prăpăstieĭ, legându-ĭ capetele de nişte stâncĭ ascuţite.

In timpul acesta doctorul şi fostul colonel mexican vorbeaŭ cu însufleţire. Amândoĭ se felicitaŭ de rezultatul călătorieĭ lor în Sierra; uitaseră cu totul de aventuriera Regină a Nopţilor şi doctorul habar n'avea că la o mică distanţă de dînsul se afla un nepot pe care abia îl descoperise.

— Oameniĭ aceştia de ştiinţă aŭ inima de piatră, spunea Trompet luĭ Gerald, dându-ĭ în acelaşĭ timp miĭ de amănunte în privinţa tătăluĭ săŭ.

Incepea să se lumineze de ziuă. Abizul se zărea acum destul de bine; avea forma uneĭ cuvete maĭ adâncită la mijloc.

— E adânc puţul acesta? întrebă Trompet, care se apropiase plin de curiozitate.

— Nicĭ unul dintre războiniciĭ meĭ nu s'a coborât vre-odată într'însul, răspunse şeful.

Şi întorcându-se spre doctor, cu vocea plină de nelinişte, adăugă:

— Fratele meŭ voeşte să vadă?

— Da, răspunseră doctorul şi colonelul Espira în acelaşĭ timp.

Şeful făcu un semn războinicilor săĭ. Indieniĭ desfăcură fringhiile şi legându-le una de alta, obţinură una care avea o lungime de maĭ bine de o sută de metri.

Unul dintre indienĭ îşĭ legă fringhia de mijloc, îşĭ atârnă de corp ceĭ doĭ sacĭ şi ramurile pe carĭ le luaseră cu dînşiĭ şi se lăsă apoĭ să lunece pe suprafaţa netedă a cuveteĭ, reţinut de cel'alt apaş, care desfăşura fringhia încetul cu încetul.

Indianul dispăru în puţ.

Zece, cincĭ-spre-zece metri de fringhie fură desfăcuţĭ.

Apaşul se opri; vinele gâtuluĭ îĭ eraŭ peste măsură de întinse.

— Voiŭ ruga pe fraţiĭ meĭ, războiniciĭ albĭ, să-mĭ ajute; povara a devenit prea grea.

Toţĭ se repeziră şi apucară fringhia, care acum se desfăşură fără întrerupere.

— E un abis fără fund! exclamă Trompet, văzând că fringhia era acum aproape de sfârşit.

Un strigăt ascuţit veni din fundul puţuluĭ. Fringhia fu zguduită, în semn că Apaşul ajunsese în fundul puţuluĭ.

— Acum e rândul meŭ! exclamă doctorul, beat de bucurie.

Părea întinerit cu două-zecĭ de anĭ.

Nepăsător, indianul îĭ înfăşură frighia în jurul corpuluĭ.

— Nu-ĭ aşa că d-ta nu te veĭ cobori în puţul acesta? exclamă Trompet: are o adâncime de maĭ bine de o sută de metri!

— Ba are numaĭ nouă-zecĭ şi şeate de metri, rectifică Chapardo, plin de ironie; i-am numărat eŭ.

— Auzĭ, d-le Hilarius, continuă cellalt, e un adevărat abiz; un abiz plin, de sigur, de tot felul de monştri, carĭ te vor mânca de viŭ.

— Cum?.. Tocmaĭ tu, care de cincĭ-spre-zece anĭ neîntrerupt eştĭ tovarăşul bucuriilor şi al durerilor mele, mă sfătueştĭ să fac o asemenea laşitate?.. Voeştĭ, nenorocitule, să mă desonorez pentru tot-d'a-una în ochiĭ ştiinţeĭ? Ce-ar spune academiile noastre dacă ar afla vre-odată că m'am retras tocmaĭ în momentul când eram să ajung la ţinta cercetărilor mele?

«Maĭ bine m'aşĭ sinucide de cât să fac una ca asta; nicĭ odată n'aşĭ maĭ avea curajul să mă uit în ochiĭ acelora pe carĭ 'ĭ-aşĭ fi întreţinut atâta vreme cu speranţe falşe.

— Toate acestea sunt nişte dobitoci ! răspunse fostul zuav; cei-l'alţi aŭ stat liniştiţi pe la vetrele lor, lungindu-se în fotoliurĭ moĭ, pe când d ta aĭ alergat mereŭ, trecând prin miĭ de primejdiĭ.

«Şi-apoĭ, ţi-aĭ uitat de nepotul d-tale?

— Nepotul meŭ!.. Ah!. e adevărat.. Il uitasem.

— Vezĭ bine că am dreptate, răspunse Trompet, care se credea învingător.

— Gerald! trigă doctorul.

— Unchiule, te rog.

— Scumpul meŭ nepot, să ne luăm rămas bun; şi dacă e scris în cartea soarteĭ noastre să nu ne maĭ revedem, află că prin testamentul pe care l'am făcut înainte de plecarea mea din Franţa, îţĭ las toată averea pe care o posed.

Şi după ce strânse mâna tuturor, savantul nostru se lăsă să lunece pe marginea cuveteĭ.

Dar Trompet îĭ aţinu calea cu hotărîre :

— Dar frateluĭ d tale ce va trebui să-ĭ spun, d-le Hilarius?

— Iĭ veĭ spune că precum dînsul a înfruntat de atâtea orĭ moartea pentru Franţa, mi-am primejduit şi eŭ viaţa pentru ştiinţă.

«Fie-care îşĭ serveşte patria cum poate.

«Ah!.. uitam ; în testamentul meŭ este un capitol care te priveşte şi pe tine.

«Şi acum, tinere, lasă-mă să trec.

Peste un moment doctorul dispăru în abis. După dînsul veni rîndul coloneluluĭ Espira.

Pentru a treia oară fringhia fu ridicată în sus.

— Chapardo! murmură Trompet, chinuindu-şĭ mustăţile.

— Ce este?

— Dacă voiŭ rămânea în abis... te veĭ duce cu tînărul Gerald pînă în cartierul căpitanuluĭ.

— Cum!.. exclamă fostul hangiŭ, uimit; voeştĭ să fiĭ şi tu tot aşa de nebun ca şi dînşiĭ?

— Dragul meŭ Chapardo, am făgăduit căpitanuluĭ să nu mă despart niciĭ odată de fratele săŭ... Tu, care aĭ fost camaradul meŭ de arme, ştiĭ bine că un zuav nu-şĭ calcă niciĭ odată cuvântul.

— Ştiŭ bine; dar...

— Nu este niciĭ un «dar».

— Mă gândesc că maĭ bine aşĭ fi făcut dacă vă lăsam să fiţĭ împuşcaţĭ. Cel puţin atuncĭ aţĭ fi murit la lumina soareluĭ.

— Imĭ făgădueştĭ că veĭ veghia asupra mititeluluĭ? repetă pentru a doua oară Trompet.

— Ţi-o jur.

— Mulţumesc, camarade.

Rugăminţile luĭ Gerald fură zadarnice; Trompet se lăsă la rândul săŭ să lunece în abis.

Opt-zecĭ de metri de frânghie fură desfăşuraţĭ; dar fostul zuav era prea greŭ pentru ceĭ treĭ oamenĭ carĭ maĭ rămăseseră sus.

Toţĭ treĭ se simţeaŭ lipsiţĭ de putere şi se vedeaŭ atraşĭ spre prăpastie.

— Ţineţi-vă bine, copiĭ! strigă Chapardo, şi făcând o sforţare supremă trecură frânghia pe după capătul uneĭ stâncĭ. Acum, o putură desfăşura maĭ cu înlesnire.

De-o dată însă se auzi un zgomot.

— Ţineţi-vă bine!.. Păziţi-vă!

Şi ceĭ treĭ oamenĭ fură răsturnaţĭ dintr'o dată şi târâţĭ spre abis, ţinând mereŭ capetele fringhieĭ în mâinele lor crispate.

Stânca în jurul căreia înfăşuraseră capătul frânghieĭ se rostogolea înaintea lor spre cuvetă.

Şi printr'o întâmplare, în care ne vedem nevoiţĭ s'o numim minunată, stânca aceasta acoperi aşa de bine deschiderea puţuluĭ, în cât frânghia fu prinsă între dânsa şi peretele stâncos.

— Unchiul meŭ!... Trompet! strigă Gerald.

Dar chemările tînăruluĭ rămaseră fără răspuns.

Şi fără să-şĭ deie seamă de primejdia la care se expunea, tînărul se avântă înainte, în cavitatea cuveteĭ. Noroc că piatra era bine fixată şi nu se urni din loc.

Vulturul Negru, care în tot timpul acesteĭ scene emoţionante stătuse nemişcat, ca şi cum niciĭ n'ar fi băgat de seamă la cele ce se petreceaŭ în jurul săŭ, se ridică acum.

— Priveşte, îĭ zise Chapardo, făcându-ĭ un semn cu mâna.

O lacrimă, poate cea dântâĭ lacrimă pe care o vărsase vre-o dată omul acela de bronz, curse pe obrajiĭ bătrânuluĭ.

— Marele Wacondah n'a voit-o, zise dânsul, cu vocea întreruptă de suspine. Amiciĭ Vulturuluĭ-Negru vor pleca în curând la vînătoare, călărind caĭ cu aripĭ pentru a stinge flacările din pieptul lor; vor alerga prin câmpiile acelea minunate, unde iarba, adiată de suflarea vânturilor parfumate, cântă.

Charpado se apropiase de Gerald. Examina cu atenţie stânca aceia sferică care părea tăiată pe diametrul puţuluĭ.

Acum putea orĭ-cine să vadă că orĭ-ce încercare de a o scoare din cavitate saŭ măcar de a o mişca câtuşĭ de puţin din loc, ar fi fost zadarnică.

Ar fi trebuit nişte instrumente pe carĭ indieniĭ nu le posedaŭ; ar fi trebuit o sută de kilograme de praf de puşcă, pentru a se arunca în aer acea masă stâncoasă.

— Sunt perduţĭ, cugetă fostul hangiŭ; şi fără să-şĭ dea seamă, măsură cu ochiĭ capătul de fringhie care maĭ rămăsese afară.

Cu bucurie constată că Trompet nu rămâne atârnat în zid, de cât la o distanţă de abia un metru d'asupra tovarăşilor săĭ.

Maĭ bine este aşa, murmură dânsul; cel puţin vor putea să moară toţĭ la un loc; va fi maĭ puţin trist.

Şi fără ca cine-va să maĭ pronunţe vre-un cuvânt, într'o tăcere dureroasă, amiciĭ noştri porniră îndărăt spre colibele indiene.

A doua zi, Gerald şi Chapardo îşĭ părăseaŭ aliaţiĭ lor de o zi.

Zece apaşĭ îĭ întovărăşiră.

Din ordinul Vulturuluĭ-Negru, indieniĭ îşĭ tăiaseră părul, şi, îmbrăcaţĭ în zarapă, purtând nişte cizme lungĭ, aveaŭ aerul cavalerilor albĭ de prin părţile acelea.

Nimenĭ n'ar fi putut să ghicească că oameniĭ aceia făceaŭ parte din temutul trib al Apaşilor.

Fie-care dintre eĭ avea atârnate de şea două revolvere de precizie ; armele acestea fuseseră răpite cadavrelor soldaţilor americanĭ.

Pe dedesubtul zarapeĭ purtaŭ teribilul «bowkinze» al vînătorilor regiuneĭ.

Nu lăsaŭ să se vadă de cât numaĭ carabina şi lasso-ul înfăşurat la crupa caluluĭ — armele obişnuite ale orĭ-căruĭ mexican.

— Domnule Gerald, zise Chapardo, întorcându-se spre nepotul nenorocituluĭ savant, din momentul acesta înainte d-ta te veĭ numi don Ricardo, şi veĭ fi fiul unuĭ bogat plantator din Londra. Indieniĭ carĭ ne întovărăşesc vor fi peoniĭ, iar eŭ intendentu' d-tale.

«Acesta este singurul mijloc pe care l'am găsit pentru ca să te pot conduce pînă la tatăl d-tale.

CAP. VIII

Numaĭ de ar fi dînşiĭ! — In pădure.—Prizonier.—Gerald căpitan.—Eliberarea—Dan Ignatiu. — Proprietarul. — Plantator şi intendent.—Pe viaţă şi pe moarte. — Indignarea luĭ Chapardo.—Drapelul negru.

Intr'o dimineaţă, pe când mica trupă cobora ultimele înălţimĭ ale Siereĭ Madre, şi se pregătiaŭ să intre în pădure, pe neaşteptate, indieniĭ se opriră.

— Ce este amigos? întrebă Gerald.

Apaşul care comanda indienilor, îşĭ duse un deget la buze pentru a recomanda tăcerea; apoĭ, descălecând, se aplecă şi'şĭ lipi urechea de pământ. Rămase maĭ multă vreme în aşteptare.

Când se ridică, veni drept spre Gerald şi ĭ murmură la ureche :

— Sunt nişte soldaţĭ în pădure; aşteaptă puţin... Mă duc să-ĭ văd...

Chapardo voi să-l întovărăşiască, dar indianul se împotrivi.

— Dacă vor fi mexicanĭ, zise dînsul, îĭ voĭ recunoaşte cu înlesnire; dacă nu vor fi Mexicanĭ, atuncĭ, fără îndoială că sunt ceĭ-lalţĭ.

Indianul voia să vorbească despre Francezĭ.

— Numaĭ de ar fi dînşiĭ!.. murmură Gerald, a căruia inimă bătea cu violenţă.

Indianul se îndepărtase; încetişor, cu agilitate, se înfundă printre stufişurĭ.

Trecură treĭ-zecĭ, patru-zecĭ de minute; omul nu se maĭ întorcea.

(Va urma)

Către cititori

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călĕtoriĭ saŭ vînătorĭ, in țară saŭ strĕinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacțiuneĭ «Ziaruluĭ Călĕtoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureștĭ.

CÂȘTIG MARE

Representanțĭ capabilĭ, funcționarĭ, etc., îșĭ pot dobândi un frumos câștig accesoriŭ, scriind:

Agenției de Publicitate „Presa“ Bucureștĭ pentru S. B. No. 20.

Magazinul General de Musică

LA HARPA

Bucureşti, Strada Colţeĭ No. 5

Cel maĭ mare depozit de

Gramofoane americane

cu renumita marcă «The Har», și

INSTRUMENTE MUSICALE

Prețurile cele maĭ reduse

Cataloage gratis

Pfaff - I. J. RESSEL

BUCURESCI

Str. Carol No. 14

cel maĭ mare depozit de

Mașinĭ de cusut

înzestrate cu aparatul de brodat, având mers ușor și iute prin noua invențiune patentată și fără sgomot.

«PFAFF» RESSEL «PFAFF»

Singurul reprezintant al renumitelor fabricĭ de automobile «de Dion Bouton» şi biciclete «Peugeot» «Auto-Garage»

Atelier cu motor pentru reparat orĭ-ce sistem de MASINE DE CUSUT, BICICLETE și AUTOMOBILE, precum și pentru arămuit nichelat și emailat.

SĂBII se nichelează cu prețuri reduse. — Atelier special pentru colțuit, gravat, plisat, soleil și evantail.

Reclama este sufletul comerciului

MARELE MAGAZIN DE ARME

București Cal. Victorieĭ, 44 — B. D. ZISMAN — Suc. Craiova St. Unireĭ 48

Furnisor al Curțeĭ Regale

are onoare a aduce la cunoștința Onor. sale clientele din toată țara, că a înființat în magazinul sĕŭ o secțiune specia de

PUȘTI pentru pădurarĭ

lucrate special pentru acest magazin și fiind de o construcție solidă și

— PREȚURI FOARTE AVANTAGIOASE —

Model No. 230 —Pușcă cu capsă, cu o țeavă: leĭ	15
Model No 285.—Pușcă cu capsă, cu douĕ țevĭ. solidă, recomandabilă, leĭ	30
Model No. 236.—Pușcă cu capsă, cu douĕ țevĭ. oțelurile înainte foarte solidă, funcționare admirabila, model f. recomand.	40
Model No. 133.—Pușcă foc central, cu o țeavă. sistem «Mauser. cal. 12 saŭ 16, robustă, recomandabilă, leĭ . .	30
Nodel No. 101.—Pușcă foc central, cu douĕ țevĭ, calibru 12 sau 16. cheia de deschidere între cocoașe, cocoașele punêndu-se singure la piedica de siguranță, m. solid, leĭ . .	55
Model No. 1103.—Pușcă foc central, cu douĕ țevĭ, calibru 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoașe, cocoașele punêndu-se singure la piedica de siguranță. oțelurile înainte (armă de reclamă a magazinului), pușcă recomand., leĭ	65

Prețurile sunt reduse, fixe și se înțeleg numaĭ cu banĭ gata.—Expedițiunĭ în toată țara.—Comandele se efectuiază în ziua primireĭ.

Anul IX. — No. 541. 10 Bani în toată țara Miercurî 19 Septembrie 1907

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leî 5. — pe an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacția și Administrația :
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe sĕptĕmână
— MARȚEA —

Cerbul Răzbunător. — (Vezî pag. 2152).

CERBUL RĂSBUNĂTOR

Contele K... primea în toţĭ aniĭ în frumosul său castel din împrejurimele Marburguluĭ, în Stiria, numeroşĭ invitaţĭ pentru perioada vînătorilor.

Foarte bogat, contele străbătuse lumea întreagă şi numaĭ din dorinţa de a se distra; după aceea intră în diplomaţie, unde numele, averea şi inteligenţa sa, îl făcură de timpuriŭ să fie foarte bine privit.

Rînd pe rînd, ataşat de ambasadă la Paris, la Peterburg, la Londra, la Roma, la Madrid, la Washington, el ştiuse să-şĭ facă amicĭ francezĭ, ruşĭ, englezĭ, spanioli, americanĭ, pe care-ĭ învita apoĭ în fie-care an pe domeniile sale, unde-ĭ trata într'un mod somptuos.

In anul acela, 189... societatea adunată la contele K..., era foarte numeroasă şi foarte cosmopolită.

Nu eraŭ acolo numaĭ diplomaţĭ.

Un pictor parizian bine cunoscut şi un academician, represintaŭ Franţa.

D. Daxton, un financiar englez din Liverpool, incarna Englitera. Un secretar de legaţiune napolitan, un bogat negustor spaniol, douĭ magnaţĭ ungurĭ, un diplomat scandinav, un inginer din Varşovia şi un general rus formaŭ celelalte elemente ale «buchetuluĭ naţionalităţilor» adunate de conte.

Inginerul din Varşovia şi generalul sunt eroiĭ aventureĭ pe care o vom povesti maĭ la vale.

Prin urmare amândouĭ aŭ dreptul să ceară de la noĭ un lux de amănunte.

Impuşcat

D. de Stranischy, inginerul, avea abia treĭ-zecĭ şi douĭ de anĭ. Era un tip superb de frumuseţă slavă, elegant şi robust.

Contele K... făcuse cunoştinţă cu dînsul în timpul uneĭ călătoriĭ şi prinseseră îndată o mare simpatie unul pentru altul.

Tînărul inginer era mereŭ trist şi melancolic; părea chinuit, obsedat de un anume gând.

Tatăl său murise în 1863, în timpul mareĭ revoluţiĭ poloneze; fusese împuşcat pe când fiul său era în vrîstă de şapte anĭ.

Uzina al căreia proprietar era d. de Stranischy tatăl, întrebuinţa numeroşĭ lucrătorĭ, dintre carĭ uniĭ eraŭ membri aĭ mişcăreĭ revoluţionare. Douĭ dintre aceştĭ oamenĭ, rănițĭ într'o încăerare cu cavaleriĭ cazacĭ, fuseseră primiţĭ şi îngrijiţĭ de către d. de Stranischy.

Cazaciĭ, comandaţĭ de un căpitan, înconjurară uzina şi cerură predarea celor douĭ răzvrătiţĭ.

D. de Stranischy se împotrivi; căpitanul, neţinînd seamă de rugile soţieĭ şi ale copiilor nenorocituluĭ, ordonă cazacilor să-l împuşte.

Generalul rus se numea Motoseff şi avea vre-o şase-zecĭ de anĭ.

Era un om înalt, bine făcut, cu faţa energică şi severă.

Eşit din şcoala cadeţilor, el servise mereŭ în arma cavaleriei, pînă la rangul de general.

Contele K... făcuse cunoştinţa generaluluĭ cu douĭ anĭ maĭ înainte, în Siberia, la Tobolk, unde generalul comanda o brigadă de cazacĭ.

Generalul venia acuma pentru întâia oară la vînătorile conteluĭ K.., pe când inginerul polonez, primea pentru a treia oară invitarea nobiluluĭ şi bogatuluĭ stirian.

Când generalul şi d de Stranischy fură prezentaţĭ unul celuĭ-lalt, inginerul polonez, auzind numele de Motozeff, se îngălbeni de moarte.

In schimb, numele polonezuluĭ nu produse nicĭ o impresie asupra generaluluĭ.

Ceĭ douĭ oamenĭ se salutară cu curtenie, şi emoţia inginerului trecu neobservată. Nicĭ chiar contele n'o observă.

Din ziua aceea, d. de Stranischy deveni şi maĭ tăcut şi maĭ trist încă; cu toate acestea îşĭ păstra mereŭ, faţă de toată lumea, corectitudinea şi curtenia luĭ perfectă.

Intr'o seară la masă, contele K... anunţă cu veselie oaspeţilor săĭ că pregătise pentru a doua zi o frumoasă vînătoare de cerbĭ.

— Pînă acum, adăugă dînsul, n'am făcut de cât vînătorĭ de mică importanţă; dar vă asigur că voiŭ merge gradat. Vor veni în urmă vînătorile de lupĭ şi de mistreţĭ.

«Aşa dar şedinţa de mâine va fi foarte interesantă.

«Animalul pe care îl vom urmări este superb: un cerb enorm. GardieniĭI meĭ i-aŭ putut judeca mărimea şi vîrsta după urmele picioarelor sale din dărât. Vă pot asigura că va fi o vînătoare frumoasă şi interesantă în acelaş timp.

«De aceea, v'aş ruga să vă culcaţĭ astă seară maĭ de timpuriŭ, pentru ca mâne să puteţĭ rezista oboselii.

Sfatul conteluĭ era excelent; lucru de care dîndu-şĭ seamă toată lumea, invitaţiĭ se retraseră de timpuriŭ în apartamentele lor.

Vânătoarea

A doua zi, la ora fixată de stăpînul caseĭ, toţĭ vînătoriĭ eraŭ gata. Cu toţiĭ eraŭ nerăbdătorĭ şi puţin cam înfriguraţĭ de emoţie, cum li se întâmplă tuturor vînătorilor în ajunul uneĭ expediţiĭ maĭ marĭ.

Numaĭ d. de Stranischy era cât se poate de supărat. Avea o înfăţişare atât de întunecată, în cât d. de K.., trecând peste rezerva absolută pe care şi-o impunea în tot-d'auna, se apropie de dinsul şi-l întrebă cu o voce plină de simpatie şi de interes, dacă nu cum-va primise vre-o veste rea.

— Sunt cât se poate de bine, scumpul meŭ domn, şi ţĭ mulţămesc din inimă pentru interesul pe care mi-l porţĭ. N'am primit nicĭ o veste rea. Dar astă-zĭ suntem în 23 Septembrie, zi care însemnă pentru mine cea maĭ duretoasă aniversare.

Atât vorbi d. de Stranischy.

Contele nu îndrăzni să-ĭ maĭ pue alte întrebărĭ şi lăsându-l, se apropie de o altă grupă de vînătorĭ.

Vînătoarea începu în împrejurărĭ normale, fără ca să dea la început loc vre unuĭ accident.

Cerbul urmărit era în adevăr, după cum anunţase contele K.., un animal splendid, posedând nişte coarne admirabile.

D. de Stranisky şi generalul Motozeff călăreaŭ în prima linie şi la o mică distanţă unul de altul.

Cerbul obosia din ce în ce maĭ mult; era evident că în curînd avea să-şĭ peardă forţele şi să se rostogoliască la pămînt.

Lovitura hotărâtoare

D. Motozeff şi d. de Stranischy ajunseră în acelaş timp pentru a da lovitura de graţie animaluluĭ.

Atuncĭ cerbul se întoarse şi înfruntă pe «duşman».

De o dată un ţipăt teribil răsună.

Când ceĭ-l'alţĭ vânătorĭ alergară, d. Motozeff zăcea la pământ neînsufleţit, pe când d. de Stranischy îşĭ scotea cuţitul din corpul cerbuluĭ, care şi el zăcea la pământ alăturĭ de generalul rus.

Inginerul polonez povesti că, de emoţie, generalul alunecase pe iarbă şi nu putuse evita o lovitură teribilă a cerbuluĭ.

Vânătoarea, începută cu atâta veselie, se sfârşi în mij'ocul uneĭ marĭ tristeţĭ.

Cornul care de obiceiŭ suna victoria, rămase tăcut şi toată lumea se reîntoarse la castel penibil impresionată.

In capela casteluluĭ fu celebrată o ceremonie funebră. D. de Stranischy însă nu asistă la această ceremonie, de oare-ce o telegramă sosită din Varşovia îl chemase de urgenţă în patria sa.

După instrucţiile primite din Rusia, corpul generaluluĭ fu transportat la St Petersburg.

Timpul trecu şi incidentul fu uitat.

* * *

Anul următor, în epoca vânătoareĭ, contele K. trimise ca de obiceiŭ invitațiĭ tuturor cunoștințelor sale.

D. de Stranischy nu fu nicĭ de astă-dată uitat.

Răspunsul inginerului sosi cu o întârziere de două săptămânĭ.

Iată în ce termenĭ se exprima simpaticul tînăr polonez:

«Dragul meŭ amic,

«Când veĭ primi scrisoarea acesta, voiŭ fi în America și nu mă veĭ maĭ revedea nicĭ odată.

«Eŭ cred că trebue să-țĭ spun adevărul în privința drameĭ care s'a petrecut anul trecut pe domeniile d-tale și care v'a lăsat tuturora o atât de tristă impresie.

«Generalul Motozeff n'a fost omorât de cerb; l'am ucis eŭ cu cuțitul meŭ de vânătoare.

«Iată pentru ce:

«D-ta știĭ în ce împrejurărĭ a fost ucis tatăl meŭ. Căpitanul de cazacĭ care a împușcat pe tatăl meŭ se numea Motozeff. Omul acesta a devenit general; el era oaspele d-tale și eŭ a trebuit să-l ucid.

«Boris Stranischy».

C. Const.

DIN BAVARIA

Bavaria, cu munțiĭ eĭ înalțĭ, superbĭ, cu pădurile eĭ întinse de brazĭ, străbătute pretutindenĭ de căĭ ferate și potecĭ prunduite, cu lacurile eĭ poetice, cu orașele curate, cu oameniĭ primitorĭ și veselĭ, face o impresie neștearsă în sufletul călătoruluĭ care o vede pentru întâia oară. Mândru se simte bavarezul de țara sa, dar maĭ mândru vorbește el de «Münka», frumosul și «gemütlich»-ul oraș München, capitala Bavarieĭ, oraș din toate punctele de vedere civilizat, în care cine a trăit odată, cu greŭ se maĭ desparte.

München, ca și Heidelberg, întrupează în sine toată poezia orașelor germane. Rîul Isar, cu grădina englezească (Englischer-Garten) este nu numaĭ o podoabă, dar și o bogăție din punctul de vedere tehnic, care a contribuit foarte mult la desvoltarea industrieĭ sale, în special a beriĭ.

După cercetările maioruluĭ Donat, s'a constat că Isar are la dispoziție 50.000 caĭ putere, din carĭ abia 10,000 sunt întrebuințațĭ pentru luminarea electrică a orașuluĭ, întreținerea berăriilor și a multelor fabricĭ, printre carĭ amintim vestita fabrică de locomotive «Maffei», furnizoare a căilor ferate române».

Printre numeroasele «Sehenswürdigkeiten» a Münchenuluĭ, remarcăm: pinacotecile sale,—cea veche cu originale de Dürrer, Wan Dyck, Rubens, etc., cea nouă cu originale de pictoriĭ modernĭ Böhlin și Lenbach, — vestita academie de pictură, politehnica și universitatea, frecuentate mult de studențĭ românĭ. Rathaus (primăria), terminată în cursul anuluĭ acesta, este o lucrare de arhitectură monumentală; palatul justițieĭ, opera artistuluĭ arhitect Tiersh, rector al politehniceĭ, este iarășĭ o superbă clădire a München-uluĭ. Muzăul tehnic, muzăul național și muzăul de arme, sunt niște adevărate tezaure a'e orașuluĭ. Muzăul tehnic este un unicum al Germanieĭ, demn de văzut, cu toate că nu este încă instalat în noul palat, a căruĭ piatră fundamentală a fost de abia pusă toamna trecută în prezența împăratuluĭ.

Hofbrauhaus, Löwenbrau, Hacherbrau, Pschorvrau, Münchner-kendl cu vestitata sa sală, sunt berăriĭ pe carĭ chiar regiĭ ades le vizitează. In aceste berăriĭ se găsesc vestițĭ băutorĭ, carĭ pot consuma pînă la 40 litrurĭ bere, simțindu-se mândri de vitejia băutuluĭ. Prinzregententeater al căruĭ sezon este în August și în care timp intrarea costă 20 mărcĭ pentru orĭ și ce loc, se deosibește maĭ mult prin decorurĭ interioare, de cât prin exterior.

Impresurimile München-uluĭ prezintă un interes deosebit. Așezat la poalele Alpilor, pe un platoŭ înalt de 500 metri, este legat cu toate lacurile carĭ se întind în regiunea munților (Hochland) prin liniĭ ferate. Lacurile sunt înconjurate de orașe și monumente; unele sunt străbătute de vapoare, cum este Starberg-see, altele se întind printre munțĭ și sunt înconjurate de restaurante și vile, în carĭ münchenezeĭ petrec timpul veriĭ, cum e Eibsee, Walchensee, etc., etc.

Cele maĭ însemnate piscurĭ din lanțul munților bavarezĭ sunt: «Zugspitze», «Rotkopf», «Roctterstein», înconjurate de văĭ superbe, printre carĭ «Rhaintal» de la Zugspitze, în care regele Ludovic al II-lea, după îndemnul luĭ Wagner, și-a zidit un castel numit Schachschloss. In acest palat, care se înalță pe culmea uneĭ stâncĭ, veneaŭ amândouĭ pentru a gusta în tăcerea naturiĭ divinele compozițiĭ pe carĭ Wagner le cânta la clavir.

Frumusețea aceste văĭ e neîntrecută. In stânga castelului se înalță piscul «Zugspitze», acoperit veșnic cu zăpadă; în dreapta se întinde valea de-alungul culmiĭ așa zise Culmea draculuĭ, pe care e zidit însușĭ castelul; în fundul văeĭ se zăresc ochiurĭ de ape albastre (Gumpen) și dedesubt se aude cum fierbe undele riulețuluĭ «Rhain». In partea opusă a pisculuĭ se întinde lacul Eib see, de o frumusețe necomparabilă, care se poate admira în toată splendoarea luĭ de la Münchenerhaus», de pe vârful pisculuĭ.

Admirabilă este în această parte strîmtoarea «Partnachklamm», o adâncă vale stâncoasă, străbătută de un rîuleț, care de-abia se aude cum se strecoară sub stâncĭ.

In șesurile Bavarieĭ (Flachland) se deosibesc două orașe industriale: Augsburg și Nürenberg; acest din urmă este însemnat, pe lângă vechimea sa, pentru noĭ românĭĭ, ca orașul unde petrolul nostru, adus pe Dunăre, este desfăcut pe piața Germanieĭ.

Vaideanu C., inginer mec.

OMUL CARE MERGE PE APĂ

A merge pe apă este o minune, care n'a maĭ fost nicĭ o dată repetată din timpul Sfintelor Scripturĭ.

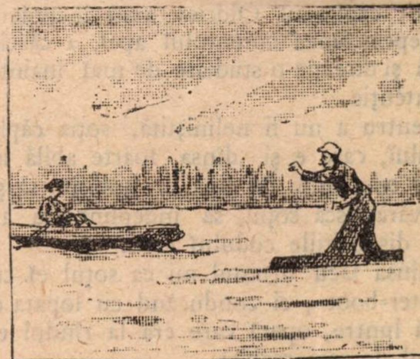
Căpitanul Oldriev, un american—nicĭ nu se putea alt-fel—a repetat de curênd această minune, însă nu pe lacul Genazaret, ci pe Missisipi.

Căpitanul este originar din Cincinatĭ. Cred că nu maĭ este nevoe să adăugăm că este un om desăvîrșit în toate sporturile nautice. Este înotător, scufundător și marinar emerit.

Un marinar de apă dulce! ar putea cine-va să exclame. Se poate, dar când apa acea se numește Missisipi saŭ Niagara, primejdia este tot așa de mare ca și pe ocean.

D. Oldriev este un bărbat scurt, slab dar cu mușculatura bine dezvoltată.

După ce străbătuse înnot un mare număr de cursurĭ de apă din Ohio, Michigan și Kentuky, după ce se scufundase în adâncimele luĭ Missuri și a marilor lacurĭ americane, îșĭ spuse că avea de făcut alt-ceva și maĭ bun: să se preumble pe suprafața apelor.

Omul care merge pe apă

Pentru a ajunge la acest sfârșit, căpitanul se gândi la teoria în virtutea căreia corpurile plutind pe apă perd o parte din greutatea lor, egală cu acea a volumuluĭ de apă înlocuit. Trebuia prin urmare să făurească niște pantofĭ carĭ să poată deplasa un volum de apă îndestulător pentru a face echilibru greutățeĭ căpitanuluĭ Oldriev.

Aicĭ trebue să observăm cât de multă intuiție are câte odată spiritul popular. Botezând ghetele prea largĭ cu numele de «corăbiĭ», poporul pare a fi ghicit că asemenea ghete ar putea servi vre-odată la navigație.

Oare de aicĭ să fi pornit și ideia invențiuneĭ căpitanuluĭ Oldriev? Nu ne vine a crede.

Căpitanul Oldriev este un american pur sânge şi n'avea de unde cunoaşte spiritul popoarelor europene.

Din potrivă, el putea cunoaşte foarte bine aşa numiţiĭ «pantofĭ-bărcĭ» mulţumită cărora îndrăzneţiĭ canadienĭ străbat multe rîurĭ, ajutându-se numaĭ de o lopată lungă..

Prin urmare, n'avea alt-ceva de făcut de cât să perfecţioneze sistemul acesta, să se servească de el cu maĭ multă măestrie.

Căpitanul Oldriev fabrică decĭ o pereche de «Water-boots», de nişte dimensiunĭ remarcabile.

Lungimea acestor papucĭ întrecea lungimea corpuluĭ. Inarmat cu eĭ, căpitanul se declară gata să pornească pe apă fără să maĭ aibă nevoe de ajutorul vre-uneĭ lopeţĭ.

Un pariŭ

Pretenţia aceasta fu judecată exagerată de câţĭ-va compatrioţĭ aĭ căpitanuluĭ, şi cum în America totul se face cu pariurĭ, o luptă fu angajată şi aicĭ.

Căpitanul puse în jòc frumoasa sumă de 25 miĭ de francĭ. Condiţia era să străbată distanţa dintre Cincinat şi Noul Orleans pe apele luĭ Ohio şi ale luĭ Missisipi în timp de patru-zecĭ de zile.

Era o distanţă de 1600 de mile, adică 2760 kilometri.

Timpul acordat pentru a străbate o distanţă aşa de mare, era foart scurt, chiar dacă am presupune că călătoria avea să se facă pe uscat, la adăpostul orĭ-căreĭ primejdiĭ.

Dar căpitanul Oldriev avea încredere în repeziciunea curentuluĭ apeĭ, a căreia forţă şi direcţie o studiase de maĭ înainte cu atenţie.

Pentru a nu fi neliniştită, soţia căpitanuluĭ, care e şi dînsa foarte abilă în toate sporturile de apă, a hotărît să-şĭ întovărăşiască soţul, să îndeplinească adică dispoziţiile codulnĭ civil.

Dînsa făcu drumul nu ca soţul eĭ cu «water-boot», ci conducând cu lopata o mică luntre, operă care era la rîndul eĭ destul de remarcabilă.

In barca soţieĭ eraŭ alimente, haine de schimb şi medicamentele necesare pentru orĭ-ce întâmplare.

Din fericire crocodiliĭ care altă dată mişunaŭ pe ţărmurile luĭ Missisipi, sunt astă-zĭ aproape cu totul stîrpiţĭ, aşa în cât căpitanul a putut să-şĭ facă călătoria fără nicĭ o primejdie în această privinţă.

Ghiciţĭ că ţărmurile fluviuluĭ eraŭ pline de curioşĭ, carĭ veneaŭ în acelaşĭ timp şi pentru a admira isprava căpitanuluĭ şi pentru a'l supraveghia.

Căcĭ avînd în vedere mica distanţă care-l despărţia de barca soţieĭ sale, s'ar fi putut să fie tentat a nu respecta cu scrupulozitate condiţiile pariuluĭ.

Seara, când se opriaŭ unde-va, porneaŭ a doua zi la drum exact din punctul popasuluĭ.

Căpitanul Oldriev îşĭ calculase bine timpul. Fără prea multă obosială ajunse la destinaţie cu patru-zecĭ şi cincĭ de minute înainte de termenul prevĕzut.

Intrarea sa în Noul-Orleans fu un adevărat triumf. Intreaga ţară a Statelor Unite a fost impresionată de asemenea ispravă.

De acum înainte, spun dînşiĭ, elementul perfid al apeĭ poate fi considerat pe deplin cucerit de oamenĭ. Se prevede că fabricanţiĭ de «water-boots», vor avea un succes colosal în Statele-Unite.

Iată prin urmare, o nouă meserie!..

Cosmos

DIN VIAŢA BANDIŢILOR

— Urmare —

— E adevărat, căpitane... Dar aşteptând, am găsit de cuviinţă să explorăm puţin străzile, pentru a asigura liniştea bunilor burghezĭ carĭ se întorceaŭ pe acasă şi pentru a ne convinge dacă nu cum va pungile lor eraŭ prea grele.

— Asta înseamnă că nu mi-aĭ ascultat ordinile... şi tu ştiĭ bine că eŭ n'am obiceiul să glumesc când este vorba de disciplină. Dar socotelile acestea le vom regula noĭ maĭ târziŭ. Pentru moment voesc să ştiŭ câţĭ sunteţĭ aicĭ.

— Şapte, d-le căpitan.

— Anume?

— Frunză, Chioru, Ciungu, Gât-Strâmb, Pitanş, Aviguvu, Capra şi eŭ... Flandrin.

— Incăerarea aceasta ne-a făcut să perdem nişte momente preţioase. Acum nicĭ nu vom maĭ avea destulă vreme pentru a ajunge până în cartierul Harcourt, unde aveam plănuită o afacere de toată frumuseţea.

Şi după ce rămase un moment gânditor, adăugă cu voce poruncitoare:

— Impraştiaţi-vă. Şi mâine dimineaţă să fiţĭ cu toţiĭ la «Coţotana».

— In foburgul Saint-Laurent?

— Acolo. Şi băgaţĭ de seamă, nu maĭ faceţĭ dobitociĭ, căcĭ eŭ nu voiŭ putea fi în tot d'a-una lângă voĭ pentru a vă scoate din încurcătură. Duceţi-vă!

Dintre toţĭ oameniĭ aceia, nicĭ-unul nu îndrăznise să ridice măcar un singur cuvânt de protestare împotriva imputărilor aspre ale şefuluĭ.

Singur Flandrin se încumetă să ia cuvântul.

— Dar d-ta însuţĭ, căpitane, nu este bine să te expuĭ prea mult. Ştiŭ că aĭ făcut unele lucrurĭ carĭ numaĭ prudente nu s'ar putea numi. Străzile sunt astăzĭ străbătute în toate direcţiile de oameniĭ poliţieĭ şi ştiĭ bine că s'a pus pe capul d-tale nu maĭ puţin de zece miĭ de livre.

— Asta mă priveşte numaĭ pe mine, răspunse cu severitate Wilhelm Rocabol. Te rog să mă scuteştĭ de sfaturile tale. Haide, plecaţĭ odată!

Oameniĭ nu maĭ ripostară nimic şi puţin câte puţin, unul câte unul se perdură în noapte.

Rocabol—căcĭ dânsul era—rămase un moment nemişcat; apoĭ, ridicând din umerĭ, avu un gest de perfectă nepăsare şi se îndreptă spre oraş.

Câte-va momente după aceea pătrundea în sala cârciumeĭ «La Curcanul negru», local ţinut de una dintre fetele bandeĭ, care purta o poreclă sonoră.

Toţĭ tovarăşiĭ îĭ spuneaŭ «Balaura».

Femeia, o cumătră groasă şi grasă, care putea să aibă vre-o şease-zecĭ de anĭ, dormita pe un scaun, aşteptând afacerile. La intrarea luĭ Rocabol tresări şi ridică capul.

— Ah!.. tu eştĭ, bătrînul meŭ mierloĭ... Aĭ venit de sigur să-mĭ aducĭ vre-o afacere bună?..

— Iţĭ ordon s'o ştergĭ cât se poate de repede de aicĭ şi să mă laşĭ în pace. Maĭ întâĭ însă să aĭ grija de a-mĭ aduce câte-va sticle din cel maĭ vechiŭ «bordo» pe care-l aĭ.

— Vom ciocni împreună câte un păhărel, nu este aşa?..

— Ba să-ţĭ puĭ pofta în cuĭ!.. Haide, şterge-o maĭ repede de aicĭ saŭ te arunc în fundul pivniţeĭ!..

— Bine, bine... mormăi bătrîna, mă duc... Văd eŭ că nu eştĭ tocmaĭ în toane bune astă-zĭ.

Banditul avu un gest de nerăbdare şi bătrîna se grăbi să-l asculte.

Peste puţin se reîntoarse, aducând câte-va sticle pline şi un pahar. Se pregăti să se retragă din noŭ, dar Rocabol o opri.

— Bătrînul este sus? întrebă dînsul.

— Ah!.. nu-mĭ maĭ vorbi!.. Toată seara a urlat de durere.

— Nenorocitul!.. murmură Wilhelm înfiorîndu-se...

— Are o ciudă nebună pe tine... Tot timpul repetă că eştĭ o canalie, un bandit, un laş.

— Laş!..

— Eŭ repet ceea ce spune dînsul... Strigă în gura mare că nu te-aĭ ţinut de cuvînt, că va muri fără să fie răzbunat.. şi maĭ ştiŭ eŭ ce? Eŭ cred însă...

— Destul!.. o întrerupse Rocabol, nerăbdător. Du-te de te culcă!..

— Bine; mă duc. Nu maĭ să-mĭ cerĭ nimica?

— Presupun că nu ştiĭ nimica noŭ.

— Aicĭ te înşelĭ. Dacă aĭ fi voit să

bem câte un păhărel împreună, aĭ fi aflat pînă acuma.

Rocabol umplu paharul şi zise scurt:

— Bea... şi vorbeşte!..

— Aşa te vreaŭ!.. exclamă cumătra. Oare nu m'am purtat eŭ în tot-d'a-una cât se poate de bine cu tine?

Aĭ voit să aĭ amănunte asupra d-luĭ de Rovere... ţi le-am dat... A fost vorba despre d. de Marcery?.. Aĭ văzut cât de bine m'am purtat.

— Bine, bine!.. Acuma nu este vorba să desmormîntăm trecutul.

— Tot prin mine aĭ putut descoperi pe un membru al familieĭ d'Amblez pe care îl căutaĭ cu multă stăruinţă.

— Ştiŭ lucrurile acestea... A fost vorba însă despre lucrurĭ noul!

— Eĭ bine!.. iată... Mi-aĭ vorbit despre un oare-care cavaler de Curducy?

— In adevăr! Dar pînă acum mi-aĭ răspuns mereŭ că n'aĭ aflat nimica.

— Ştiĭ proverbul! n'aduce anul, ce aduce ceasul.

— Eĭ bine!.. Acel mic mizerabil!

— Nu e tocmaĭ mic!.. Trebue să aibă vre-o patru-zecĭ şi ceva de anĭ. Numaĭ că, după moartea tatăluĭ săŭ, şi-a schimbat numele... Acuma se numeşte marchizul de Orières.

— Bine, răspunse Rocabol, scoţînd un carnet din buzunar şi însemnând numele. Ce face domnul acesta?

— Nimic.

— Este bogat?

— Ca un Cresus.

— Are poziţie frumoasă la curte?

— Are o poziţie admirabilă.. Este slăbiciunea cucoanelor drăguţe. Are o amantă în piaţa Regală. Ce zicĭ despre toate aceste amănunte?.. Nu-ĭ aşa că m'am purtat bine?

Rocabol îĭ aruncă punga cu banĭ.

— Şi acum, ordonă dînsul, du-te de te culcă. Să nu te maĭ văd astă-seară.

Rocabol rămase singur şi cuprinzîndu-şĭ capul între mâinĭ visă...

Da, era în adevăr Rocabol, banditul al căruĭ nume era îndestulător pentru ca Parizieniĭ să tremure de teamă; Rocabol, tâlharul care pradă palatele marilor seniorĭ; Rocabol asasinul, care în lupte tragice, comisese nişte crime spăimântătoare.

Stătea acolo, pe o bancă, în sala aceea murdară, cântărindu-şĭ trecutul, gândindu-se la viitor.

Eraŭ douĭ anĭ de când căzuse în mijlocul Parisuluĭ, prădând şi omorînd. Organizase o trupă de banditĭ carĭ il ascultaŭ ca nişte sclavĭ... şi plănuise, ducând la bun sfirşit întotdeauna, afacerile cele maĭ riscate, aventurile cele maĭ îndrăzneţe.

Toate forţele poliţieĭ fuseseră desfăşurate pentru capturarea luĭ. Dar orĭ cât de strînsă ar fi fost reţeaua în care'l închideaŭ, Rocabol ştia tot d'auna să-şĭ facă drum, să găsiască o eşire.

Poporul îĭ spunea diavolul, vrăjitorul. Inalt, slab, vioĭ, entuziast, Rocabol era parizian pînă în măduva oaselor.

Acum stătea acolo, în sala întunecoasă a cârciumeĭ, şi cugeta... cântărea întîmplările trecutuluĭ.

Wilhelm, bunul şi generosul Wilhelm, protectorul... fratele Elizeĭ d'Amblez, îşĭ aducea aminte de sinistrele aventurĭ ale copilărieĭ sale. Işĭ spunea unele lucrurĭ pe care nimenĭ nu le ştia, pe care nimenĭ nu le auzise. Se gândea la drama dureroasă, care-ĭ aruncase în suflet semințele ureĭ şi a crimeĭ.

Cine era dânsul? De unde venea?

Fusese găsit într'un şanţ la porţile Parisuluĭ.

Cum de nu murise? Era o adevărată minune.

.... O femee care trecea pe acolo, aducând nişte legume într'o căruţă, îĭ auzi gemetele şi fiindu-ĭ milă de dânsul, il culese. Era soţia unuĭ dogar.

Fu salvat, îngrijit, nutrit. Trăi. Salvatoriĭ săĭ îĭ dădură numele de Wilhelm; era numele dogaruluĭ.

Părinţiĭ săĭ adoptivĭ fură oamenĭ bunĭ în felul lor; nu-l lăsară să moară, dar nu-l învăţară cum trebuia să trăiască.

Micul Wilhelm, bastard, vagabond, alerga pe străzile Parisuluĭ necontrolat de nimenĭ. Tatăl săŭ, dogarul, era prea beţiv şi mama sa avea prea multe lucrurĭ de făcut, pentru ca să se maĭ poată ocupa şi de asemenea nimicurĭ.

Copilul crescu, nicĭ bun, nicĭ răŭ. Foarte voinic, agil, amator de ceartă, ne având o noţiune tocmaĭ lămurită despre ceea ce însemna dreptul de proprietate, crescând la întâmplare, azĭ pe lângă unul, mâine pe lângă altul, învăţând maĭ mult să bea şi să se întindă la soare de cât să lucreze, copilul ajunse să urască pe ceĭ bogaţĭ şi egoiştĭ, cu aĭ cărora lacheĭ avusese de multe orĭ prilejul să convorbească.

Avea une-orĭ furiĭ de răzbunare, pe care nu putea să şi le potolească.

Instincte rele năşteaŭ într'însul: era violent, sfidăuş şi la cincĭ-spre-zece anĭ se deprinsese să-şĭ ia aere de comandă.

Mâinele sale fine aveaŭ nişte muşchĭ de fer; picioarele îĭ eraŭ maĭ puternice şi maĭ agile de cât ale celuĭ maĭ exercitat gimnastic. Teribil când era vorba de bătae, obraznic cu ceĭ maĭ marĭ de cât dânsul, adolescentul acesta avea în adevăr ceva demonic în el; când nu-şĭ dădea silinţa să-şĭ stingă focul ochilor săĭ negri, privirea îĭ scânteia ca nişte stele tremurătoare, ca nişte licărirĭ de infern.

Câte o dată crud până la sălbăticie, alte-orĭ era blând şi bun ca un înger.

Un amalgam bizar de patimĭ violente şi de sentimentalizm virginal.

Bea, bea foarte mult. Obiceiul acesta îĭ jucă într'o zi o festă cam proastă.

Intr'o dimineaţă, pe când nu se scuturase încă de beţia nopţeĭ, trecând pe cheiul Nôtre-Dame, se opri să asculte şi dânsul peroraţiile unuĭ recrutor militar, care se silea să pună în evidenţă avantagiile pe carĭ le prezenta serviciul militar, legănând în mână o pungă cu banĭ. Acesta era pe atuncĭ modul de recrutare; şi ceĭ carĭ se grăbeaŭ să intre în serviciul Regeluĭ, eraŭ cât se poate de puţinĭ.

Wilhelm, fascinat, se lăsase să fie condus într'o cârciumă; aicĭ, luat la repezeală şi pierzând orĭ-ce voinţă, semnă contractul prin care se angaja să servească în regimentul din Provence.

Când îşĭ reveni din beţie, protestă, făcu gălăgie. Dar totul fu în zadar: semnase contractul. Şi apoĭ uniforma militară, cu culorile eĭ deschise, era frumoasă şi îl prindea de minune.

Tânărul Wilhelm ajunse să fie încântat şi să nu'ĭ maĭ pară răŭ de ceea ce făcuse.

Dar timpul trecu şi desgustul veni repede. Disciplina era grea, aproape severă. Copilul găsit avea spiritul independent, gata în orĭ-ce moment la revoltă.

Tocmaĭ atuncĭ începu «Războiul de şeapte anĭ»; regimentul luĭ Wilhelm făcea parte din expediţia Port-Mahon, comandată de mareşalul Richelieu.

Wilhelm se bătea bine, dar era tot-d'a-una în conflict cu disciplina. Intr'o zi pălmui un ofiţer şi fu nevoit să dezerteze şi să-şĭ schimbe numele. Maĭ târziŭ figură printre fugariĭ de la Rosbach.

Armata era dezorganizată; prin Franţa trecea suflarea înfrângeriĭ. Lipsa de disciplină completa opera fatalităţeĭ.

Regimentele se subdivizaŭ în maĭ multe părţĭ şi apucaŭ fie-care încotro le venea maĭ bine.

Unele din aceste bande se înapoiară în Franţa şi începură să prade satele, ca într'un ţinut coprins. Wilhelm, improvizat căpitan de batalion, făcea şi dânsul ca ceĭ-l'alţĭ. Autorităţile militare, cu toate silinţele pe carĭ şi le dedeaŭ, nu puteaŭ face mare lucru împotriva acestor primejdioase bande mobile.

Intr'o dimineaţă, eraŭ de atuncĭ tocmaĭ zece anĭ şi jumătate, Wilhelm strâns de aproape fu nevoit să fugă împreună cu o mână de oamenĭ din faţa trupelor regale şi să se retragă îndărătul faimoaselor stâncĭ de la Ollionlles, lângă Tuluza.

Acolo, tovarăşiĭ săĭ şi dânsul însuşĭ ajunseră să moară de foame. Fără banĭ, fără speranţe, ameninţaţĭ cu moartea saŭ cu galerele dacă se dădeaŭ prizonierĭ, oameniĭ aceştia eraŭ gata să facă orĭ-ce, pentru că nicĭ o situaţie n'ar fi putut să fie maĭ primejdioasă de cât aceea în care se aflaŭ.

Pe când stăteaŭ ascunşĭ după stâncĭ, aşteptând salvarea sub forma vre-unuĭ călător rătăcit, un zgomot de vocĭ şi pocniturĭ de bice le atrase atenţia.

Atuncĭ, văzură defilând la o mică distanţă, o cohortă de fiinţe carĭ îngânaŭ făptura omenească, urmată de nişte in-

divizĭ cu mutre barbare, înarmaţĭ cu bice şi cu bastoane grele.

Era o escortă de ocnaşĭ, transportată de la Tuluza la Brest, unde trebuia să ajute la clădirea noueĭ închisorĭ militare.

Eraŭ în adevăr nişte fiinţe diforme, pe carĭ sălbăticia convenţiilor sociale le aruncase pe mâna temnicierilor, fără nicĭ un drept, fără nicĭ o putinţă de apăsare.

Gardieniĭ aveaŭ asupra lor dreptul de viaţă şi de moarte, ca şi dreptul de tortură.

Dezertoriĭ priveaŭ toate, şi orĭ cât de curagioşĭ ar fi fost, fură cuprinşĭ de fiorĭ.

Dar, iată că din rândul ocnaşilor un om căzuse, gemând.

Impiedicându-se în lanţurĭ, nenorocitul nu putu să se maĭ scoale şi fu călcat în picioare de tovarăşiĭ săĭ carĭ eraŭ împinşĭ din urmă de gardienĭ.

— Ajutor!.. ajutor!.. urla cel căzut.

Rocabol stătea înlemnit după stâncă. Stătea nemişcat, dar corpul i se zbuciuma, privirea iĭ era de foc.

Ocnaşiĭ voiră să se oprească. Gardieniĭ, înfuriaţĭ de atâta neascultare, îĭ loveaŭ cu violenţă.

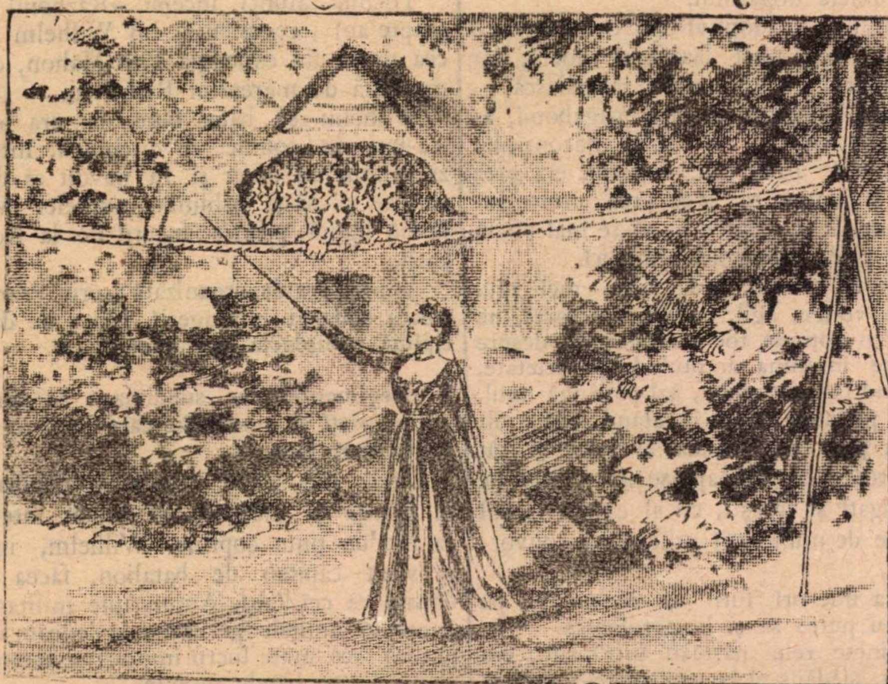
Chiar o detunătură se auzi, şi unul dintre ocnaşĭ, acela care era maĭ aproape de mizerabilul căzut la pământ, se rostogoli, cu craniul zdrobit.

Atuncĭ, urmă o scenă de necrezut.

Rocabol se repezise ca un leŭ rănit, şi dintr'o singură săritură fusese în mijlocul ocnaşilor.

De unde găsi dânsul energia, forţa supra-omenească pe care o desfăşură?

(Va urma)

Imblânzitoarea de jaguarĭ

Imblânzitoarea de jaguarĭ

O îmblânzitoare care a devenit celebră prin îndrăzneala şi prin extraordinara eĭ putere de stăpânire asupra celor maĭ trădătoare animale, e, fără îndoială, d-na Ludovica Morelli.

Este o franceză care lucrează cu leoparzĭ, cu jaguarĭ şi cu pantere.

Animalele par că înţeleg foarte bine limba franceză, după cum îmblânzitoriĭ germanĭ susţin că fiarele aŭ ca limbă de predilecţie limba germană. Ceea ce dovedeşte încă odată că numaĭ sunetele, modul de pronunţare al cuvintelor, poate avea o influenţă hotărîtoare asupra animalelor, iar limba nu valorează nimic.

D-na Morelli este mică de statură şi maĭ mult slabă de cât grasă; posedă însă un sînge rece şi un curaj în adevăr minunate.

Se ştie că panterele şi leoparziĭ se dresează cu foarte multă greutate şi că nicĭ odată nu poate avea cine-va o deplină încredere în aceste animale.

Sunt nişte fiinţe rele şi trădătoare, carĭ n'aŭ nicĭ nobleţa leuluĭ, nicĭ constanţa tigruluĭ.

Sunt pline de laşitate şi caută cel maĭ neînsemnat prilej pentru a se declara nemulţumite şi a se arunca asupra bieţilor îmblânzitorĭ, pe carĭ îĭ măcelăresc fără milă.

Cu toate aceste greutăţĭ, d-na Morelli intră în arenă cu cincĭ pantere de odată şi execută cele maĭ îndrăzneţe manevre. După aceea se aşează în mijlocul lor şi le îngădue chiar să-ĭ cuprindă mâinele între fălcĭ, ceea ce este foarte primejdios.

Figura cea maĭ îndrăzneaţă este atuncĭ când Cartuş, unul dintre jaguariĭ săĭ, ia loc pe o bancă de fier, pe care îmblânzitoarea o ţine în mâinĭ, în dreptul feţeĭ; tînăra femee îşĭ ţine privirea fixată în ochiĭ licăritorĭ aĭ jaguaruluĭ.

Şcoala de dresare

D-na Morelli întrebuinţează pentru dresarea leoparzilor, panterelor şi jaguarilor aceleaşĭ metode carĭ sunt de obiceiŭ întrebuinţate pentru dresarea leilor.

Iĭ învaţă maĭ întâiŭ s'o respecte şi s'o dorească; în cele din urmă bestiile se deprind cu noua lor stăpână şi se învoesc s'o asculte.

Furca de fier are un rol foarte important în şcoala dresăriĭ. Animalul care s'a izbit odată de ceĭ treĭ dinţĭ ascuţiţĭ, nu se maĭ avântă în urmă de cât cu multă băgare de seamă şi de multe orĭ devine chiar fricos ca un epure.

O regulă ştiută, care este urmată de toţĭ îmblânzitoriĭ, spune că uniformitatea în mişcărĭ şi în deprinderĭ este numaĭ de cât cerută pentru a se putea ajunge la un bun rezultat.

O greşeală, o mică abatere îngăduită astă-zĭ, este repetată şi a doua oară; aceste repetărĭ conduc spre neascultare.

Iată pentru ce îmblânzitoriĭ observă amănuntele cele maĭ micĭ cu cea maĭ mare atenţie.

Aşa de exemplu, dacă în prima zi a intrăriĭ pe arenă, animalul a apucat la început spre dreapta, trebue ca în toate zilele să apuce mereŭ tot în aceiaşĭ direcţiune.

Dacă animalele sunt maĭ multe în grupă, fie-care trebue să ocupe mereŭ acelaşĭ loc. Ordinea trebue să fie păstrată aceiaşĭ în tot timpul reprezentaţieĭ. Cea maĭ mică perturbare poate da loc la primejdiĭ marĭ.

Animalele îmblânzite nu execută figurĭ, nu manevrează în arenă de cât ca un fel de automate, ascultând maĭ mult de o putere nevăzută şi irezistibilă care le conduce, de cât de voinţa lor.

Trebue foarte puţin lucru pentru ca un incident cât de neînsemnat să se transforme îndată într'o afacere serioasă.

Intr'o zi d-na Morelli a atins un leopard peste ochĭ cu dantela rochieĭ sale; dacă îmblânzitoarea n'ar fi sărit repede în lăturĭ şi nu s'ar fi bucurat de prezenţa de spirit pe care toată lumea i-o recunoaşte, ar fi urmat, fără îndoială, un accident foarte grav.

Altă-dată d-na Morelli, întorcându-se cu spatele spre unul dintre leoparzĭ, de a căruia prezenţă uitase, animalul se strecură binişor pe la spatele eĭ şi sărindu-ĭ pe umerĭ, se încercă s'o sugrume.

In această împrejurare îmblânzitoarea a fost salvată de căpitanul Bonavita care i-a alergat în ajutor.

D-na Morelli a avut să sufere mult de pe urma acestuĭ accident. Amiciĭ o sfătuiră să renunţe la animalul rebel, dar dînsa nu voi să audă de aşa ceva.

Indată ce se făcu bine, reîncepu exerciţiile şi sili pe toţĭ leoparziĭ s'o asculte ca şi maĭ înainte. C. Arg.

O CĂLĔTORIE IN TRECUT

TÊRGOVIŞTE

— Urmare —

Venind acum la populaţia oraşuluĭ Târgovişte din timpul luĭ Mihaiŭ Viteazul şi maĭ târziŭ sub Mateiŭ basarab, Târgoviştea se zice că avea o populaţie de 60 miĭ locuitorĭ şi 70 de bisericĭ. Dionisie Fotino se mulţumeşte a spune în opul săŭ publicat la 1818, «Istoria Românilor», că Târgoviştea odinioară era foarte mare şi întăriată, iar în interiorul săŭ avea treĭ monastirĭ: Mitropolia, Stela şi Polniţa (azĭ Biserica Albă saŭ Maica Domnuluĭ). Exista, adaugă el, şi un turn înalt în curtea palatuluĭ domnesc, turnul Chindia, căcĭ altul n'a maĭ fost; dar Pavel d'Aleppo aseamănă Târgoviştea cu Alepul şi cu Damascul, aceasta maĭ ales în urma reparăreĭ de către Mateiŭ Basarab a zidurilor din jurul cetăţeĭ, a palaturilor şi biserieilor din jurul eĭ.

Negoţul în acele vremurĭ se făcea pe o scară foarte înaltă; nu era oraş din Ţara Muntenească să nu vie cu produsele luĭ Vinerea la oborul din Târgovişte şi d'abia puteaŭ străbate aci de târguelile patriarhuluĭ de la Constantinopoli, de carele şi de încărcăturile buzoenilor, craiovenilor şi ale caracalenilor de baltă, etc. Acestea sunt dovedite şi scoase de institutorul Dimitrie Petrescu din Cronograful Argeşuluĭ. In afacerile sale comerciale, Târgoviştea era deschisă şi lucra cu pieţile Veneţieĭ, Genoveĭ şi Ţarigraduluĭ, carĭ multă vreme se aprovizionară cu miere, ceară, lînă, ciriviş, oĭ, vite şi brânzeturĭ de tot felul; iar logofeţiĭ, logofetesele, jupâniĭ, jupâniţele, vlădiciĭ, baniĭ, mitropoliţiĭ şi voivoziĭ; îşĭ procuraŭ hainele lor: binişurĭ, gugiumane, fermenelele, giubelele şi anteriile cusute numaĭ în aurăriĭ scumpe—din aceste oraşe.

Bogăţiile costumurilor purtate de moşiĭ şi strămoşiĭ noştri, fantezia şi pitorescul lor mă mir cum de n'a interesat pe istoriciĭ şi cronicariĭ de merit cum de nu s'a găsit nimenĭ ca să le facă descripţiunea lor amănunţită. Zugrăvite răŭ pe zidurile din tindele bisericilor şi tot sunt bogate şi atâta de frumoase, în cât nu ştiŭ dacă există naţiune care să se poată lăuda că în lux ne-a întrecut pe noĭ vre odată.

*

De la Mateiŭ Basarab înainte, gloria Târgovişteĭ începe să cadă; poate că fanariotul Nicolae Mavrocordat, ne maĭ putând să vadă în fie-care zi dovezile de glorie ale unuĭ trecut rodnic şi înţelepţesc al predecesorilor săĭ, toţĭ marĭ la fapte şi la suflet, mută scaunul domnieĭ într'o rovină pe atuncĭ şi se aşeză definitiv la Bucureştĭ. Ca poziţiune naturală a soluluĭ, oraşul acesta nu avea nicĭ o frumuseţe; înconjurat era de mlaştinĭ, sortit, murdar, cum fusese şi sufletul fanarioţilor carĭ sugrumară ţara, schigiuind-o şi aducând-o lt sapă de lemn timp, de un veac, pînă când sângele martiruluĭ Tudor Vladimirescu şi al pandurilor săĭ ne scăpă şi de aceste hidoase jivine.

Peripeţiile acestor vremurĭ de tristă memorie pentru cele două Principate, cred că nu sunt străine nicĭ unuĭ român care s'a interesat de durerile ţăreĭ sale; de aceea asupra lor trec, amintirea nevoind să v'o turbur şi urmăresc înainte oraşul acesta nenorocit, în care odinioară încăpuse atâta slavă.

La 1600 Gheorghe Ghica, din ordinul Porţeĭ şi maĭ ales din cauza sălbătăcieĭ viziruluĭ Crapuli, a dărîmat «Curtea Domnească», stricând şi întăririle cetăţeĭ; iar Grigore Ghica al II-lea repară palaturile pe la 1734, însă face sondagiĭ vechilor zidirĭ, spre a găsi ascunsele comorĭ ale Domnilor. Ilarian, episcopul Argeşuluĭ, în memoriile sale zice: Acest profanator beiŭ a scormonit pînă şi mormintele domneştĭ sub masca veneraţiuneĭ d'a s'uji cu parastase acele oseminte atât de scumpe românilor.

Scurta domnie a luĭ Ghica se ştie că se sfârşi cu rezbelul ruso-austriac: Contele de Valic, comandantul Transilvanieĭ, intrând cu armele în ţară, cuprinse Târgoviştea; Constantin Mavrocordat, ajutat de turcĭ, îl bătu şi 'l alungă peste munţĭ. Cu această ocaziune eĭ prefăcură Târgoviştea în foc şi în cenuşe şi prin urmare Curtea Domnească rămase iar o completă ruină. De aicĭ înainte Târgoviştea declină şi merse din decadenţă în decadenţă, ast-fel că opera nimicireĭ sale era rezervată luĭ Nicolae Mavrocordat, biciul luĭ Satan pentru ţările române în genere şi pentru Târgovişte în parte.

Am spicuit abia ce era Târgoviştea în trecut; ca s'o descriŭ cum este astă-zĭ, sufletul meŭ plânge şi 'mĭ-e greŭ a o face după ce ascultarăm ce slavă închis-a odinioară într'însa, câţĭ eroĭ, câte zile de mărire înumărat-a dînsa cât fu capitala Munteniei. Aicĭ îĭ plăcu luĭ Mircea Vodă să-şĭ mute scaunul domnieĭ, căcĭ de aicĭ i se păru măreţuluĭ voevod, de pe aceste frumoase coline ochiĭ luĭ de şoim se pot maĭ în depărtare arunca asupra duşmanilor şi a'ĭ zări de îndată ce eĭ în spre poporul luĭ scump îndrăzneaŭ a veni să se năpustească; deprinse pe ungurĭ a se ţine de cuvânt şi pe turcĭ a respecta cuprinsul, datinele şi credinţele neamuluĭ românesc, şi îmĭ place să citesc versurile luĭ Eminescu, puse în graiul luĭ Mircea care răspunde trufaşuluĭ Baiazid:

Eŭ? Imĭ apăr sărăcia şi nevoile şi neamul,
De aceea tot ce mişcă 'n astă ţară, rîul, ramul,
Mi-e prieten numaĭ mie, iară ţie duşman este,
Duşmănit veĭ fi de toate, fără a prinde chiar de veste.
N'avem oştĭ. dară iubirea de moşie e un zid
Care nu se 'nfiorează de-a ta faimă, Baiazid.

Aicĭ Vlad al V-lea Ţepeş învaţă pe boerĭ a se supune legilor ţăriĭ, trimiţând pe ceĭ nepocăiţĭ în ziua de Paştĭ: zidarĭ, salahorĭ, la cetatea Poenarĭ, în munţĭ; pe cetăţeniĭ răĭ, pe vrăjmaşiĭ nesosotiţĭ: saşĭ, secuĭ, ungurĭ, turcĭ, a dârdâi de teama ţepeĭ; iar cetăţenilor le băga în suflet groaza minciuneĭ, a răpireĭ, a trădăreĭ.

Aicĭ Radu cel Mare şi Neagoe Vodă se ocupară cu aşezăminte pioase şi cel d'întâiŭ aduse în ţara sa pe patriarhul Nifon şi îĭ dete spre locuinţă unul din palatele ce era în curtea bisericeĭ luĭ Stelea. Aicĭ feciorul Pătraşcuhuĭ căpătă numele de Viteaz, după ce, încărcat de isbânzĭ, se întoarce de la Călugărenĭ. Aicĭ, cum văzurăm, Mateiŭ Basarab aprinde facla lumineĭ intelectuale, ale căreĭ raze măritu-s'aŭ foarte, luminând frumos pînă în zilele noastre. De la Mateiŭ Basarab înflorirea Târgovişteĭ este plăpândă, slabă, ca a florilor crescute sub sticlă.

Oameniĭ, ca şi cetăţile, ca şi lucrurile chiar, aŭ epocile lor de mărire şi de cădere, dramul lor de noroc, cum zice Gr. Alexandrescu, şi când acesta le părăseşte, dar fi fost ele cât de ilustre, cât de pitoreştĭ, se părăginesc. A! şi ce tristă înfăţişare capătă ele atuncĭ când muşchiul, pălămida şi jelitoarea cucuvae, peste dînsele desnădejduitoarea lor stăpânire îşĭ întind!

Mi-ar trebui pana erudituluĭ Volney spre a descrie suspinele Caldeeĭ, Feniciei, Palmireĭ, Cartagineĭ, cetăţĭ ce fură gloria lumeĭ şi despre carĭ azĭ istoria abia maĭ pomeneşte. Mi-ar trebui să vă ţin aicea ceasurĭ şi zile să vă arăt cum eraŭ cetăţile din Muntenia: Giurgiu, Brăila, Târgoviştea, Poenarĭ, Stelea, Crăciuna şi cetatea Negru-Vodă; iar în Moldova: Hotinul, Soroca, Tighina, Neamţul, Cetatea-Albă, de muriĭ cărora stete legată libertatea ţăreĭ acesteia şi cărora timpul n'avu ce le face, însă fanarioţiĭ cu foc şi cu pară mântuitu-le-aŭ după faţa pământuluĭ.

Trec la Târgoviştea de azĭ. Ca maĭ toate oraşele de provincie şi Târgoviştea este un oraş monoton, deşi se află acolo o populaţie de 1812 locuitorĭ, 4 şcolĭ primare, gimnaziul Văcărescu, o şcoală profesională de fete, o şcoală militară de echitaţie, divizia, fonderia armateĭ, spitalul militar de la Ceriş, 16 fabricĭ de uleiurĭ minerale, paste, spirt şi la Lăculeţe pulberăria statuluĭ,—totuşĭ, cu atâtea inflamabile, oraşul nu este de loc în fierbere; în lung şi în lat îl poţĭ cutreera ziua nămiaza mare fără să întâlneştĭ picior de om; nu s'aude de cât lătratul

câinilor şi huruitul sacalelor primăriei; încolo copacii din grădina Ciocârlan şi cei de la podul cel mare suspină.

Ialomiţa, şopotind, povesteşte aninilor de pe marginea ei taina glărioasă a acestei cetăţi, iar sălciile p'ângătoate jelesc acolo un prezent gol de fapte mari, dar plin de intrige politice. n revărsatul zorilor, la chindii, în amurg, auz mereŭ ciorile croncănind, chihurezul ţipând jalnic pe coperişurile bisericilor şi pe ciurciuvelele ferestrelor palatelor domneşti, azi în cea mai mare ruină.

*

Ca veche capitală a Munteniei, această cetate este încinsă cu un şanţ care, după cum am spus, era groaza inamicilor, însă azi el seamănă cu un brâŭ zdrenţuit, pe care această văduvă ilustră îl păstrează întru pomenire. Din depărtare, în depărtare acest brâŭ se vede întrerupt de 12 metereze şi cari, pe sub pământ, comunicaŭ cu palaturile domneşti. In interiorul acestui oraş sunt 24 de biserici, dintre cari 19 funcţionează şi 5 sunt în complectă ruină. De fie-care din ele este legată câte o amintire istorică, câte un nume sacru, pe care îl va mai păstra doară pomelnicele şi hrisoavele, timpul, vrăjmaş neîmpăcat, peste dînsele lăsându-şi urmele sale spulberătoare şi, în mersul lui, necruţând nici măcar pe cei mai de seamă martori ai unui trecut glorios, care să arate, în treacăt, starea câtorva din aceste sfinte locaşuri, spre a dovedi ce poate face vremea şi indiferenţa oamenilor pînă şi din cele mai măreţe zidiri: Mitropolia din Târgovişte, despre care Pavel d'Aleppo zice: Această biserică nu'şi avea pereche în aceste regiuni, fiind zidită după modelul Sfintei Sofii din Constantinopol: înaltă, vastă, sprijinită pe mai multe coloane şi foarte impunătoare; deşi, în timpul lui Tudor Vladimirescu, a fost dezvălită de plumbul cu care era acoperită şi din el s'a făcut gloanţe de puşcă de către soldaţii lui Ipsilante, totuşi era monumentală şi timp de trei sute de ani ea luptă cu intemperiile.

(Va urma)

Smara

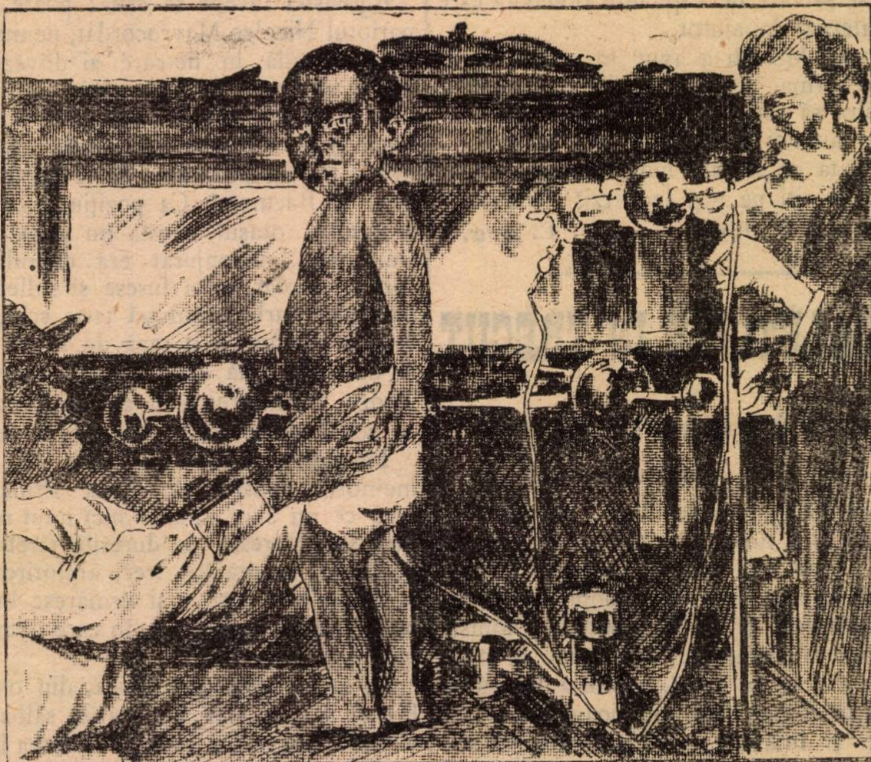
Negrii, pot deveni albi?

Unele animale aŭ privilegiul de a'şi putea schimba coloarea odată cu vârsta, sub influenţa razelor solare saŭ sub influenţa vre-unei emoţii.

Ast-fel este cameleonul.

La oameni numai părul îşi schimbă coloarea, pielea rămâne mereŭ aceiaşi.

Cu toate acestea în epoca noastră, când ştiinţa a reuşit să facă atâtea minuni, când corpul omenesc poate fi deschis şi închis, întocmai ca o oglindă portativă, savanţii s'aŭ întrebat dacă nu cum-va le-ar fi cu putinţă să schimbe şi coloarea pielei.

Negrii pot deveni albi?

In adevĕr, de ce oare un om negru n'ar putea să devie alb şi vice-versa?

Problema aceasta a fost pusă mai ales în Statele-Unite; aceasta, mai întâi pentru că americanii se înamorează lesne de toate chestiunile reputate ca imposibile, şi apoi pentru că numărul negrilor este foarte mare pe-acolo.

Şi cred că nu mai este nevoe să spunem că astă-zi mulţi negri sunt însufleţiţi de dorinţa de a deveni albi.

Mulţi savanţi din Filadelfia aŭ încercat operaţia decolorărei pielei negrilor. Până acuma însă, nu s'a ajuns de cât la rezultate foarte slabe.

Printre aceştia trebue să l cităm şi pe d. John S. de Richmond, un adevărat savant. Chestiunea înălbirei negrilor l'a pasionat foarte mult. El a plecat de la ideia că Bertholet a reuşit să înălbească multe ţesături vegetale, prin spălături chimice.

Adică de ce asemenea spălături n'ar fi putut să fie întrebuinţate şi pentru ţesăturile animale?

Pe lângă aceste spălături, savantul a mai adăogat şi unele arsuri destul de dureroase. Negrul care voia să devie alb, urmând sistemul săŭ, trebuia să dea dovadă de mult stoicism, pentru că operaţiile sunt foarte dureroase.

Ziarele americane spun că savantul a ajuns la rezultate destul de apreciabile.

Prin urmare, de acum înainte vom avea şi negri albi! Poate chiar şi albi-negri! De ce nu?

Clişeul nostru reprezintă una din operaţiile medicului american.

Dhor.

Ultima expediţie a unui aventurier

— Urmare —

— Sărmanul indian!.. Fără îndoială că a fost surprins de vre-o sentinelă şi străpuns cu o lovitură de baionetă. Să mergem după dînsul, dacă putem face vre-o ispravă mai mare.

Dar abia îşi terminase fraza şi indianul apăru.

— Ei bine!.. întrebă Chapardo.

— Am venit să te caut, răspunse celalt.

— Pentru ce?

— Nu ştiŭ bine dacă sunt Mexicani saŭ Francezi.

Chapardo înălţă din umeri.

— Dar i-ai fi putut recunoaşte după costum, după grai...

— Oamenii aceştia n'aŭ nici costum nici grai.

— Cum?.. Nişte oameni cari nu poartă

nicĭ o haină şi carĭ pe deasupra maĭ sunt şi muţĭ?.. Ce-mĭ tot trăncăneştĭ acolo?

Apaşiĭ, dezbrăcând hainele lor ocazionale, pare a se fi lepădat şi de graiul convenţional pe care-l întrebuinţează totdeauna faţă de străinĭ. Era o dorinţă de a se identifica în totul cu noul lor rol.

— Nu, răspunse indianul, izbucnind în rîs; voiam să-ţĭ spun că oameniĭ aceia n'aŭ cu toţiĭ acelaş graĭ şi că hainele lor nu se aseamănă.

— Hm! hm! murmură Chapardo, nu prea se explică clar ştrengarul acesta... Să vedem!...

D-ta, căpitane, să deschizĭ ochiĭ în patru, adăugă dînsul, întorcându-se spre Gerald.

Ceĭ doui oamenĭ se îndepărtară repede şi peste puţin se perdură în erburĭ.

Strecurîndu-se cu agilitatea unor şopîrle, străbătură o parte a păd̦ureĭ şi ajunseră într'un luminiş, de unde porniaŭ sgomote de vocĭ.

Vre-o două-zecĭ de oamenĭ eraŭ acolo, înşiraţĭ în jurul unuĭ foc.

Era evident că acolo bivacuaseră.

Acum fumaŭ şi discutaŭ cu însufleţire.

Chapardo îşĭ frecă ochiĭ, iĭ deschise marĭ de tot, şi rămase cu gura căscată, ca în faţa uneĭ minunĭ.

Sombreros, chipiurĭ, păläriĭ de paie, cizme de toate nuanţele, ghete, papucĭ, geamandane, veste, tunicĭ cu şi fără butonĭ, toate se confundaŭ într'o amestecătură de nedescris.

O asemenea bandă de oamenĭ, defilând pe străzile unuĭ oraş civilizat, ar fi produs cea maĭ teribilă ilaritate.

— Ce-o fi însemnând asta? cugeta fostul hangiŭ.

Şi rămase tăcut, trăgând cu urechea.

— Si, oni, ia, non no, rein, acestea fură cuvintele distincte carĭ ajunseră până la urechile sale.

Incolo, afară de câte-va fărâmăturĭ de frase franceze saŭ spaniole, nu maĭ înţelegea nimica.

— Hm!.. murmură dânsul, s'ar putea foarte bine să fie vre-o bandă ca aceia a amiculuĭ meŭ Fabricio.

Unul dintre oameniĭ bandeĭ, care avea la mâneca haineĭ un galon de argint, smulse o sticlă din mâna unuĭ tovarăş şi ducând-o la gură bău cu lăcomie.

Cel-alt trase sabia şi se repezi asupra adversaruluĭ. Omul cu galonul scoase revolverul.

Două gloanţe se perdură în aer; în cele din urmă sticla trecu în stăpânirea primuluĭ eĭ proprietar.

Scena aceasta se petrecu fără ca vre-unul din bandă să intervie, ca şi cum ar fi fost lucrul cel maĭ natural din lume

— Nu, oameniĭ aceştia nu pot face parte din legiunea străină, murmură Chapardo. E adevărat că şi acolo sunt elementele cele maĭ eterogene, dar în schimb domneşte printre eĭ o disciplină de fer. Cel maĭ bun lucru pe care îl avem de tăcut este să ne depărtăm şi să căutăm a nu fi zărițĭ de banda aceasta, care nu poate avea nimic comun cu armata franceză.

Discuţia, care fusese foarte însufleţită maĭ înainte, era sfârşită acum.

— Să se aducă prizonierul! comandă o voce răguşită.

Douĭ oamenĭ se ridicară şi se îndreptară clătinându-se spre un arbore maĭ retras, la rădăcina căruia stătea trântit un om cu mânile şi picioarele legate.

Nenorocitul nu maĭ avea pe dânsul alte haine, de cât o pereche de pantalonĭ şi o cămaşe sfâşiată.

Fu adus în faţa aceluia care părea să fie şeful bandeĭ.

— Pentru ultima oară te întreb: voeşĭ să ne spuĭ unde 'ţĭ-aĭ ascuns baniĭ?

— D-lor, vă jur că nu maĭ posed nicĭ o avere; aceia carĭ aŭ trecut înaintea d-tră mĭ-aŭ luat totul.

— Acesta e ultimul tăŭ cuvânt?

— Vă spun adevărul; faceţĭ din mine ce veţĭ voi.

— Caracuba! strigă cel-alt; voĭ şti eŭ să te fac să vorbeştĭ.

«Haide, copiĭ, la lucru!

— Sunt nişte bandiţĭ mexicanĭ, cugetă Chapardo, care din toată convorbirea nu auzise de cât înjurătura din urmă.

In timpul acesta, unul dintre bandiţĭ se urcă în copac şi prepară un fel de laţ, ca pentru o spânzurătoare.

Şeful trupeĭ se întoarse din noŭ spre prizonier.

— Dacă până peste cincĭ minute nu ne veĭ spune unde ţi-aĭ ascuns baniĭ, te vom urca în sus şi vom face foc de ramurĭ sub tine.

După ce fumul te va fi acoperit destul de mult pentru ca corpul tăŭ să nu maĭ poată fi zărit, voiŭ ordona oamenilor meĭ să tragă la întâmplare.

— Bandiţilor!.. Aasasinilor!.. urlă nenorocitul. Sîngele meŭ va cădea de-asupra capetelor voastre!

Această ultimă frază fusese pronunţată în limba franceză şi cu voce destul de puternică pentru ca să poată fi auzită şi de Chapardo.

— Să plecăm repede!.. murmură dînsul la urechia apaşuluĭ.

Şi fără să maĭ vorbească ceva, se strecurară încetişor printre stufişurĭ pînă la tovarăşiĭ lor.

— Sunt francezĭ? întrebă Gerald.

— Sunt nişte bandiţĭ carĭ se pregătesc să spânzure pe unul dintre compatrioţiĭ noştri, răspunse Chapardo. Trebue să alergăm în ajutorul săŭ; n'avem nicĭ un moment de pierdut.

«D-le Gerald, d-ta veĭ rămânea cu caiĭ; noĭ...

Tînărul înălţă capul. O scânteere puternică îĭ în ălzi ochiĭ şi cu vocea hotărîtă, răspunse:

— Chapardo, eŭ mi-am petrecut copilăria prin pampasurĭ şi prin pădurĭ. De zecĭ de orĭ m'am luptat şi cu fiarele şi cu oameniĭ fără ca să daŭ vre-odată înapoĭ. După cum aĭ spus-o tu însuţĭ, indieniĭ sunt sub ordinele mele; prin urmare este de datoria mea să merg în fruntea lor.

— Căpitane, voiŭ fi mereŭ lângă d-ta, răspunse fostul hangiŭ, subjugat de energia aceluĭ copil de opt-spre-zece anĭ.

— Un apaş să rămâe pentru a păzi caiĭ; ceĭ-l'alţĭ să mă urmeze!.. comandă Gerald.

Electrizaţĭ de vorbele tînăruluĭ lor comandant, indieniĭ îşĭ ridicară armele şi porniră înainte, fără să discute.

Eĭ înaintară cu băgare de seamă printre ramurĭ şi nu începură să facă zgomot de cât atuncĭ când zăriră fumul şi omul spânzurat de o creangă.

Nenorocitul chinuit zări pe aceia carĭ îĭ venea în ajutor şi un strigăt porni din pieptul săŭ:

— Amigos!

Bandiţiĭ săriră în picioare ca un singur om.

— Adelante! strigă Gerald.

— Adelante!.. hop!.. hop!.. răspunseră Chapardo şi indieniĭ.

Şi douĭ-spre-zece oamenĭ porniră în fugă, cu carabinele în mână, cu cuţitele între dinţĭ.

— Apaşiĭ!.. Să scape cine poate!.. exclamară douĭ, recunoscând strigătul de războiŭ al indienilor.

— Să fugim! repetară tovarăşiĭ lor.

— Trageţĭ asupra omuluĭ!.. ztrigă o voce abia distinctă în mijlocul zgomotuluĭ de nedescris care începuse.

Câte-va detunăturĭ porniră; gloanţele şuerară pretutindenĭ la întâmplare.

Gerald ajunse cel d'întâiŭ în poiană.

— După bandiţĭ!.. strigă dînsul. Şi fără milă!..

Indieniĭ voiră să se repeadă, dar vântul îşĭ schimbă direcţia şi un nor de fum se puse între eĭ şi fugarĭ, oprindu-le calea.

Abia dacă maĭ puteaŭ deosebi siluetele oamenilor, carĭ acum se aruncaŭ pe caĭ.

— Foc!..

O salvă de detunăturĭ porni şi se auzi zgomotul căderiĭ unuĭ corp. Fumul se risipi încetul cu încetul; pe câmpul de luptă nu maĭ rămăsese de cât un singur... boŭ, care se zbătea într'un lac de sînge.

Era o vită furată de bandiţĭ din vre-o turmă.

In depărtare se maĭ auzi un zgomot de ramurĭ rupte şi apoĭ nimic.

Bandiţiĭ dispăruseră.

O tuse seacă porni de sus.

— A!.. uitasem de compatriotul nostru!.. zise Chapardo.

Indieniĭ dădură la o parte ramurile carĭ ardeaŭ şi victima brigarzilor apăru în faţa lor, goală.

In câte-va minute nenorocitul fu coborât la pământ.

— Gracias, amigos, gracias!..

Prima grije a luĭ Chapardo fu să caute hainele nenorocituluĭ şi să-l îmbrace.

Scena era acum aproape veselă.

Numaĭ Chapardo rămăsese încruntat.

— Heĭ amice! zise dînsul, nu cum-va d-ta eştĭ francez? Adineaorĭ te-am auzit exprimându te în această limbă.

Cel-l'alt sări în sus, ca şi cum ar fi fost muşcat de un şearpe.

— Francez, eŭ? exclamă dînsul plin de ură. Vorbesc limba acestor blestemaţĭ ca şi d-ta, caballero, dar ca şi d-ta sunt mexican.

Apoĭ, înclinându-se ceremonios.

— Eŭ sunt don Ignatio.

Şi necunoscutul părea că aşteaptă efectul produs de acest nume. Dar don Ignatio era absolut necunoscut luĭ Gerald; tot aşa şi Indienilor.

— D-ta eştĭ don Ignatio, bogatul proprietar de mine?.. exclamă Chapardo.

— Chiar el, domnule.

— Trebue să fi auzit şi d-ta vorbindu-se, Gerald: senor Ignatio, acela care expediază în fie-care an vase încărcate cu argint?

Tatăl d tale îţĭ vorbia adesea despre dînsul, adăugă Chapardo, făcându-ĭ semn şi cu ochiul, ca şi cum ar fi voit să-ĭ strige: «Dar spune şi d-ta ceva»!

Tînărul căpitan era oare-cum zăpăcit; crezuse că scapă un francez şi scăpase un mexican.

In cele din urmă însă, observă semnul pe care i-l făcuse fostul hangiŭ, şi înclinându-se la rîndul săŭ răspunse:

— Te rog să mă erţĭ, domnule, că nu mi-am amintit dintr'o dată de un nume pe care l'am auzit adese orĭ în gura tătăluĭ meŭ, don Ricardo, plantatorul Sonoreĭ. Sunt fericit că am putut contribui şi eŭ la salvarea d-tale!

— Ah!.. fără d-ta aş fi fost mort!. exclamă mexicanul, strângându-ĭ mânele cu dragoste. Sper că veţĭ bine voi a-mĭ face onoarea de a veni până la mine... Voĭ fi foarte fericit să vă pot găzdui câte-va zile.

Gerald se întoarse spre fostul hangiŭ şi-l prezentă.

— Senor Chapardo, intendentul şi în acelaş timp amicul tătăluĭ meŭ şi al meŭ.

Auzind cuvîntul de «intendent», mexicanul făcuse o strîmbătură. Dar ultimele cuvinte ale luĭ Gerald îl făcură să-şĭ schimbe părerea şi plin de curtenie întinse mâna fostuluĭ hangiŭ.

— Chaballero, eştĭ prietenul meŭ.

Senores, ne-am înţeles, veţĭ fi oaspeţiĭ meĭ.

— Primim!.. fu răspunsul celor douĭ oamenĭ.

Din ordinul luĭ Gerald, un indian îşĭ ceda calul luĭ don Ignatio şi fu luat în crupă de un tovarăş al săŭ.

Plecară în galop.

Nimenĭ nu băgă de seamă că un om îĭ observa cu atenţie din dărătul unor stufişurĭ.

Omul acesta îşĭ ţinea privirea-ĭ de foc fixată asupra luĭ Chapardo şi a luĭ Gerald.

— Pe voĭ amândouĭ, murmură dânsul, vă voĭ recunoaşte dintr'o mie!

— Aşa dar, întrebă fostul hangiŭ, care părea chinuit de o idee fixă, d-ta eştĭ sigur că aceia carĭ voiaŭ să te asasineze apartin armateĭ franceze?

— Cum sunt sigur că va trebui să mor într'o zi, răspunse mexicanul.

— Cu toate acestea, mi se pare că mulţĭ dintre eĭ vorbeaŭ dialecte necunoscute. Şi eŭ cunosc destul de bine limba franceză.

— Heĭ! amigo, armata oamenilor acelora nu este de cât o adunătură de tâlharĭ şi de asasinĭ, compusă din resturile cele maĭ depravate ale tuturor naţiunilor.

Chapardo avu nevoe de multă putere de stăpânire ca să nu izbucnească.

— Banda care mă chinuia, continuă proprietarul minelor de argint, a venit la mine să-mĭ ceară ospitalitate. După ce 'ĭ-am primit cu braţele deschise şi 'ĭ-am ospătat ca pe nişte bunĭ prietenĭ, d-lor aŭ găsit de cuviinţă să râmnească la baniĭ meĭ.

M'aŭ legat pe un cal şi m'aŭ condus în pădure.

Şi servitoriĭ d-tale nu ţi-aŭ venit în ajutor? întrebă Chapardo, silindu-se să-şĭ ascundă turburarea. Nu eraŭ de cât vre-o două-zecĭ de oamenĭ şi mi se pare că....

— Hoinbre de bueno, răspunse mexicanul, am în serviciul meŭ două sute de oamenĭ, carĭ ar fi în stare să se arunce în foc pentru mine. Când m'aŭ văzut în ghiarele banditilor, aŭ pus mâna pe arme şi aŭ alergat să mă scape.

Dar unul dintre briganzĭ, acela care părea să fie şeful lor, s'a apropiat repede de mine şi apăsându-mĭ un cuţit pe gâtlej, a strigat în gura mare:

— Un singur pas înainte, un singur glonte tras, şi stăpânul vostru va fi mort.

Servitoriĭ s'aŭ retras, temându-se ca nu cum-va bandiţiĭ să mă ucidă sub ochiĭ lor.

(Va urma)

O aventură în fundul mareĭ

Am maĭ auzit de multe şi felurite pescuirĭ de rechinĭ, precum şi de diferitele mijloace întrebuinţate pentru pescuirea lor; dar de o asemenea pescuire, —precum urmează maĭ jos,— şi de mijlocul întrebuinţat, nu am auzit nicĭ odată.

Voĭ povesti bizara aventură a unuĭ matelot francez.

O vizită pe un vapor francez

De cât-va timp, ancorase în portul S. Diego (St. Unite, coasta Pacificuluĭ), vaporul francez «Tekla», al căruĭ comandant, colonelul E. P., îmĭ era un foarte bun prieten.

In curând vaporul trebuia să părăsească portul nostru; de aceea profitând de cele câte-va ore pe care le maĭ avea de stat pe coasta Americeĭ prietenul meŭ, hotărâĭ să mĕ duc pe vas, spre a ĭ face o vizită.

Fuĭ primit pe vas cât se poate de bine. Şi pentru a nu mĕ căi de vizita mea, colonelul E. P., îmĭ propuse să-ĭ fac plăcerea de a vizita vasul însoţit de el.

Nu aşteptaĭ să fiŭ invitat a doua oară, căcĭ drept să'ţĭ spuĭ ţineam foarte mult la asta.

Eşiĭ decĭ din cabina luĭ, luând braţul pe care E. P. mi-l întindea.

Ne pregăteam tocmaĭ să coborâm o scară, pentru a vizita maĭ întâĭ camera maşinelor, când trecu pe lângă noĭ patru matelotĭ, îmbrăcaţĭ în nişte tricsurĭ albastre şi carĭ purtaŭ în mână fie-care câte o cască de scafandru.

— Dar ce dracu se pregătesc să facă ăştia? întrebaĭ eŭ, adresându-mă comandantuluĭ.

— Nimica toată! Se pregăteşte o pescuire de perle, îmĭ respunse el, continuându-şĭ drumul.

— Şi cum se face pescuirea aceasta? îl întrebaĭ din noŭ, întrerupându-l din mers.

— Ce nu ştiĭ?

— Cum dracu vreĭ să ştiŭ?

De abia sunt două săptămânĭ de când m'am stabilit în I. Diego şi vreĭ să ştiŭ toate?

— Toate nu, dar cel puţin asta!

Dar haĭ! Nu e timp mult şi vizitarea vasuluĭ nu se termină aşa de iute.

Iţĭ voĭ povesti la întoarcere, cum se face această pescuire.

— Tocmaĭ că nu avem vreme destulă, te rog afirmă-mĭ un lucru!

— Un lucru? care?

— Acela de a te scuti să-mĭ maĭ povesteştĭ şi de...

— Aşa dar nu maĭ eştĭ curios? mĕ întrerupse comandantul.

— Şi de a asista la această pescuire, urmaĭ eŭ, fără a-ĭ răspunde la ceea-ce mă întrebase.

— Cred că urmându-mĕ veĭ vedea lucrurĭ maĭ frumoase!

— Se poate, dar... mĭ-aĭ face o mare plăcere...

— Fie!

Un scafandru nenorocit

Peste cincĭ minute ne aflam pe cheĭ, unde domnea o mare activitate.

Ceĭ patru scafandri, pe care îĭ întâlnisem cu câte-va minute maĭ înainte, eraŭ gata. O mare mulţime de marinarĭ eraŭ lângă eĭ. Opt dintre eĭ eraŭ postaţĭ la pompe.

Cum ne văzură salutară cu toţiĭ şi pentru că aşteptaŭ ordine, comandantul le zise:

— Am venit numaĭ să privesc camarazilor!

Scafandriĭ se scufundară pentru a'şĭ umple saciĭ, pe carĭ îĭ poartă legaţĭ de brâŭ, cu preţioasele scoicĭ, din care se scot perlele.

De abia se cufundară când de-odată apa începu să se agite. Un strigăt de durere ajunse până la noĭ şi apa începu să se roşească.

O nelinişte ne coprinse pe toţĭ. Pricepurăm imediat: Un nenorocit scafandru căzuse victima lăcomieĭ rechinilor, carĭ abundă prin împrejurimĭ.

Scările de frânghie, menite spre a scoate scafandriĭ, începură să se mişte şi în curând săriră pe vas numaĭ treĭ scafandri. Căştile fură scoase imediat şi pe figurile lor se vedea întipărită o groază nebună. Unul dintre eĭ — francezul de care ne ocupăm — cum îşĭ văzu capul liber, începu să strige desperat:

— Baniĭ, baniĭ meĭ! Aurul meŭ! Ah, sunt un nenorocit, cu toate că am scăpat de la moarte!

Iute frânghie, frânghie, vreaŭ să'mĭ iaŭ baniĭ din fund saŭ să mor!

Crezurăm că era nebun.

După ce se maĭ potoli puţin însă, aflarăm că nenorocitul pescuitor avusese imprudenţa de a se scufunda cu punga luĭ, în care avea agonisită toată munca de un an; şi că această pungă îĭ căzuse în apă, în momentul de groază, când unul din camaraziĭ luĭ fusese atacat de rechinĭ.

O hotărâre grozavă

— Şi ce vreĭ să facĭ acum de cerĭ frânghie? întrebă comandantul mirat.

— Să mě cobor în mare să iaŭ înapoĭ punga! Apa nu e adâncă aci, răspunse el cu o voce hotărâtă.

— Vreĭ să te mănânce rechiniĭ ca pe tovarăşul tăŭ, adăogaĭ eŭ.

— Maĭ bine mor, de cât să'mĭ las singura mea avere în fundul apeĭ; maĭ ales când îmĭ este cu putinţă să o scot. Dacă domnul comandant....

— Nu te descuraja! îĭ strigă amicul meŭ înduioşat, fă ce vreĭ, cere ce-ţĭ trebue!

Ceĭ-l'alţĭ marinarĭ văzând dorinţa coloneluluĭ, legară pe nenorocitul scafandru de brâŭ cu o funie lungă de vre-o 200 metri. Maĭ adăogară la cască încă o bucată de tub, care echivala în lungime cu funia.

Toate acestea săvârşite, scufundătorul ceru un pumnal.

Când mâna luĭ întâlni mânerul pumnaluluĭ, scoase un ţipăt de bucurie şi se aruncă în apă.

Alţĭ douĭ se învoiră a'l ajuta în lucrarea luĭ sub-marină.

O luptă desperată

Trecuseră aproape 10 minute fără să se întâmple ceva.

Mateloţiĭ carĭ pompaŭ aerul necesar scufundătorilor, fură schimbaţĭ.

Pe când toţĭ aşteptaŭ cu nerăbdare, două din cele treĭ funiĭ legate de scafandri începură să se mişte.

— Trăgeţĭ! comandă E. P., dar numaĭ aceste două funiĭ care s'aŭ mişcat.

Ordinul fu executat.

Cincĭ minute în urmă aflarăm de la ceĭ douĭ scafandri reveniţĭ pe bord, că punga nu putuse fu găsită din cauză că nu ştiaŭ locul unde s'o caute, şi nu era destulă lumină pentru aşa ceva şi că nenorocitul lor tovarăş refuzase să se urce cu rădejdea de a'şĭ găsi punga.

— Il va mânca rechiniĭ! adăogă un matelot.

— Să-l tragem sus, afirmă un sublocotenent, din ceĭ carĭ se aflaŭ acolo.

— Nu, răspunse amicul meŭ. Lăsaţi-l!

— Daţi-ĭ frânghie! Nu vedeţĭ că cere? mă adresaĭ eŭ mateloţilor, carĭ ţineaŭ frânghia scafandruluĭ.

Aşteptam cu toţĭ nerăbdătorĭ, când apa începu treptat, treptat, să se roşească.

— Trăgeţĭ sus iute! ordonă colonelul.

A căzut victimă vointeĭ sale.

Inainte ca mateloţiĭ să execute acest ordin, apa se roşi din noŭ.

Mateloţiĭ începură să tragă.

Peste câte-va minute scafandrul fu scos.

Era plin pe tricoŭ de sânge. In mâna stângă ţinea o pungă de piele.

O recunoscurăm, era preţioasa luĭ pungă.

In mâna dreaptă, din rana căreia eşa sângele cu abondenţă, ţinea strâns pumnalul.

Iĭ scoaseră casca de pe cap şi cu toată durerea ce-ĭ pricinuia rana de pe braţul drept, ne povesti următoarele:

— «Pe când desperat căutam punga în apă, věd foarte aproape de mine treĭ rechinĭ marĭ.

«Eram gata să mě urc pe vas îngrozit, când de-odată o minune: «Věd punga mea căzând din gura unuĭ rechin. Pricepuĭ. Punga fusese întâlnită în drumul eĭ de un rechin, care o apucă cu gura. Văzând însă că nu-ĭ bună de mâncat, îĭ dădu drumul jos, tocmaĭ când eŭ eram acolo. Graţie grosimeĭ pieleĭ punga nu s'a rupt în gura animaluluĭ şi căzu jos întreagă.

«Mě reculeseĭ şi cu un curaj extraordinar, pe care ţi-l dă frica, hotărâĭ să'mĭ iaŭ punga cu orĭ-ce preţ.

«Inaintaĭ spre rechinĭ şi vârâĭ pumnalul în ochiul celuĭ maĭ aproape.

«Animalul făcu o mişcare bruscă.

«Un val de sânge eşi din rană. Scoseĭ pumnalul şi-l vârâĭ a doua oară în capul rănituluĭ.

«In aceeaşĭ clipă cu mâna stângă apucaĭ punga.

«Rechinul rănit se zbătu un moment. Un noŭ val de sânge eşi şi monstrul căzu aproape de mine.

«Orbiţĭ de sângele, care roşise apa, ceĭ douĭ rechinĭ se apropiară şi maĭ mult de mine căutându-mě.

«O a doua lovitură, îndreptată în abdomenul unuĭ al douilea rechin, îl lăsă fără mişcare.

«Nu avuseĭ timp să scot pumnalul din rană, când îmĭ simţiĭ braţul strâns între fălcile rechinuluĭ al treilea.

«Avuseĭ prezenţa de spirit de a lovi monstrul acesta cu pumnul stâng în cap.

«Lovitura fu puternică, căcĭ animalul îmĭ dete drumul.

«Scoseĭ pumnalul şi-l vârâĭ din noŭ. Unde? Nu ştiŭ.

«Ştiŭ numaĭ că în sforţarea pe care am făcut-o' frânghia s'a mişcat şi voĭ m'aţĭ tras afară».

Comandantul se apropie de el şi-ĭ inspectă braţul drept, al căruĭ muşchiŭ era cu totul rupt.

Sângele curgea şiroae.

Din cauza pierdereĭ sângeluĭ, cât şi a emoţieĭ, viteazul şi curagiosul marinar căzu leşinat în braţele comandantuluĭ, în acelaşĭ moment când un «ura»! de veselie eşea din piepturile camarazilor luĭ.

Toate mijloacele de a-l readuce la viaţă fură zadarnice.

Din ordinul coloneluluĭ E. P. rănitul fu transportat pe o şalupă în port. Cu aceiaşĭ şalupă plecaĭ şi eŭ spre casă. In port fu instalat la un spital, căcĭ ajutoarele ce i se puteaŭ da pe vas nu eraŭ de ajuns şi rana era mare.

«Tekla» îşĭ întârzie plecarea, care se făcu peste patru zile.

Două victime

A doua zi după această întâmplare, două cadavre de rechinĭ eraŭ la o mică depărtare de vas. O şalupă îĭ pescui.

Eraŭ victimele curagiosuluĭ matelot!

Amicul meŭ E P. îşĭ propuse să i le vândă în port, în beneficiul luĭ Cördulea, aşa se numea eroul matelot. De aceea el venise în port, unde îmĭ povesti cele întâmplate după plecarea mea.

Când «Tekla» părăsi portul Saint-Diego, Cördulea se făcuse maĭ bine, aşa că putu pleca şi el, spre bucuria tutulor.

I. N.

FOAMETEA IN CHINA

Foametea din China a ajuns ceva natural, ceva periodic. Se pare că marele imperiu de la răsărit a ajuns gelos de gloria vecineĭ sale, India.

In fie-care an, miĭ de oamenĭ rămân peritorĭ de foame şi Statul ia foarte puţine măsurĭ pentru prevenirea acestuĭ răŭ spăimântător.

Chinezul înfometat, prinde tot ce posedă, şi mănâncă tot ce-ĭ ese în cale.

Scenele care se petrec în asemenea ocaziĭ sunt de nedescris; canibalizmul nu ţĭ-ar putea oferi ceva maĭ dezgustător şi maĭ mişcător în acelaşĭ timp.

Străzile oraşelor din ţinuturile cuprinse de foamete, aŭ ajuns să fie maĭ curate de cât cele maĭ îngrijite şi maĭ

Foametea in China

luxoase strade din oraşele europene. Nenorociţiĭ devorează cu o lăcomie de lupĭ toate resturile, toate murdăriile.

Arboriĭ şi spiniĭ chiar, rămân fără nicĭ o frunză, fără nicĭ o boabă de sămânţă; e maĭ răŭ de cât în urma treceriĭ unuĭ puhoĭ de lăcuste.

Cadavrele copiilor morţĭ de foame sunt devorate fără nicĭ un desgust! Şi că te maĭ mirĭ de canibalĭ!

Guvernul chinez a încercat să micşoreze oroarea unor asemenea scene, prin diferite distribuţiĭ. Nenorocirea este că nu se posedă un depozit destul de mare de alimente, şi că funcţionariĭ nu sunt de lec conştiincioşĭ.

Ilustraţia noastră reprezintă scena uneĭ distribuţiĭ de orez, după o fotografie reală.

Nu-ĭ aşa că ne-am crede în prezenţa unor sălbaticĭ preistoricĭ? Foametea este teribilă. In câte-va zile îţĭ transformă cel maĭ blând şi maĭ civilizat om, în cea maĭ cruntă fiară!

Alexandru

INGROPATA DE VIE

— Urmare —

— Eĭ, asta-ĭ! Cum, tu dacă aĭ fi în locul meŭ, aĭ face ce-mĭ cerĭ acuma? Vorbeştĭ prostiĭ. E vorba să ne legăm viaţa de o speranţă oare-care, şi să ne propunem o ţintă spre care să mergem. Vorbeaĭ adineaurĭ foarte înţelepţeşte. Trebue să ne ducem să cerem scrisorile venite pe adresa prădătoruluĭ nostru, căcĭ ne-a prădat de patru milioane! Poate că acolo vom găsi capătul firuluĭ Ariadneĭ.

— Perfect. Prin urmare, uită-ţĭ de mine, şi du-te.

— Mă voĭ duce, dar nu-mĭ voĭ uita de tine. Am uitat însă un amănunt.

— Care?

— Scrisorile carĭ aŭ ca adrese nişte simple iniţiale, se eliberează orĭ-cuĭ vine să le ceară. Cu toate acestea, trebue ca acela care se prezintă într'un asemenea loc, să fie bine îmbrăcat. Şi ia priveşte puţin la mine! Aşa cum mă prezint, aş fi chemat îndată la postul de poliţie, şi mi s'ar cere explicaţiĭ.

— E adevĕrat, murmură Morales, clătinând din cap.

— Aşa dar, pentru a mă duce la poştă, mi-ar trebui haine, şi pentru a avea haine, ne-ar trebui banĭ, şi răul este că noĭ n'avem banĭ, şi nicĭ nu ştim unde să-ĭ găsim.

In clipa aceia cine-va bătu în uşă. Ceĭ douĭ amicĭ tresăriră.

— Hm! murmură Morales, oare nu cum-va domnul Pump voeşte să ne plictisească iarăşĭ?

— Ne a dat răgaz până astă seară.

Bătăile în uşe se repetară, cu maĭ multă putere.

— Deschide! La urma urmeĭ, poate că diavolul s'a hotărât să ne facă o vizită? Va fi bine venit.

Carjaval trase zăvorul, uşa se deschise, şi ceĭ douĭ prietenĭ văzură apărând în prag, un personagiŭ cadaveric, sinistru, cu părul alb, care părea maĭ curând o umbră de cât un om.

— Ce o fi voind cadavrul acesta? murmură Morales.

— Sunt vecinul d-tră, începu necunoscutul. Dacă aveţĭ bunătatea să-mĭ daţĭ un scaun.

Carjaval îĭ făcu pe plac. Necunoscutul se lasă să cadă pe scaun; picăturĭ marĭ de sudoare îĭ inundaŭ fruntea.

Morales îl privi cu atenţie, ghicind mirosind un mister.

Carjaval, care înainte de toate era om bine crescut, se înclină ceremonios, şi zise:

— Eştĭ aşa de bun, domnul meŭ, să ne spuĭ căreĭ întâmplărĭ fericite datorim vizita d-tră?

Cel-alt clătină din cap, în semn de aprobare. Dar o tuse seacă, o tuse nervoasă, o tuse teribilă, din piept, îĭ tăiă vocea.

Se vedea bine că aşteaptă să se liniştească pentru a putea vorbi.

VIII

Bine-făcătoru' răŭ făcătorilor

Foarte nerăbdătorĭ, ceĭ douĭ amicĭ aşteptaŭ. In sfârşit, necunoscutul vorbi.

— Domnilor, zise dânsul, mă voĭ explica îndată. Vă rog însă să nu mă întrerupeţĭ. Eŭ nu maĭ am de trăit de cât două, saŭ cel mult treĭ ore, şi nu pot vorbi de cât cu mare greutate.

— Te vom asculta în tăcere răspunse Carjaval.

— Mă veţĭ întreba de sigur, cine sunt... Puţin să vă pese de numele meŭ... Sunt un bandit, şi vă rog să nu vă formalizaţĭ. Am făcut în viaţa mea şi bine şi răŭ.. dar maĭ cu seamă răŭ... câte o dată afacerile mi-aŭ mers bine... dar nu în tot-d'auna. Cu toate acestea am trăit... Ba, une orĭ am fost chiar bogat. In ultima mea afacere, am crezut de cuviinţă să încerc asasinarea unuĭ oare-care individ... Domnul acela s'a apărat cu energie, şi eŭ m'am ales cu perforarea unuĭ plămân... Abia am putut scăpa, şi am venit să mă înmormintez aicĭ... Ocup camera vecină cu a d-tră.

Omul spunea toate acestea cu cea maĭ desăvîrşită simplicitate, ca şi cum ar fi vorbit despre cele maĭ naturale lucruĭ din lume.

— Zidurile acesteĭ case, continuă dînsul, sunt foarte şubrede... Şi-apoĭ, când e cine-va aproape de moarte, are simţurile maĭ dezvoltate. Ca să nu maĭ lungim mult vorba, trebue să vă spun că am auzit convorbirea d-tră de adineaurĭ.

— Cum?.. murmură Carjaval, care fără voe îşĭ duse mâna la cingătoare şi'şĭ pipăi cuţitul.

Celalt surîse cu bună voinţă.

— Nu cum-va vă este teamă de mine?.. M'aş mira... Vedeţĭ bine că sunt cu un picior în groapă. Altă dată, e adevărat, eram spaima multora. Dar astăzĭ.

Luĭ Carjaval îĭ fu ruşine de mişcarea sa.